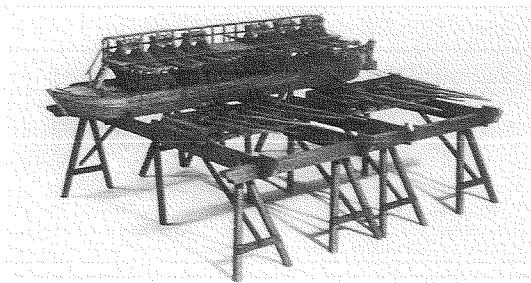

70 Baggervlot

ca. 1800
 Model naar uitgevoerd ontwerp
 Eikehout, 25 x 64 x 18 cm
 Hellevoetsluis, Museum Gesigt van 't dok te
 Hellevoetsluis (Bruikleen Rijksmuseum, Amsterdam,
 inv.nr. MC 26)

Voor de bediening van het vlot waren ongeveer vier personen nodig. De baggerbeugel werd naar beneden gelaten en door middel van een kaapstander over de bodem getrokken. Baggervloten van dit soort zijn rond 1800 gebruikt om de haven van Hellevoetsluis op diepte te houden.

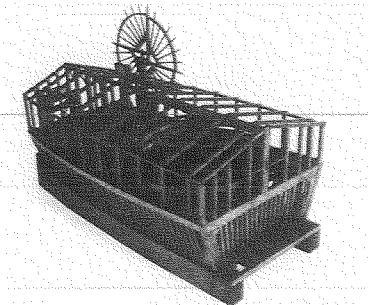

71 Lepelbaggeraar

ca. 1800
 Model naar uitgevoerd ontwerp
 Eikehout, 21 x 53,5 x 46 cm
 Leiden, Hoogheemraadschap Rijnland

De lepelbaggeraar bestaat uit een schip met zes windassen waaraan elk twee lepels zijn verbonden. De

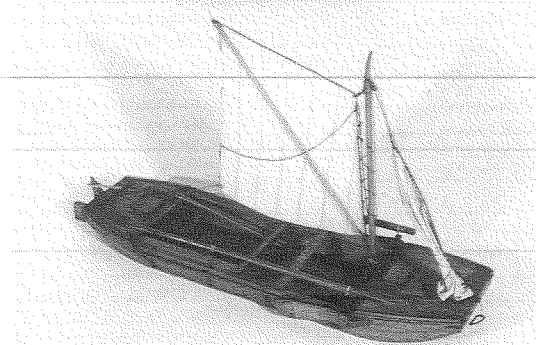
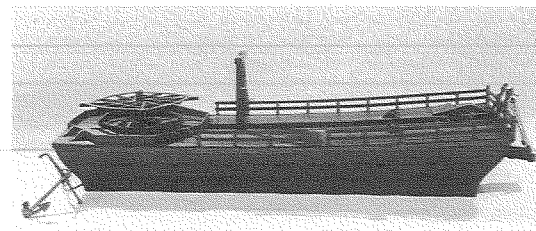
opgebaggerde modder werd op de rechthoekige vloten verzameld en kon van daar met modderschuiten verder worden vervoerd. De twee aan kettingen hangende schuitjes achter het schip zorgden voor een stabiele ligging tijdens het baggeren. De lepelbaggeraar heeft vooral zijn toepassing gevonden in de Franse kanalen. Mogelijk is hij echter ook bij Hellevoetsluis in gebruik geweest.

72 Moddermolen

ca. 1800
 Model naar uitgevoerd ontwerp
 Eikehout en bukshout, 40 x 69 x 38 cm
 Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 28

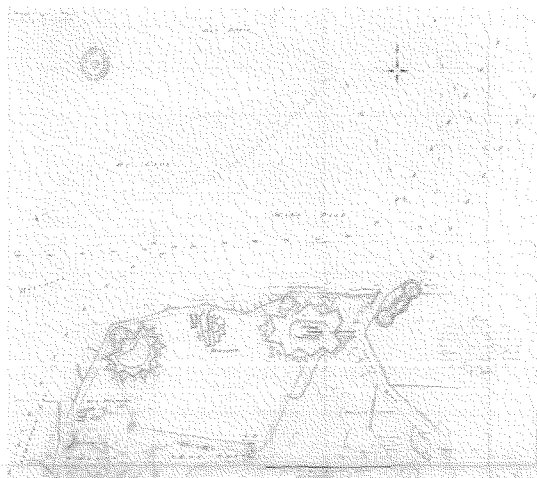
Overkapte moddermolen met op het achterdek gesitueerde rosmolen waarbij de opgebaggerde modder aan de achterzijde wordt afgevoerd. Een takel op het voordek zorgt er voor dat de ketting met houten schoepen op de gewenste diepte wordt gebracht. De eerste moddermolens van dit type zijn al in de zeventiende eeuw gebouwd. Ze werden met name gebruikt om het IJ bij Amsterdam op diepte te houden.

73 Moddermolen met klepschouw

ca. 1800-1830
 Model naar uitgevoerd ontwerp
 Eikehout en essehout, 35 x 122 x 37 cm (moddermolen)
 en 39 x 18 x 60 cm (klepschouw)
 Amsterdam, Rijksmuseum: (bruikleen Gemeente
 Amsterdam, inv.nr. AHMA 14051)

Moddermolen met op het voordek gesitueerde rosmolen waarbij de opgebaggerde modder aan de achterzijde wordt afgevoerd. Voor het verdere vervoer van de modder zorgt de klepschouw. Deze heeft een naar beneden klappende bodem.

74 **Marinehaven Nieuwe Diep**

Jan Blanken, 1803

Kaart

Tekening en aquarel, 60 x 69,5 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. VTH 3396 D

”Plan ter dekking en verdediging tegen vijandelijke aanvallen van Hollands zeehaven het Nieuwe Diep aan den Helder”. Het ontwerp voorziet in drie dubbele droogdokken. Het imposante waterfort aan de monding van het Nieuwe Diep is gebaseerd op de ideeën van de Franse ingenieur M.R. Montalembert zoals die te vinden zijn in diens *Fortification perpendiculaire* (zie cat.nr. 38).

75 **Dokken Nieuwe Diep**

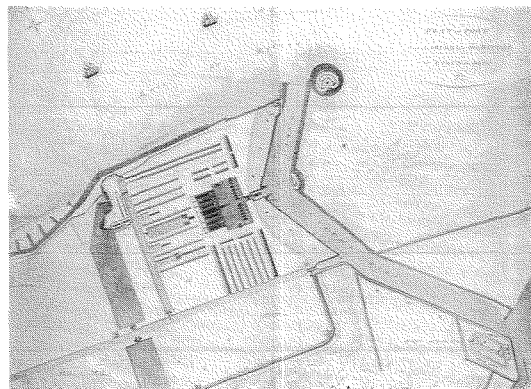
(Jan Blanken), ca. 1803

Plattegrond

Tekening en aquarel, 98 x 128,5 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. 3409 D

Detailversie van de onder cat.nr. 74 vermelde kaart.

76 **Marinehaven Nieuwe Diep**

(Jan Blanken), 1811

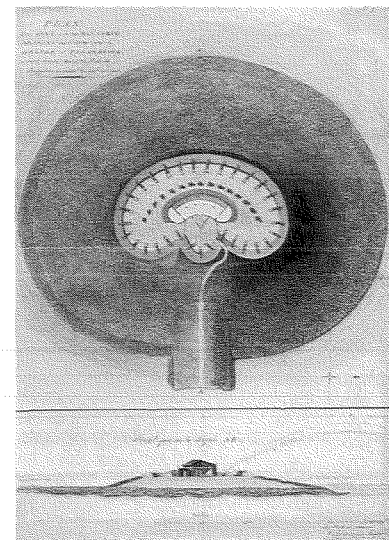
Plattegrond

Tekening en aquarel, 123,5 x 100 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. VTH 3401

”Plan du port de l’arsenal maritime de Nieuwe Diep”. In dit ontwerp voor de nieuwe marinehaven heeft Jan

Blanken centraal, zeven naast elkaar gelegen droogdokken gepland. Interessant is verder het niervormige fort aan de monding van het Nieuwe Diep.

77 **Waterfort tussen Den Helder en Callantsoog**

Jan Blanken, ca. 1811-1812

Plattegrond en profiel

Tekening en aquarel, 91,5 x 65 cm.

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. VTH 3403

”Plan d’un fort ou d’une batterie marine sur l’estran entre le Helder a Calandsoog avancée dans la mer a dix pieds de profondeur en contre bas des basses eaux”. Het waterfort met zijn typerende niervormige plattegrond is nooit gebouwd.

78 **Marinehaven Nieuwe Diep**

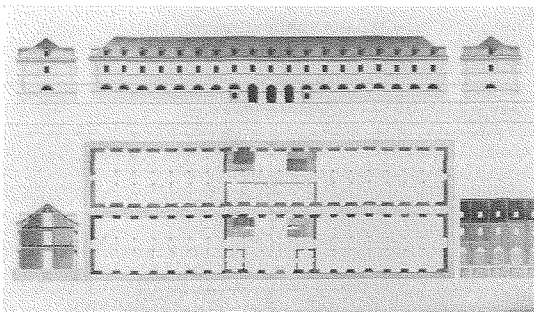
ca. 1812

Kaart in vogelperspectief

Tekening en aquarel, 20,6 x 69,8 cm

Dordrecht, Museum Mr. Simon van Gijn

"Esquisse du port de Nieuwediep". Ontwerp voor de aanleg van een gefortificeerde haven aan het Nieuwe Diep.

79 **Magazijn van de Marine**

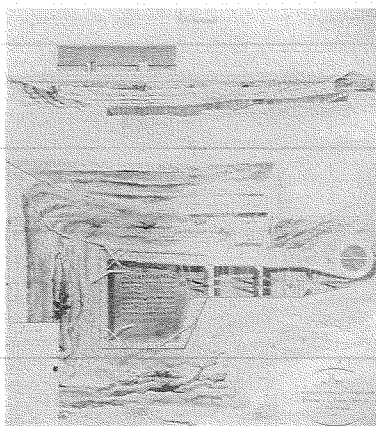
(Jan Blanken), 1813

Plattegrond, opstand en doorsneden

Tekening en aquarel, 64,5 x 103 cm, schaal ca. 1:280

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. BLF 278 D

Het ontwerp voor een groot magazijngebouw van de Marine maakte deel uit van een serie ontwerpen voor de aanleg van een nieuwe marinehaven met aangrenzende, gefortificeerde stad aan het Nieuwe Diep.

80 **Bouwput stoommachinegebouw Nieuwe Diep**

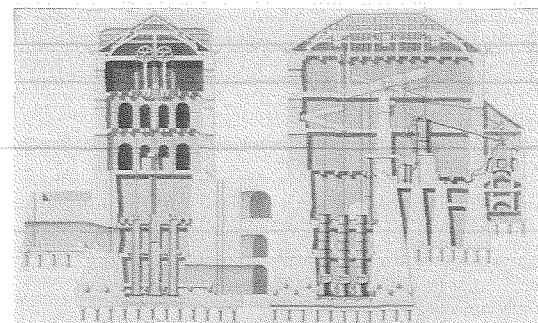
1813

Plattegrond en opstand

Tekening en aquarel, 113 x 100 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. BLF 279

"Plan et elevation de la fondation du puisard de la pompe à feu du Nieuw-diep". Het geheel geeft op bijna schilderachtige wijze een beeld van de werken aan de fundering en de bouwput voor het stoommachinegebouw. Het drooghouden van de bouwput geschiedt door middel van twee tonmolens en een rosmolen met kettingpomp.

81 **Stoommachinegebouw Nieuwe Diep**

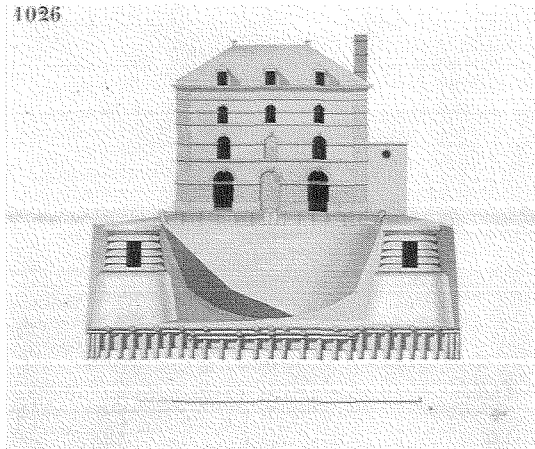
(Jan Blanken), ca. 1815-1817

Doorsnede

Tekening en aquarel, 97,5 x 62 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. WCAP 3072

Na Hellevoetsluis was het Nieuwe Diep de tweede plaats waar Jan Blanken voor de bemaling van een droogdok gebruik maakte van een stoommachine. De aanvankelijk geïnstalleerde machine van Belgische makelij werd vanwege herhaaldelijke mankementen in 1822 vervangen door een van de Engelse firma Boulton & Watt.

82 Stoommachinegebouw Nieuwe Diep

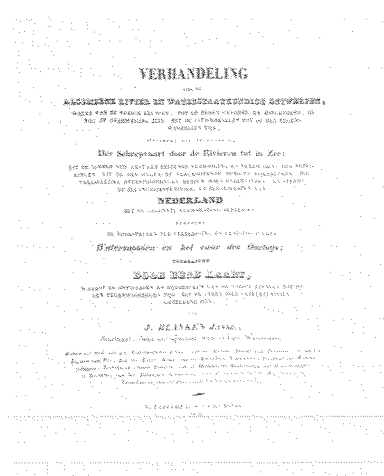
(Jan Blanken), ca. 1815-1817

Opstand en profiel

Tekening en aquarel, 44 x 50,5 cm, schaal ca. 1:100
's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. MTSH 1026

De gevel van het in klassicistische stijl opgetrokken stoommachinegebouw vertoont een kenmerkende horizontale geleiding. In 1889 was het gebouw in gebruik als graanopslagplaats voor de marinebakkerij. Hoewel het tegenwoordig onderdak biedt aan de telefoondienst, staat het nog steeds bekend onder de naam 'graanpakhuis'.

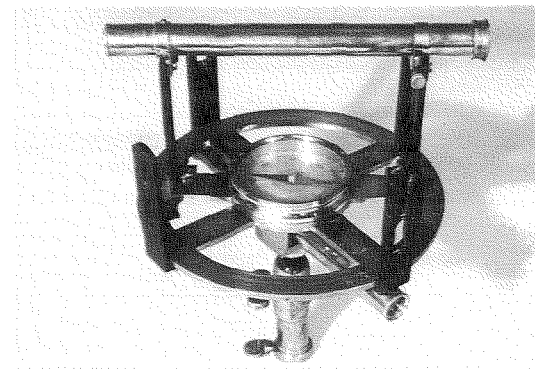
Boeken en instrumenten

83 Publicaties Jan Blanken

Van Blanken verschenen tijdens zijn leven 29 gedrukte publicaties. De eerste daarvan was het *Eerste antwoord op de vraagge, voorgesteld door de Hollandse Maatschappij der Weetenschappen te Haarlem, wegens de geschikte middelen, om de voornaamste gebreken in de ordinaire scheepwatermolens te verbeteren* (Haarlem 1793), de laatste *Bijdragen en aanmerkingen der onderscheidene van ouds bekende en later geschriften over de boven en beneden-rivieren...* (Utrecht 1838).

Zie voor de volledige lijst van de door Jan Blanken geschreven boeken de achterin dit boek opgenomen bibliografie.

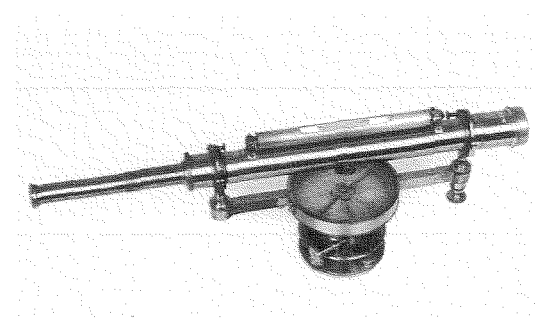
84 Hollandse cirkel

J.M. Kleman & Zoon, ca. 1825

Koper, hoogte 31 cm, diam. 21 cm

Delft, collectie afdeling Geodesie Technische Universiteit; inv.nr. 50

Hollandse cirkel met kompas, vaste richtkijker en controlekijker. Instrument om over grote afstanden hoeken te meten.

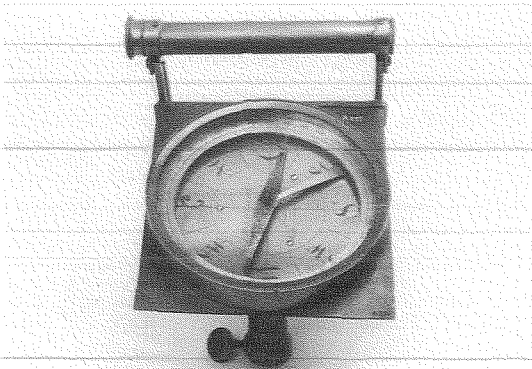
85 Waterpas

Onderdenwijingaert Canzius, ca. 1800

Koper, 17 x 53 x 19 cm

Leiden, Museum Boerhaave; inv.nr. 429

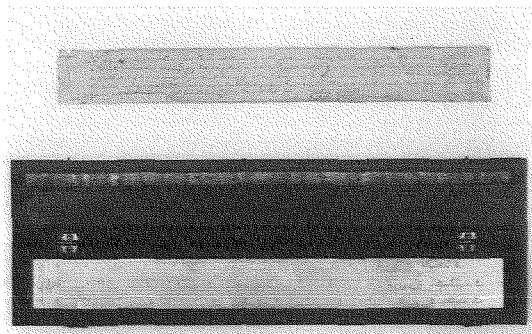
Waterpas met richtkijker

86 Kompas

J.M. Kleman & Zoon, ca. 1825
Koper, 20 x 25 x 12 cm
Leiden, Museum Boerhaave: inv.nr. A 227

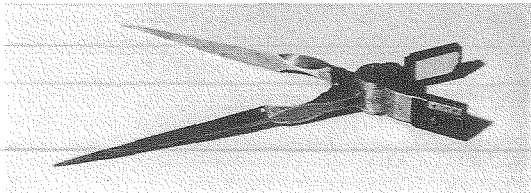
Kompas met richtkijker.

87 Standaard maatlat

Jan Paauw, ca. 1760
Messing, 41 x 4,5 cm
Leiden, Museum Boerhaave: inv.nr. A 2a

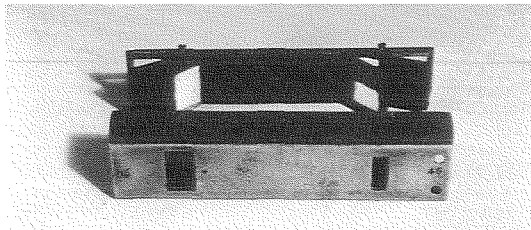
De maatlat heeft schalen in Engelse, Rijnlandse en Franse voeten. Bij het voorwerp hoort een handgeschreven juistheidsverklaring van J. Lulofs, gedateerd 13 februari 1760.

88 Spiegelpasser

(A. Lipkens), ca. 1800
Koper, lengte 16 cm
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische Universiteit: inv.nr. 77

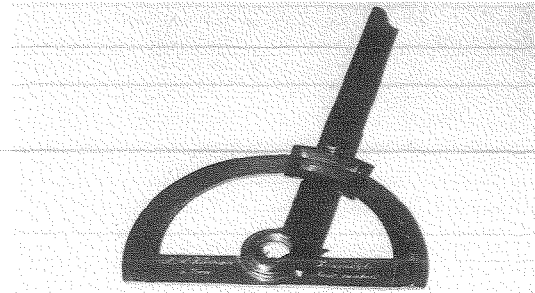
Met dit instrument werden hoeken gemeten en getekend.

89 Spiegelinstrument

(A. Lipkens), ca. 1800
Koper, 2 x 10,7 x 2 cm
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische Universiteit: inv.nr. 204

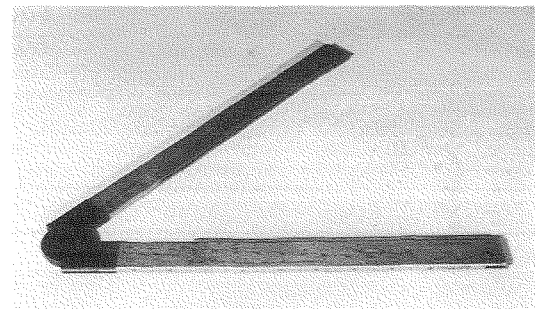
Instrument voor detailmeting. Voor hoeken van 45° (90°), 60° (120°) en 180°.

90 Transporteurt

J.M. Kleman & Zoon, ca. 1825
Koper, 17 x 28 cm
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische Universiteit: inv.nr. 175

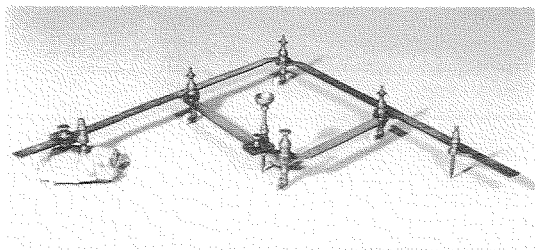
Met behulp van het maatlatje kunnen hoeken tot op 1 minuut worden getekend.

91 Proportionaalpasser

ca. 1790-1800
Hout en koper, lengte 33,4 cm
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische Universiteit van Delft: inv.nr. 341

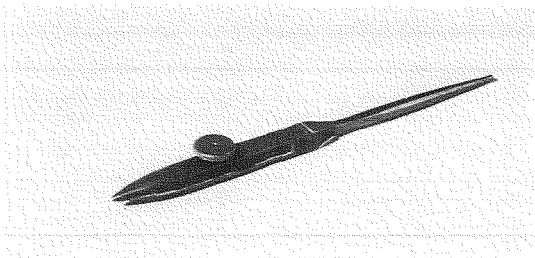
Voorzien van zes dubbele verhoudingsschalen en een enkelvoudige schaal. Op de zijkant de verdeling van een Rijnlandse voet.

92 Pantograaf

ca. 1800
Koper en ivoor, ca. 7 x 64 x 28 cm
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische
Universiteit: inv.nr. 135

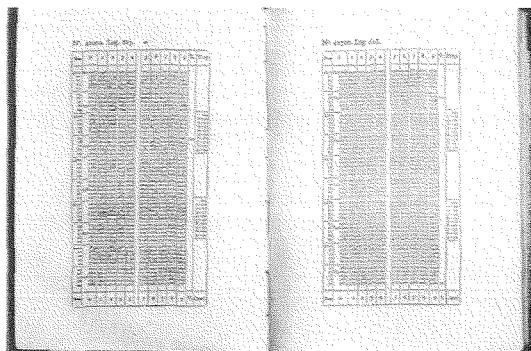
Instrument om tekeningen mee te vergroten of te
verkleinen.

93 Trekpen

ca. 1800
Koper, lengte 15 cm
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische
Universiteit: inv. nr. 319

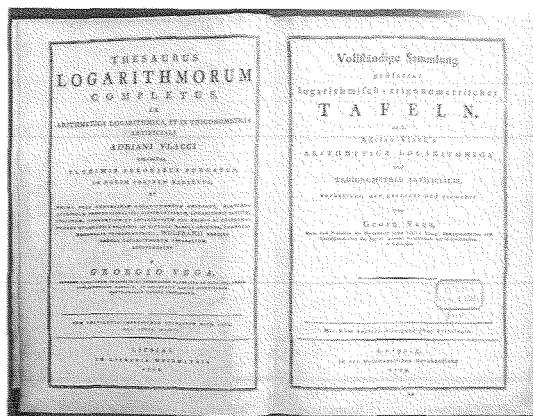
Gebruikt voor het trekken van lijnen.

94 Tabellenboekje

B. J. Douwes, *Tafelen behelzende de sinussen,
tangenten, sevanten en sinus versus ...* (Amsterdam
1775)
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische
Universiteit: inv.nr. D 399

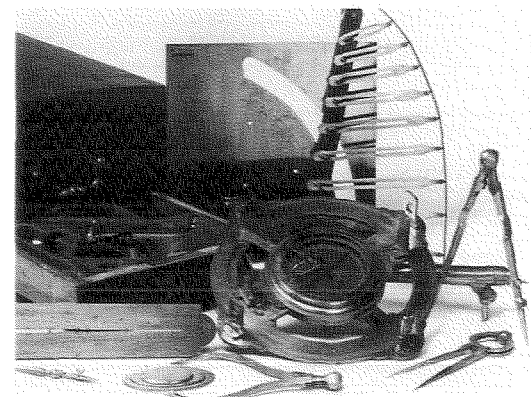
Boekje ten behoeve van landmeetkundig tekenwerk.

95 Tabellenboekje

G. Vega, *Vollständige Sammlung grösseren
logarithmisch-trigonometrischer Tafeln...* (Leipzig, 1794)
Delft, collectie afdeling Geodesie Technische
Universiteit: inv.nr. D 168

Boekje als vermeld onder cat.nr. 94.

96 Landmeterskist

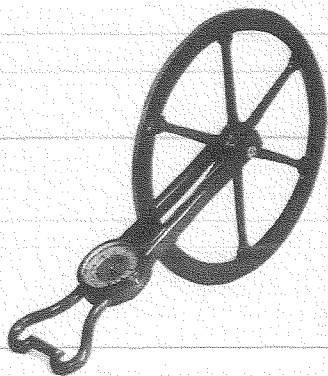
C. & D. Metz, ca. 1800-1810
Notehout, koper en messing, 16 x 58 x 24 cm (kist)
Utrecht, Universiteitsmuseum: inv.nr. UM 231

De kist is met groen laken gevoerd en bevat twee
bakken en één lade met landmetersinstrumenten
waaronder een Hollandse cirkel, een
proportionaalpasser en hulpstukken voor het tekenen
van gebogen lijnen.

97 Meetketting

J.M. Kleman, ca. 1800
Messing, totale lengte ca. 90 m
Utrecht, Universiteitsmuseum: inv.nr. A 17

Meetketting verdeeld in 50 staven van elk 1 voet (ca.
37,5 cm).

98 Meetwiel

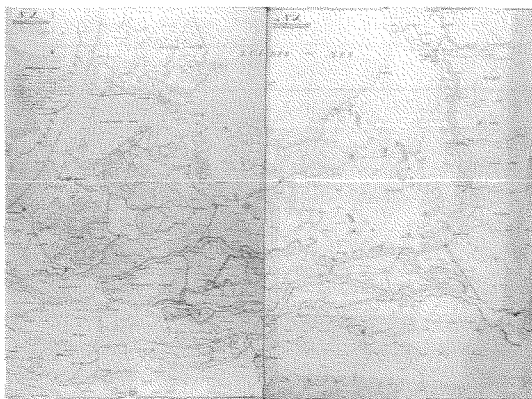
Dollond, ca. 1800

Mahoniehout, hoogte 130 cm, diam. 80 cm

Utrecht, Universiteitsmuseum: inv.nr. M 95

Het meetwiel heeft een bereik van tien Engelse mijlen
(ca. 16 km).

Waterbeheersing

99 Nederland

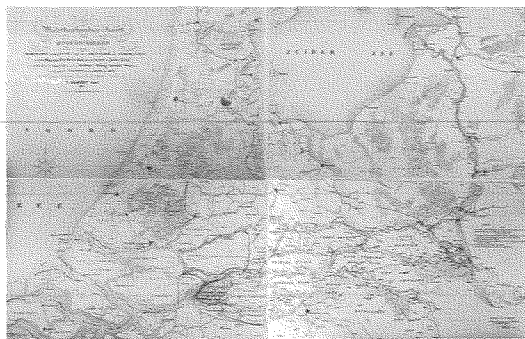
Jan Blanken, 1815

Kaart in twee delen

Tekening en aquarel, 99 x 67,5 cm per deel

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. VTHR 4404 A en B

"Hydrographische kaart der hoofd-rivieren van Nederland benevens de daaraan grenzende provincien en districten van den onverdeelden boven-Rhijn tot aan de Noord en Zuider Zeeën...". De opdracht tot het maken van deze kaart werd Jan Blanken verstrekt bij Koninklijk Besluit van 16 februari 1814. Aangegeven zijn onder meer de plaatsen waar zich rivieroverstromingen hebben voorgedaan.

100 Nederland

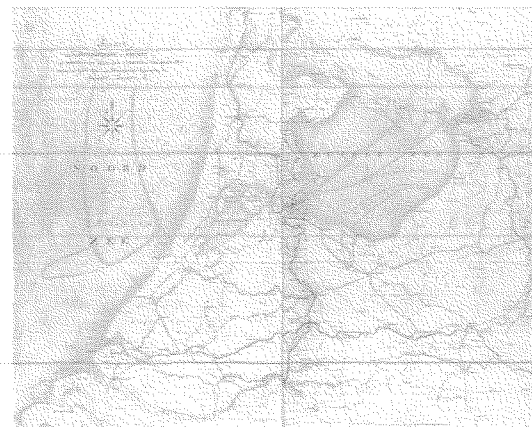
Jan Blanken, 1836-1838

Kaart in 4 delen

Lithografie, 64 x 95 cm per deel

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. 205 A

"Waterstaatkunde kaart der hoofd-rivieren in de noordelijke provincien van het Koninkrijk der Nederlanden, van den onverdeelden boven Rijn tot in de Noord en Zuider Zeeën". De kaart was in manuscriptvorm al in 1815 gereed (cat.nr. 99). Op deze latere versie zijn (in geel) ook de dijkdoorbraken uit 1820 aangegeven.

101 Nederland

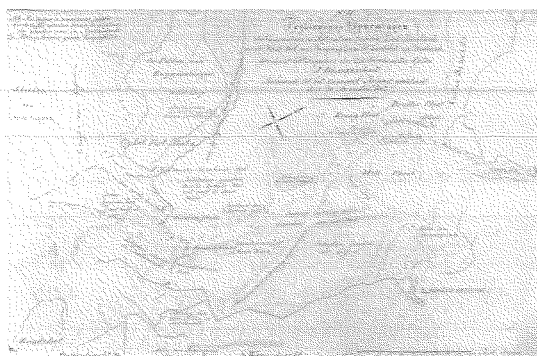
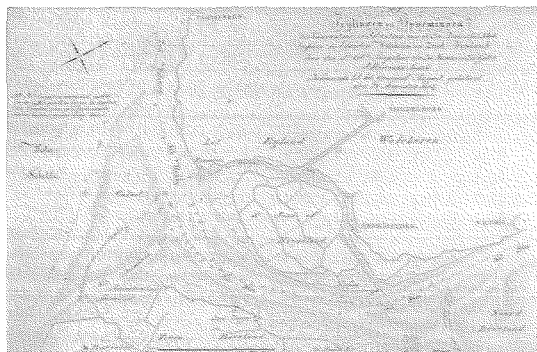
(Jan Blanken), 1822

Kaart

Tekening en aquarel, 102 x 127 cm, schaal 1:150.000

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. WCAP 3309

"Kaart van de hoofd-rivieren en kanalen in de provinciën Holland, Utrecht en Gelderland, mitsgaders der groote wegen voor de binnenlandse gemeenschap der scheepvaart en transporten per as". De grote wegen zijn aangegeven volgens de bij Koninklijk Besluit (1821) verordende classificatie. Verder zijn alle tot dan toe uitgevoerde werken van Jan Blanken aangeduid.

102 Ooster- en Westerschelde

Jan Blanken, 1804

Kaart in twee delen

Tekening en aquarel, 32 x 48,5 cm per deel, schaal ca. 1:37.600

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. BLF 58-1

"Peijlingen en openingen der vaarwaters en situatiën van de zee rivier het Sloe tusschen de eilanden Walcheren en Zuid-Nederland" en "Peijlingen en opnemingen der vaarwaters tusschen Zuid-Beveland en de vaste wal van Bergen op Zoom tot Zandvliet in Brabant". De kaart, waarvan het kompas "miswijzend gesteld" is, geeft de diepten in de diverse vaargeulen weer. Jan Blanken heeft tijdens de Engelse invasie in 1809 de kaart ter beschikking gesteld aan de admiraal VerHuell.

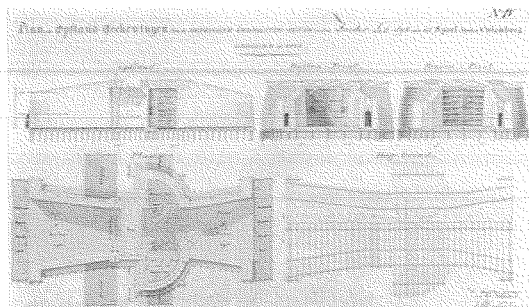
103 Octrooi waaiersluis

10 november 1808

Papier, 32 x 20 cm

's-Gravenhage, ARA: II, Staatssecretarie, inv.nr. 161

Koning Lodewijk Napoleon verleende bij Koninklijk Decreet van 10 november 1808 (nr. 13) twintig jaar octrooi aan Jan Blanken voor de door hem uitgevonden waaiersluis. In artikel 1 noemt Lodewijk Napoleon deze sluis "Blanken's Sluijs". Dat Jan Blanken de uitvinder was van de waaiersluis werd door A.F. Goudriaan, eveneens Inspecteur Generaal van de Waterstaat, ontkend. Goudriaan meende, dat een dergelijke sluis al in 1777 door Jan ten Holt was ontworpen.

104 Waaiersluis

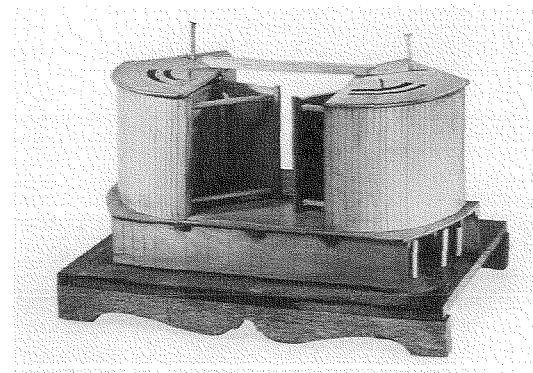
Jan Blanken, 1815

Plattegrond en opstand

Tekening en aquarel, 63,5 x 104 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. KIVI 43-1

"Plan en opstand-teekeningen van de defensive inondatie-sluis in den Zuider-Lek-dijk aan het Spoel beneden Culemborg. Gebouwd in 1815". Iedere sluisdeur bestaat uit een zogeheten puntdeur en een (bredere) waaierdeur die onder een hoek van ca. 75° met elkaar zijn verbonden. Al naar gelang de druk van het water op de waaierdeur kan de sluis worden geopend of gesloten.

105 Waaiersluis

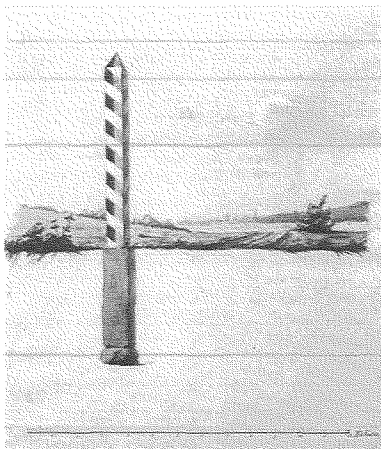
ca. 1810

Model naar uitgevoerd ontwerp

Bukshout, 21 x 43 x 24 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 990

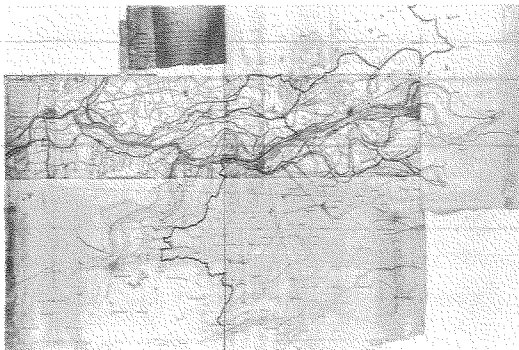
Het model is mogelijk in bezit geweest van Jan Blanken zelf.

106 Grensovereenkomst Nederland-Pruisen

7 oktober 1816
Manuscript, 31 x 19 cm
Particuliere verzameling

Het document is een concept-overeenkomst voor de grensafbakening tussen Nederland en Pruisen. Op de laatste bladzijde is een ontwerp voor een grenspaal getekend. Bij de grensbesprekingen was ook Jan Blanken betrokken. Hij moest met name de waterstaatkundige belangen van Nederland behartigen. De op 7 oktober getekende voorlopige overeenkomst werd op 18 november door Koning Willem I geratificeerd.

107 Grensovereenkomst Nederland-Pruisen

7 september 1816
Kaart
Gravure en tekening, 111 x 167 cm
's-Gravenhage, ARA: KA inv.nr. WCAP 3303

"Carte relative au traité de limite entre les Royaume des Pays Bas & de Prusse..." Op de kaart zijn de in de concept-overeenkomst (cat.nr. 106) vastgestelde grenzen aangegeven.

108 Slaperdijk

(A. Hanegraaff), 1806
Aquarel, 49 x 66 cm
Leiden, Hoogheemraadschap Rijnland

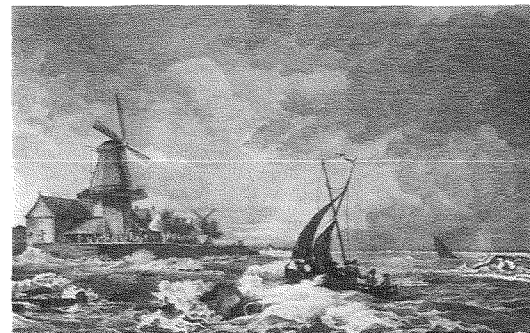
Op 26 april 1806 kreeg het hoogheemraadschap Rijnland van het Staatsbewind, ondanks de tegenwerking van Amsterdam, toestemming om de Slaperdijk te verhogen. De aquareel laat zien hoe voor het ophogen gebruik werd gemaakt van plaggen turf.

109 Overstroming bij Gorcum 1809

R. Vinkeles naar ontwerp van H. Numan, 1809
Gravure, 25 x 34 cm
Amsterdam, Rijksprentenkabinet: inv.nr. FM 5754 A3

"Gevaar waarin de Koning zich bevondt, op den Dalemschen-dyk, door het opruijen der ijsschotzen". De overstroming bij Gorcum ontstond toen op 15 januari 1809 de Betuwedijk aan de overkant van Nijmegen op twee plaatsen brak. Tijdens zijn bezoek op 29 januari aan de bedreigde plaatsen werd de koets waarin Lodewijk Napoleon zich bevond ten oosten van Dalem klemgezet door het over de dijk schuivende ijs.

110 Overstroming bij Gorcum 1809

R. Vinkeles naar ontwerp van C. van Hardenberg, 1809
Gravure, 25 x 34 cm
Amsterdam, Rijksprentenkabinet: inv.nr. FM 5754 A3*

"Overvaart van zijne majesteit den koning, van Dalem naar Gorinchem".

111 Overstroming bij Gorcum 1809

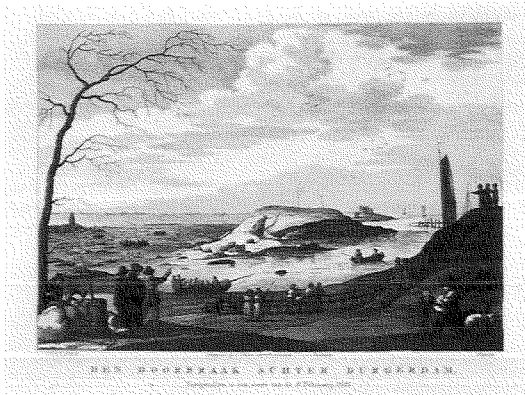
R. Vinkeles naar ontwerp van C. van Hardenberg, 1809
Gravure, 25 x 34 cm
Amsterdam, Rijksprentenkabinet: inv.nr. FM 5754 A4

"Het beswyken der kisting op den korten-dyk te Gorinchem". Naar aanleiding van de overstromingen in 1809 werd een aantal grootschalige werken uitgevoerd om dergelijke rampen in de toekomst te voorkomen. De leiding over die werken, bekend onder de naam Lingewerken, had Jan Blanken.

112 Riviercorrespondentie 1809

Jan Blanken, 30-1-1809
Papier, 32 x 20 cm
's-Gravenhage, ARA: II, CIES, inv.nr. 240

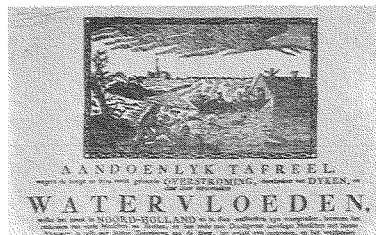
Originele brief van Jan Blanken aan de Minister van Waterstaat waarin hij deze informeert over de precare situatie bij de Diefdijk. Het stelsel waarbij degenen die met de dijkbewaking waren belast schriftelijk informatie overdroegen wordt riviercorrespondentie genoemd.

113 Overstroming in Noord-Holland 1825

J. Numan naar ontwerp van J. Claus jr., 1825
Aquatint, 40 x 52 cm
Amsterdam, Rijksprentenkabinet: inv.nr. FM 6230

"Den doorbraak achter Durgerdam, in den avond van den 4n Febr. 1825". De overstroming in Noord-Holland was veroorzaakt door het bezwijken van een gemetseld muurgedeelte ("stenen beer") in de dijk bij Durgerdam. Op advies van Jan Blanken zijn al deze muurgedeelten later weer met klei bedekt.

114 Overstroming in Noord-Holland 1825

Pamflet met houtsnede, 48,3 x 38,4 cm
Amsterdam, Rijksprentenkabinet: inv.nr. FM 6219*

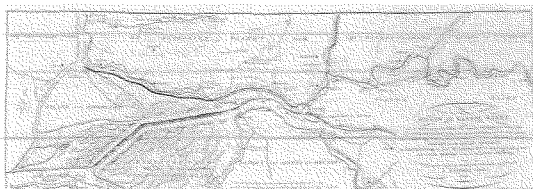
"Aandocnlijk tafereel wgens de hooge en bijna nooit gehoorde overstroming, doorbraken van dijken en daardoor veroorzaakte watervloeden welke het meest in Noord-Holland en in den omstreken zijn voorgevallen..." Pamflet met een houtsnede en een beschrijving van de overstroming in 24 verzen.

115 Gedenkpenning overstroming 1825

A. Bemme Jz. en A. Bemme Az., 1825
Zilver, diam. 9,8 cm
Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. VG 3502

De voorzijde geeft een beeld van een dijkdoorbraak. Op de keerzijde is een schipbreuk weergegeven met op de voorgrond een monument "Ter gedachtenis van den verschrikkelijke watervloed van den 4e en 5e februari 1825". De makers van de penning presenteren zich middels het randschrift: "heeft Bemme Neerlands nood door drijfkunst hier verbeeld" (v.z.), "zijn zoon grift hier met staal wat deze ramspoed heelt" (k.z.).

116 Memorie Nieuwe Merwede

Jan Blanken, *Memorie ter verklaring van de grondbeginselen, waarop rustende zijn, de beschouwing, en de daarbij voorgestelde ontwerpen, tot het herleiden, en geheel vereenigd openen, van de zogenaamde Werkendamsche killen, in ééne Merwede...* (Amsterdam 1819)

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. NG 1972-20a

De in deze memorie voorgestelde plannen hielden een geleidelijke afdamming in van de Beneden Merwede en het door stroomgeleiding vormen van een nieuwe rivier langs de noordkant van de Biesbosch.

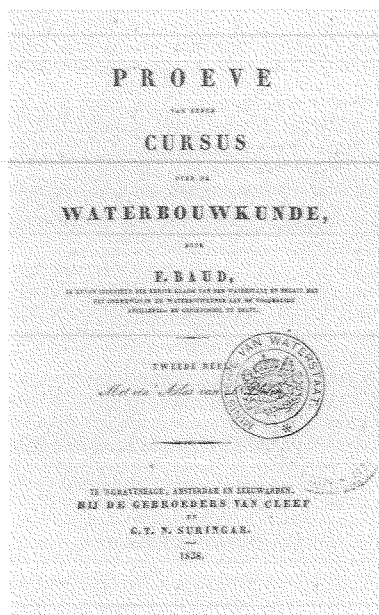

117 Memorie over de waterloop

Jan Blanken, "Memorie over de waterloop en werktuigkundige behoedmiddelen, voor de gezondheid der werklieden en der ingezetenen...", 3 maart 1827
Manuscript met aquareltekening, 29,5 x 20,5 cm
's-Gravenhage, bibliotheek Ministerie van Verkeer en Waterstaat: inv.nr. L 6 C21

De memorie is door Jan Blanken geschreven vanwege de mogelijke gevolgen van de droogmaking van de

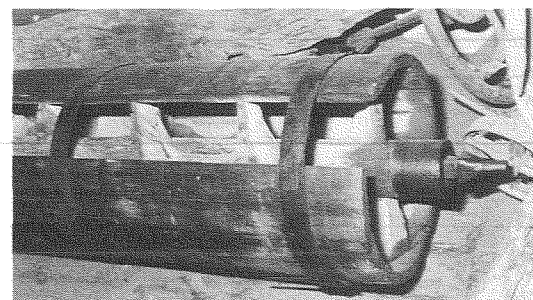
Zuidplas bij Gouda voor de gezondheidstoestand van de werknemers en de omwonenden. Hij concludeert onder meer, dat malaria veroorzaakt wordt door stilstaande poelen en stelt voor dat het water daarom in beweging moet blijven. Het daartoe noodzakelijke stroomverloop is op een kaart aangegeven.

118 Proeve van eenen cursus

F. Baud, *Proeve van eenen cursus over de waterbouwkunde*, 2 dln ('s-Gravenhage 1836)
Amsterdam, Universiteitsbibliotheek: inv.nr. 349 D.37-38 en F.25-26

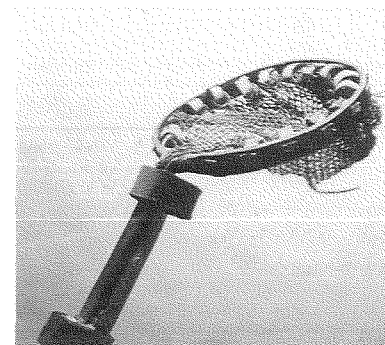
Het boek van Baud was een standaardwerk op het gebied van de waterbouwkunde. Jan Blanken wordt er in genoemd als de ontwerper van vlot- en draaibruggen.

119 Tonmolen

ca. 1900
Grenehout en ijzer, lengte 513 cm, diam. 46 cm.
Hellevoetsluis, Stichting Oudheidkamer Hellevoetsluis

De tonmolen bestaat uit een houten cylinder met daarin een eveneens houten Archimedische schroef of vijzel. Cylinder en schroef worden door middel van een zwengel in beweging gebracht. Deze uitvoering werd minder toegepast dan die waarin de schroef los in de cylinder draait. De tonmolen is in gebruik geweest bij het waterschap De Brielse Dijkkring.

120 Baggerbeugel

ca. 1900-1925
Vurenhout en ijzer, lengte 550 cm, diam. beugel 37,3 cm
Amsterdam, Stadswaterkantoor

De baggerbeugel, een 16de-eeuwse uitvinding, is een instrument waarmee bagger van de rivierbodem kan worden geschept. Moderne versies zijn tot op heden in gebruik.

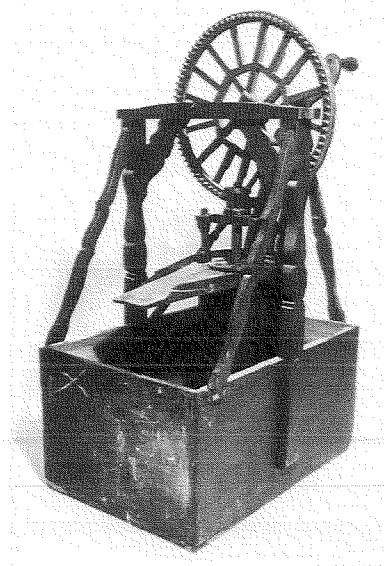
121 Steker

ca. 1900-1925

Vurehout en ijzer, lengte 484 cm, breedte onderstuk 12 cm

Amsterdam, Stadswaterkantoor

Gebruikt in combinatie met de baggerbeugel. Eén persoon liet de baggerbeugel tot op de bodem zakken, een ander, opgesteld tegenover de eerste, plaatste de steker over de steel, even boven de ijzeren beugel. Vervolgens werd de beugel over de bodem getrokken, respectievelijk geduwd. Op deze manier werden in Amsterdam bijvoorbeeld de sluishoofden schoongehouden.

122 Tonmolen

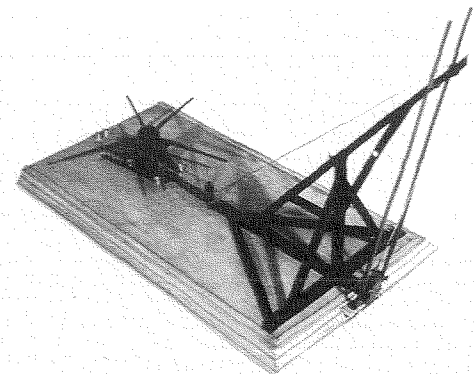
ca. 1800-1825

Presentatiemodel

Eikehout, 107 x 45 x 66,5 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 52

Ontwerp waarbij de vijzel geheel verticaal is geplaatst.

123 Heikraan

ca. 1800-1820

Presentatiemodel

Grenehout en bukshout, 43 x 57 x 31 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 43

Ontwerp voor een heikraan, die op een vlot geplaatst moet worden. Heipalen kunnen hiermee zowel recht als schuin de grond in worden geheid.

124 Heistelling

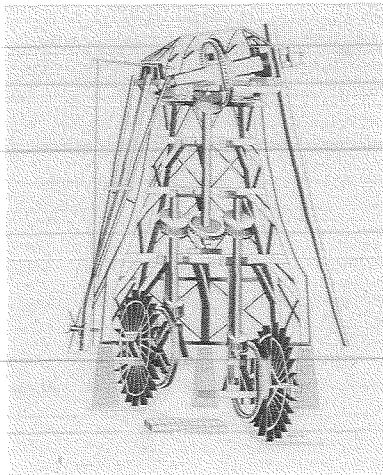
ca. 1800

Presentatiemodel

Eikehout en messing, 58,5 x 22 x 14 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 45

Het heiblok wordt met een tang opgetakeld. Twee schuin toelopende balkstukken zorgen ervoor dat de tang zich bovenaan opent.

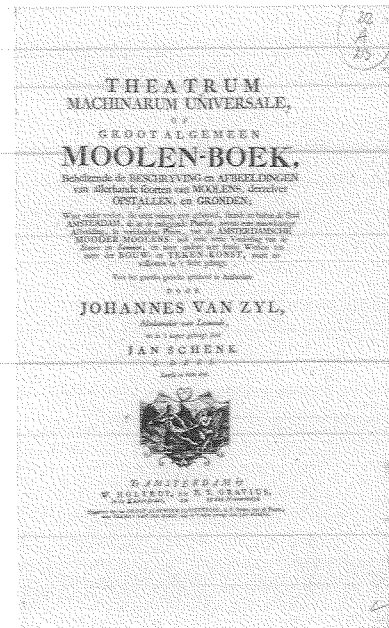

125 Groot molenboek

L. Natrus, J. Polly en C. van Vuuren, *Groot volkomen moolenboek of naauwkeurig ontwerp van allerhande tot nog toe bekende soorten van moolens...* 2 din (Amsterdam 1734-1736)

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. 22 A 19-20

Het boek is verlicht met prachtig gegraveerde plattegronden, opstanden, doorsneden etc. van molens.

126 Theatrum machinarum universale

J. van Zyl, *Theatrum machinarum universale of groot algemeen moolen-boek, behelzende de beschryving en afbeeldingen van allerhande soorten van moolens, derzelve opstellen en gronden* (Amsterdam z.j.)
Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. 22 A 23

Overeenkomstig boek als vermeld onder cat.nr. 125. Jan Blanken bezat een uitgave ervan.

MEMORIE

GESCHIEDKUNDIGE AANTEKENINGEN,

VROEGERE BINNENDIJKSCHE WATERONTLASTINGEN

DOOR

SLUIZEN EN WATERLEIDINGEN TOT IN DE BUITENRIVIEREN

EN DE DAAROP GEVOLGDE STICHTING DER

WINDWATERMOLENS... (Utrecht 1834)

door

JAN BLANKEN

MEMORIE VAN DE

WINDWATERMOLENS... (Utrecht 1834)

door

JAN BLANKEN

MEMORIE VAN DE

WINDWATERMOLENS... (Utrecht 1834)

door

JAN BLANKEN

MEMORIE VAN DE

WINDWATERMOLENS... (Utrecht 1834)

door

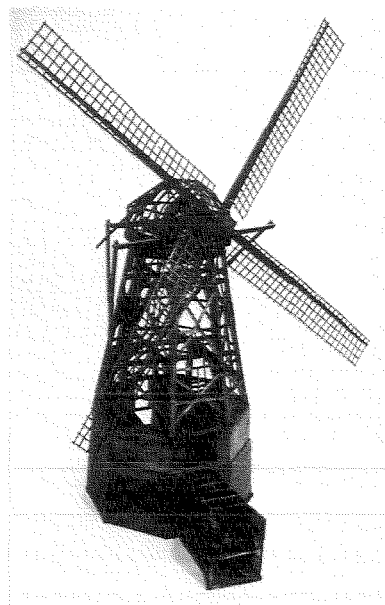
JAN BLANKEN

127 Memorie van geschiedkundige aantekeningen

Jan Blanken, *Memorie van geschiedkundige aantekeningen over de vroegere binnendijsche waterontlastingen door sluizen en waterleidingen tot in de buitenrivieren en de daarop gevolgde stichting der windwatermolens...* (Utrecht 1834)

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. NG 1972-20d

Een van de meest uitgebreide werken van Jan Blanken over zijn molenontwerpen. Het door hem gepropageerde 'vereenvoudigde stelsel' voor de windmolen met scheprad voorzag in een horizontale hulpas, aangedreven door de molenspil. Hierdoor was het mogelijk meer dan één scheprad door dezelfde horizontale hulpas te laten aandrijven. In de praktijk bleek de tandradoverbrenging van hulpas naar scheprad echter te kwetsbaar: de tanden van de raderen braken herhaaldelijk af.

128 Achtkante bovenkruier

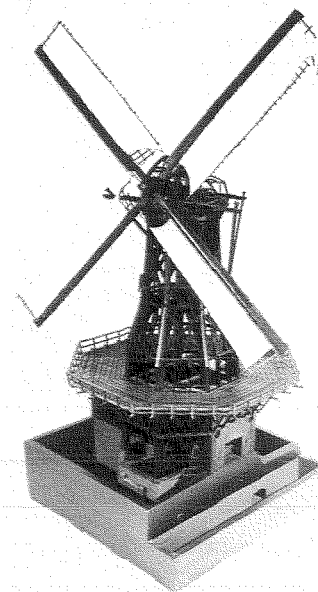
17de-18de eeuw

Presentatiemodel

Eikehout, vlucht 176 cm

Amsterdam, Vereniging De Hollandsche Molen

De molen is uitgerust met een vijzel.

129 Achtkante bovenkruier met stelling

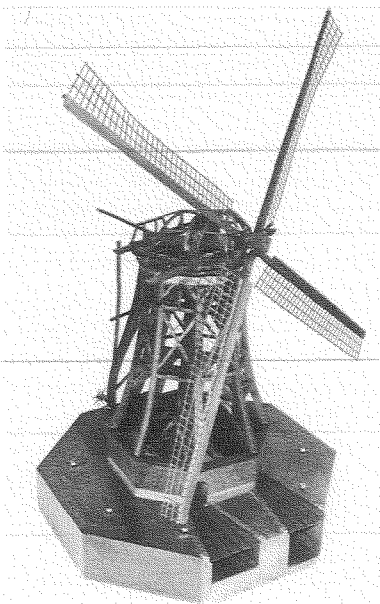
ca. 1825-1830

Presentatiemodel

Eikehout, vlucht 148,8 cm

Vijfhuizen, Museum De Cruquius

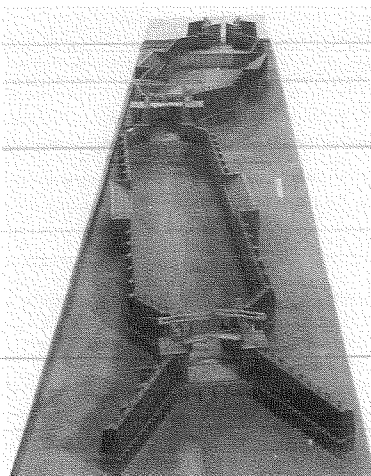
Molen volgens het 'vereenvoudigde stelsel' van Jan Blanken, met twee schepraderen aan één kant van de spil.

130 Achtkante bovenkruier

E. Bakker, 1834
 Presentatiemodel
 Eikehout, vlucht 226 cm
 Gorcum, Museum Dit is in Bethlehem: inv.nr. 2867 A-O

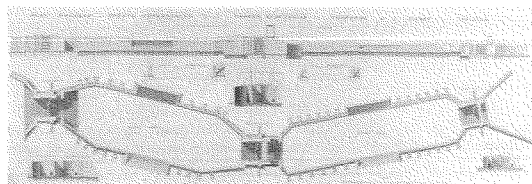
Molens volgens het 'vereenvoudigde stelsel' van Jan Blanken, met één scheprad aan iedere kant van de spil.

131 Schutsluis in de Vaartse Rijn bij Vreeswijk

J. van Embden, 1823
 Model naar uitgevoerd ontwerp
 Mahoniehout, 38,9 x 473 x 104 cm; schaal 1:38
 Utrecht, Centraal Museum: cat.nr. 1113

Een dubbel sluiscomplex met een buitenhoofd, middenhoofd en benedenhoofd en twee sluiscolken. Het middenhoofd en het benedenhoofd zijn voorzien van een dubbele ophaalbrug. Jan Blanken was op voorstel van Utrecht met de voorbereiding en uitvoering van de bouwplannen belast.

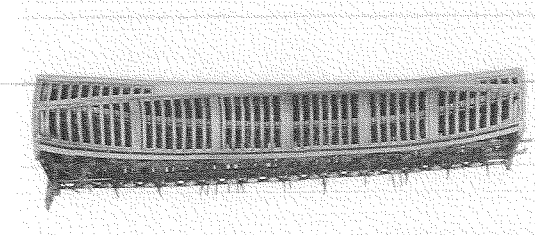

132 Schutsluis in de Vaartse Rijn bij Vreeswijk

1821
 Plattegrond opstand, profiel en doorsnede
 Tekening en aquarel, 59,5 x 173, schaal 1:150
 's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. WCAP 1016

"Plan, opstand en profiel teekeningen van de groote schutsluis te Vreeswijk aan de Vaart, vernieuwd in 1821".

Noordhollands Kanaal

243

133 Scheepskameel

ca. 1780-1800
 Constructiemodel
 Bukshout, 14,5 x 73 x 17,5 cm
 Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 21

Scheepskamelen zijn in 1690 uitgevonden door M.M. Bakker. Het zijn in feite holle houten constructies, die met water gevuld de romp van een schip konden omvatten. Pompte men het water uit de scheepskamelen dan kon een schip tot ca. 3 meter worden gelicht. Scheepskamelen werden vooral gebruikt om de schepen over het Pampus heen te krijgen. Het model, een stuurboordkameel, toont een constructie van zes in compartimenten verdeelde ruimten met op het dek waterpompen en windassen.

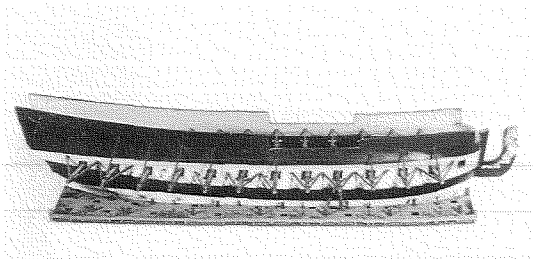
134 Schip op scheepskameel

J. Vos, 1807

Tekening en aquarel, 57 x 82,5 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. NG 393

"Het schip Zoutman op kameelen in het verschiep op een hoek van 26 graden". Duidelijk is te zien hoe beide kamelen aan elkaar zijn verbonden door middel van touwen onder de kiel van het schip. Deze touwen werden met windassen aangetrokken.

135 Twee scheepskamelen met schip

ca. 1800

Presentatiemodel

Vurehout, 27 x 92 x 36,5 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 23

Eenmaal gelicht door scheepskamelen kon het schip door zogeheten Marker waterschepen over het Pampus van of naar Amsterdam worden gesleept.

136 Noordhollands kanaal

(Jan Blanken), 1819

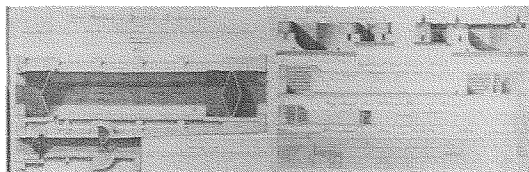
Kaart en profiel

Tekening en aquarel, 64 x 335 cm, schaal ca. 1:2000

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. WCAP 220-5

"Kaart van het groote Amsterdamsche kanaal van Amsterdam door de Buiksloter en Purmerender vaarten tot aan het Schouw". De aanleg van het Noordhollands kanaal was een van de grootste werken die onder de leiding van Jan Blanken zijn verricht. Eén van de

aanleidingen tot de aanleg was de steeds moeilijker wordende bereikbaarheid van Amsterdam voor zeeschepen. De route via de Zuiderzee zorgde vanwege de talloze ondiepten en ondanks het gebruik van scheepskamelen voor veel oponthoud.

137 Willemsluis

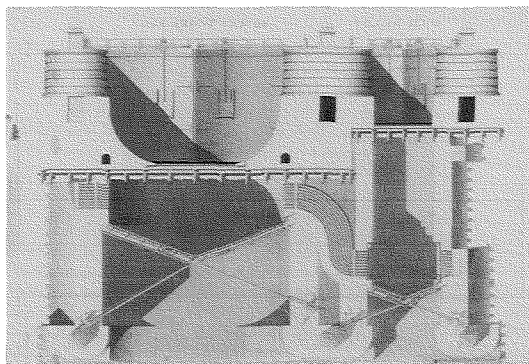
ca. 1820

Plattegrond en opstand

Tekening en aquarel, 63 x 190 cm, schaal 1:100

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. WCAP 238

"Plan, Opstand, Profils, Teekeningen van de Willemsluis aan het IJ op het groote Amsterdamsche kanaal door Noordholland tot in het Nieuwe Diep. Gebouwd in 1820". De aanleg van de Willemsluis behoorde tot de eerste kunstwerken, die ten behoeve van het Noordhollands kanaal werden verricht.

138 Willemsluis

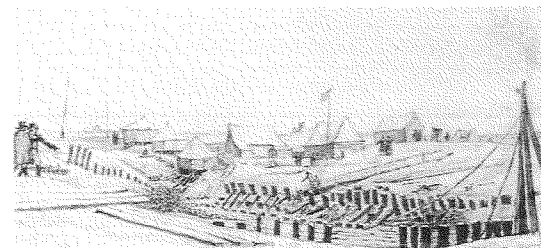
ca. 1819-1820

Plattegrond en opstand

Tekening en aquarel, 63,5 x 95,5 cm

's-Gravenhage, ARA: KA, inv.nr. VTHR 24

"Voor front van de Willem sluis".

139 Bouwput Willemsluis

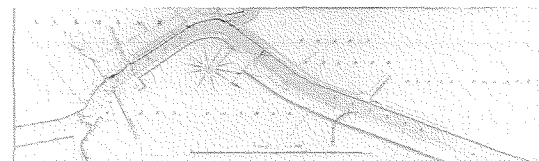
G. Lamberts, 1820

Aquarel, 22 x 36 cm

Amsterdam, Koninklijk Oudheidkundig Genootschap:

Atlas van Amsterdam, portefeuille 21

De bouwput wordt drooggehouden door drie in serie geplaatste kettingmolens. De huisjes in het midden zijn de onderkomens van de werknemers.

140 Noordhollands kanaal

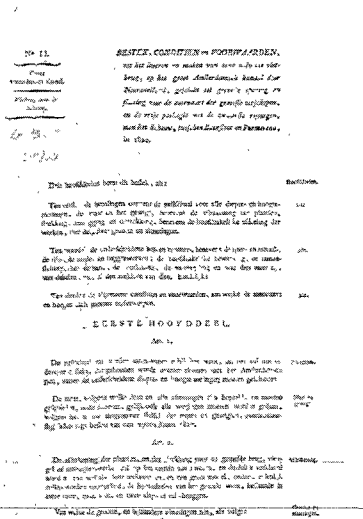
ca. 1819-1825

Kaart in 48 delen

Tekening en aquarel, ca. 27 x 91 cm per deel

Haarlem, Rijksarchief in Noord-Holland (RANH): kaarten betreffende de Waterstaat vóór 1850, inv.nr. 776-1 tot en met 48

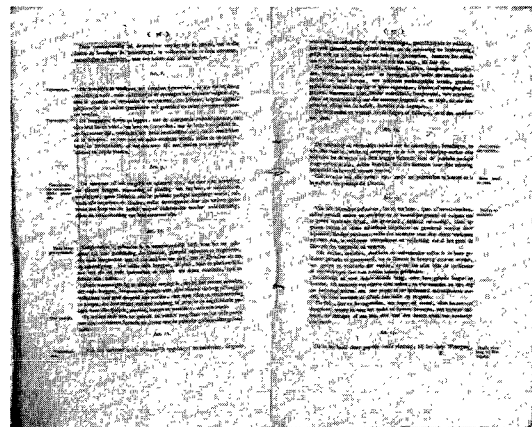
Serie van 48 kaarten waarop het totale traject en de uit te voeren kunstwerken van het Noordhollands kanaal zijn aangegeven.

143 Bestek, conditie en voorwaarden
1820-1824

Papier, ca. 32 x 20 cm
Haarlem, RANH: Rijkswaterstaat directie Noord-Holland
1807-1930, inv.nr. 355

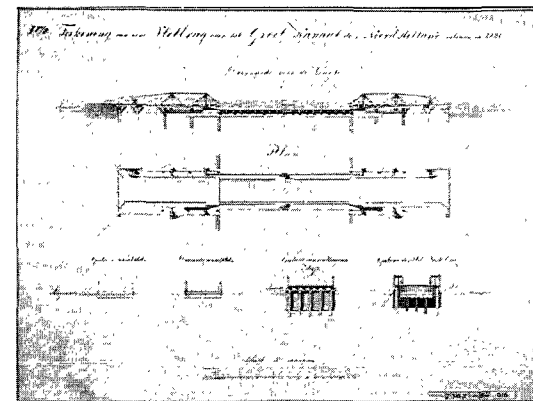
Diverse bestekken met betrekking tot de aanbesteding van werken aan het Noordhollands kanaal.

144 Proces verbaal van openbare aanbesteding voor drie vlotbruggen

1821
Papier, 32 x 20 cm
Haarlem, RANH: archief Provinciaal Bestuur Noord-Holland 1814-1850, Gouverneur Hoofdarchief, inv.nr. 2775

Het proces-verbaal legt vast, dat de aannemer van iedere door hem te bouwen dubbele vlotbrug een model levert. Hij moet, zo staat in artikel 13, "vier maanden na den dag der besteding leveren een zeer proper en net betimmerd mahonijhouten model, op eene voetmaat of schaal, hem nader op te geven".

145 Vlotbrug
1821

Doorsnede, plattegrond en opstand
Tekening en aquarel, 47,5 x 63,5 cm, schaal 1:100
Haarlem, RANH: kaarten betreffende de Waterstaat vóór 1850, inv.nr. 771

"Tekening van eene vlotbrug over het groot kanaal door Noord Holland gebouwd in 1821". De brug bestaat uit twee kleppen aan de oeverzijden en twee inschuifbare delen in het midden. Om de brug te openen worden de kleppen omhooggehesen en de beide brugdelen daaronder geschoven. Baud noemt in zijn handboek over de waterbouwkunde Jan Blanken als uitvinder van de vlotbrug.

146 Vlotbrug
ca. 1820

Presentatiemodel
Eikehout en mahoniehout, 24 x 245 x 33 cm
Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 1074

Het model demonstreert twee manieren om de kleppen van een vlotbrug omhoog te krijgen. Rechts het systeem met kettingen om vier windassen zoals op de tekening onder cat.nr. 145, links het systeem waarbij gebruik wordt gemaakt van hefbomen.

147 Herinneringspenning

J.P. Schouberg, 1824
Brons, diam. 6,4 cm
Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. VG 3476

Penning ter gelegenheid van de opening van het Noordhollands kanaal. Op de voorzijde een allegorische voorstelling met in het midden Neptunus, staande in de Willemssluis, rechts de Amsterdamse stedemaagd en links de personificatie van de Amstel. Het randschrift luidt: "Nova Amstelodamum aperta Neptuno via" ("De nieuwe weg die Amsterdam voor Neptunus heeft geopend"). Op de keerzijde het profiel van Koning Willem I.

148 Opdracht tot het openen van de sluizen bij het Nieuwe Diep

6 mei 1825
Papier, ca. 32 x 20 cm
's-Gravenhage, ARA: II, Staatssecretarie, inv.nr. 2222

Copie van de brief waarin Koning Willem I opdracht geeft om de sluizen bij het Nieuwe Diep en het IJ te openen. Bij openstelling zou het water, dat tijdens de watersnood enkele maanden eerder over het land was gestroomd, sneller worden afgevoerd.

149 Brief n.a.v. het niet openen van de sluizen bij het Nieuwe Diep

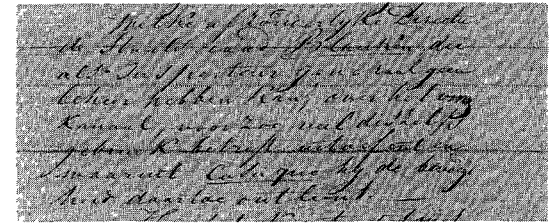
7 mei 1825
Papier, ca. 32 x 20 cm
Haarlem, RANH: archief Provinciaal Bestuur Noord-Holland 1814-1850 Gouverneur Kabinetsarchief, inv.nr. 2853, dossier 137

Copie van de brief van een particulier waarin aan de minister van Binnenlandse Zaken wordt meegedeeld, dat de sluizen gesloten zijn.

150 Brief n.a.v. het niet openen van de sluizen bij het Nieuwe Diep

19 mei 1825
Papier, ca. 32 x 20 cm
Haarlem, RANH: archief Provinciaal Bestuur Noord-Holland 1814-1850, Gouverneur Kabinetsarchief, inv.nr. 2853, dossier 137

Copie van een brief van de minister van Binnenlandse Zaken aan de Gouverneur van Noord-Holland. De minister stelt onder meer de vraag "aan wie een dusdanig plichtsverzuim is toe te schrijven" dat de sluizen bij het Nieuwe Diep nog steeds gesloten zijn.

151 Brief n.a.v. het niet openen van de sluizen bij het Nieuwe Diep

23 mei 1825
Papier, ca. 32 x 20 cm
Haarlem, RANH: archief Provinciaal Bestuur Noord-Holland 1814-1850, Gouverneur Kabinetsarchief, inv.nr. 2853, dossier 137

Copie van een brief van de minister van Binnenlandse Zaken aan de Gouverneur van Noord-Holland. De minister maakt hierin door het stellen van kritische vragen duidelijk dat Jan Blanken zijn bevoegdheden met betrekking tot het beheer van het Noordhollands kanaal verre te boven is gegaan. Hij vraagt onder meer "Welke afzonderlijke directie de Staatsraad Blanken, die als Inspecteur-Generaal geen beheer hebben kan over het voorz. kanaal (d.i. het Noordhollands kanaal) uitoefent en waaruit casus quo hij de bevoegdheid daartoe ontleent".

152 Memorie en bijlage

J. Blanken, "Memorie en bijlage betreffende de uitlozing der overstromingswateren" 15 augustus 1825
Manuscript, ca. 32 x 20 cm
's-Gravenhage, ARA: II, Kabinet van de Minister van Binnenlandse Zaken, inv.nr. 12, dossier 525

Verantwoording van Jan Blanken naar aanleiding van het gesloten houden van de sluizen in het Noordhollands kanaal bij het Nieuwe Diep. Hij stelt dat de opening geen werkelijk soulaas geboden zou hebben voor de afvoer van het binnengestroomde water. Daarentegen zouden volgens hem bij wél openen de nog niet geheel voltooide sluizen beschadigd kunnen worden.

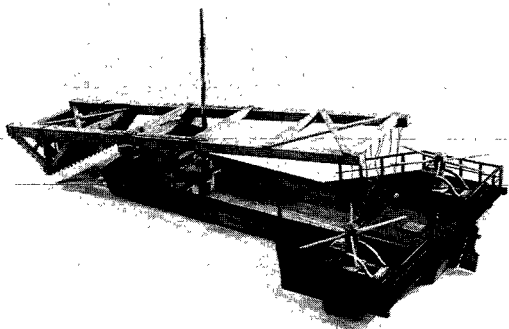
153 Oordeel over de memorie

20 augustus 1825

Papier, ca. 32 x 20 cm

's-Gravenhage, ARA: II Staatssecretarie, inv.nr. 5686 B

Het oordeel van de minster van Waterstaat over de memorie van Jan Blanken (cat.nr. 152) is ronduit negatief. Hij adviseert de koning dan ook om Jan Blanken te ontslaan. Willem I volgt het advies echter niet op maar besluit de zaak te laten rusten.

154 Ijsbreker

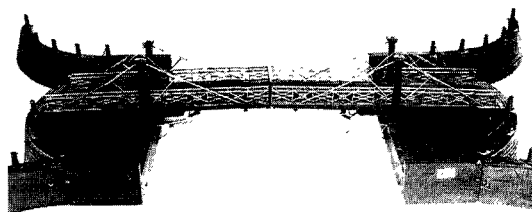
ca. 1800-1820

Presentatiemodel

Grenehout en bukshout, 15,5 x 95 x 48 cm

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 29

Ijsbreker voor gebruik in kanalen. Het vaartuig wordt aan een touw voortgetrokken met behulp van de twee kaapstanders aan stuur- en bakboord. De moker die het ijs kapot moet slaan, wordt met pure handkracht in verticale beweging gebracht.

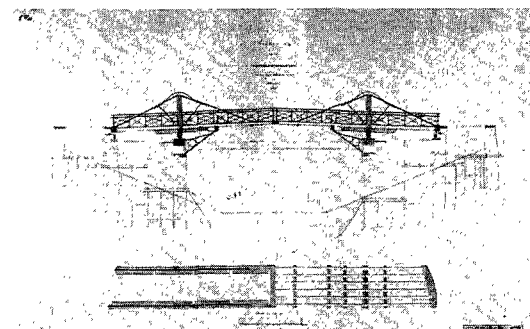
155 Draaibrug bij Alkmaar

ca. 1836-1837 Model naar uitgevoerd ontwerp

Eikehout, mahoniehout en messing, 33 x 150 x 110 cm, schaal ca. 1:21

Amsterdam, Rijksmuseum: inv.nr. MC 1073

Dubbele draaibrug waarvan de beide delen over een verticale as in een komvormige uitsparing van de kademuur rollen. Mogelijk dat het model gemaakt is in opdracht van een aannemer (vergelijk cat.nr. 144). De brug is een vervanging van een in 1823 door Jan Blanken ontworpen vlotbrug.

156 Draaibrug bij Alkmaar

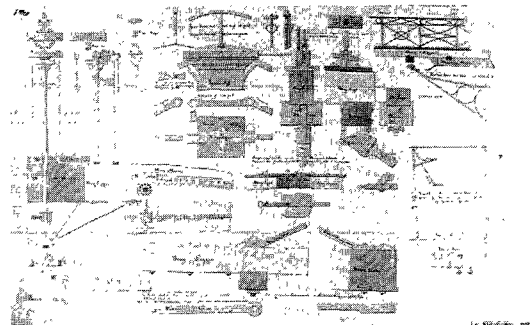
1837

Plattegrond en opstand

Tekening en aquarel, 59,6 x 97,2 cm, schaal 1:50

Haarlem, RANH: kaarten betreffende de Waterstaat vóór 1850, inv.nr. 885-2

”Teekening van de dubbele draaibrug over het Noord Hollandsche kanaal te Alkmaar”. De tekening is identiek aan het model vermeld onder cat.nr. 155.

157 Onderdelen draaibrug bij Alkmaar ca. 1836

Opstand en plattegrond

Tekening en aquarel, 59,6 x 97,2 cm

Haarlem, RANH: kaarten betreffende de Waterstaat vóór 1850, inv.nr. 885-6

Detailtekeningen van bouwonderdelen voor de dubbele draaibrug bij Alkmaar. Bij ieder voorwerp zijn de naam en de belangrijkste maten aangegeven.

Blankens bibliotheek

De trieste omstandigheid, dat Jan Blanken Jz. overleed zonder zijn bezit aan een directe erfgenaam te kunnen laten, heeft er gelukkigerwijs aanleiding toe gegeven, dat latere generaties zich een inzicht kunnen verschaffen in een deel van zijn bezit aan boeken, tekeningen, prenten en modellen. Deze verzameling werd in 1841 te Amsterdam openbaar verkocht bij het veilinghuis Groebe en Van der Monde. Deze verkopers achtten dit deel van Blankens inventaris van dermate belang, dat zij een uitgebreide catalogus uitgaven, waarin in totaal 2228 kavels beschreven staan. De aard en de omvang van het aldus gedocumenteerde deel van Blankens bezit stellen ons in staat ons op de hoogte te stellen van de 'geestelijke bagage' van een in zovele wetenschappen bekende persoon als Blanken. Met name zijn bibliotheek kan de ogen openen, niet alleen voor de kennis van Blanken als individu, maar bovendien voor de stand van wetenschap in de disciplines die hij beheerste of waarvan hij gebruik heeft gemaakt. Blankens bibliotheek, zoals in 1841 geveild, geeft een tijdopname van de technisch georiënteerde laat-achttiende-eeuwse en vroeg-negentiende-eeuwse literatuur. Ondanks het feit, dat zijn boekenbezit noodzakelijkerwijs individueel bepaald is, kan publicatie ervan verhelderend werken voor onderzoekers, die in de regel geconfronteerd worden met een via een duister historisch eliminatieproces geselecteerd literatuur aanbod.

De catalogus

Blankens boeken in de catalogus van Groebe en Van der Monde zijn ingedeeld naar formaat (Folio, Quarto, Octavo en Duodecimo) en komen verder voor in de rubrieken 'Atlassen, Kaarten, Plans' en 'Prentwerken, Handschriften, ...'. Deze voor het plaatsen van boeken wellicht handige indeling is inhoudelijk weinig inzichtelijk, zodat de boeken, ongeacht hun maat, in het onderstaand overzicht alfabetisch zijn gerangschikt. Een verwijzing naar de catalogus van 1841 is in de vorm van een code achter de titel gegeven (Fo = Folio, 4o = Quarto, 8o = Octavo, 12o = Duodecimo, A = Atlassen, Kaarten, Plans etc. en P = Prentwerken, Handschriften, ...). Vervolgens zijn de werken

omwille van de bruikbaarheid ondergebracht in rubrieken, die inhoudelijk enerzijds beantwoorden aan Blankens werkzaamheden en anderzijds aan bestaande wetenschappelijke disciplines: Exacte wetenschappen; Waterbouwkunde en Zeevaart; Krijgswetenschappen; Fortificatie; Architectuur en Kunsten; Geschiedenis, Geografie en Topografie; Taal- en Letterkunde; Overige (o.a. Staatskunde, Theologie, Medicijnen, Filosofie).

Uiteraard is de scheiding tussen bovenstaande rubrieken niet zo scherp als die tussen de in de veilingcatalogus van 1841 gehanteerde. Dit heeft tot gevolg, dat in voorkomende gevallen meerdere, vaak belerende rubrieken geraadpleegd moeten worden. In het overzicht zijn alleen gedrukte, in meerdere exemplaren uitgegeven publicaties opgenomen; manuscripten, losse prenten, tekeningen en modellen ontbreken. Bovendien zijn Blankens eigen publicaties – elders in deze bundel opgenomen – eveneens weggelaten. De wijze, waarop Blankens boekenbezit in 1841 is genoteerd, blijkt in vele gevallen inadequaat; sommige titels waren niet traceerbaar en zijn onverkort en onvolledig in het overzicht opgenomen. De werken, die in de verschillende bibliotheken en bibliografieën wel achterhaalbaar waren, staan in een korte titelbeschrijving vermeld. Aan de bindwijze van Blankens exemplaren, evenals aan het aantal in 1841 aanwezige delen van de uitgaven is in de titelbeschrijving voorbijgegaan, aangezien toeval in bindwijze en samenstelling van Blankens exemplaren een te grote factor gespeeld kan hebben. Van titels die in meerdere delen en gedurende meerdere jaren uitgegeven zijn, is daarom slechts de (verkorte) titel en het jaar van uitgave van het eerste deel vermeld. Periodieken in Blankens bezit zijn op eenzelfde manier behandeld; alleen de titel van het betreffende tijdschrift is opgenomen met voorbijgaan aan de eerste datum van verschijnen en de in 1841 incidenteel vermelde afleveringen in Blankens nalatenschap. Een laatste opmerking tenslotte aangaande de in de laatste decennia van de achttiende eeuw in Frankrijk gebruikte revolutionaire jaartelling. Deze liep niet parallel aan de gebruikelijke christelijke en concordeert in het geval van de gepubliceerde boeken ongeveer als volgt: An I = Najaar 1782 – Najaar 1783, An II = Najaar 1783 – Najaar 1784, enz. Voor de volledige titelbeschrijving van het overgrote gedeelte van Blankens boekenbezit wordt verwezen naar de verschillende bibliografieën, onder andere aanwezig in de centrale bibliotheken van universiteiten. De boeken zelf, voorzover in openbare collecties aanwezig, zijn traceerbaar via de Centrale Militaire Catalogus, waar het militaire werken betreft, en de Centrale Catalogus van de Koninklijke Bibliotheek, beide te Den Haag.

Exacte wetenschappen

Abrégées sur les mesures. Parijs An II (8o 119)
Adams, G., *Geometrical and graphical ... essays on mathematical instruments*. Londen 1797 (8o 144)
Baltz, T.F., *Over de Oogontsteking*. Utrecht 1824 (8o 379)
Beek, A. v., *De aarde beschouwd uit een physisch oogpunt*. Utrecht 1830 (8o 346)
Beek, A. v., *Beschrijving van eenen toestel ter verwarming van een uitgestrekt gebouw*. Amsterdam 1833 (4o 119)
Bemmelen, A. v., *Grondbeginselen der proefondervindelijke Natuurkunde*. 's Gravenhage 1818 (8o 354)
Berigten wegens de uitvinding van een nieuw cement. Leiden 1825 (8o 421)
Biot J.B., *Recueil d'observations géodésiques, astronomiques et physiques*. Parijs 1821 (4o 75)
Blassiere, J.J., *Inleiding tot de beschouwende en werkdadige meetkunde*. 's Gravenhage 1776 (8o 404)
Blassiere, J.J., *Grondbeginselen der Werktuigkunde*. 's Gravenhage 1764 (8o 290)
Borda, J.C. de, *Tables trigonométriques décimales*. Parijs An IX (4o 68)
Borgnis, G.A., *Traité complet de mécanique appliquée aux arts*, Parijs 1818 (4o 59) (4o 74)
Born, N.E. v., *Kurzgefaszte Beschreibung der bey dem Bergbau errichten Maschinen*. Praag 1771 (8o 172)
Brisson, *Die spezifischen Gewichte der Körper*. Leipzig 1795 (8o 167)
Brisson, M.J., *Traité élémentaire ou principes de physiques*. Parijs 1797 (8o 107)
Brisson, M.J., *Dictionnaire raisonné de physique*. Parijs 1787 (4o 67)
Brunings, C.L., *Onderzoek nopens een vraagstuk uit de evenwigtkunde*. Utrecht 1803 (8o 191)
Buchanan, R., *Practical essays on mill-work and other machinery mechanical and descriptive*. Edinburg 1814 (8o 141)
Buchanan, R., *Essay on the shafts of mills*. Londen 1814 (8o 142)
Buchanan, R., *An essay on the teeth of wheels*. Londen 1808 (8o 143)
Buffon, G.L., *Histoire naturelle, générale et particulière*. Amsterdam 1766. (4o 81)
Busch, J.G., *Mathematik zum Nutzen und Vergnügen der burgerlichen Lebens*. Hamburg 1798 (8o 170)
Caillé, N.L. de la, *Leçons élémentaires de mécanique*. Parijs 1765 (8o 122)
Callet, J.F., *Tables portatives de logarithmes*. Parijs 1795 (8o 117)
Campen, P. v., *Gronden der werktuigkunde*. Leiden 1803

(8o 289)
Carnot, L.N.M., *Essai sur les machines en général*. Dijon 1786 (8o 37)
Ceulen, L. v., *De arithmetische en geometrische fondamenten*. Leiden 1615 (Fo 68)
Clairaut, M., *Gronden der algebra*. Amsterdam 1760 (8o 393)
Clairaut, A.C., *Elémens de géométrie*. Parijs 1775 (8o 113)
Creuznach, L.S. de, *Verhandeling over de kalk*. 1761 (8o 184)
Cuvier, G., *Recherches sur les ossemens fossiles des quadrupèdes*. Parijs 1812 (4o 82)
Deiman, J.R. & A. Paets v. Troostwijk, *Beschrijving van een Electriseermachine*. Amsterdam 1789 (4o 181)
Delprat, I., *Verhandeling over den wederstand van balken en ijzeren staven*. Breda 1832 (8o 364)
Desaguliers, J.T., *De Natuurkunde*. Amsterdam 1736 (4o 188)
Dictionnaire universel de mathématique et de physique. Parijs 1753 (4o 65)
Douwes, C., *Hout-kopers, Timmermans en Kuipers Handboekje*. Amsterdam 1759 (8o 421)
Dufour, G.H., *Géométrie perspective*. Genève 1827 (8o 115)
Dumont, C., *Dictionnaire forestier*. Parijs An XI (8o 124)
Eijk, S. v. d., *Over de beginselen der differentiaal en integraal rekening*. Leiden 1803 (4o 190)
Elémens de géométrie. Parijs 1811 (8o 112)
Engelman, J., *Proeven over den Aart der Werkinge van de Electriciteit*. 1754 (8o 360)
Euclides, *De zes eerste boeken der geometrie*. Amsterdam 1735. (8o 397)
Euler, L., *Volledige inleiding tot de algebra*. Amsterdam 1773 (8o 394)
Euler, L., *Brieven onder de voornaamste onderwerpen der natuurkunde en wijsbegeerte*. Leiden 1785 (8o 257)
Eytelwein, J.A., *Vergleichungen aller in den Preussischen Staaten eingeführte Maasse und Gewichte*. Berlin 1810 (8o 166)
Eytelwein, J.A., *Aufgaben zur Uebung der Analysis*. Berlijn 1793 (8o 155)
Eytelwein, J.A., *Handbuch der Perspektive*. Berlijn 1810. (4o 99)
Eytelwein, J.A., *Bemerkungen über die Wirkungen und anwendungen des Stoschhebers*. Berlijn 1805 (p 64)
Faujas de St. Fond, B., *Recherches sur les volcans éteints du Vivarais et du Velay*. Grenoble 1778 (fo 25)
Faye, de la, *Recherches sur la préparation que les Romains donnoient à la chaux*. Parijs 1777 (8o 110)
Francoeur, L.B., *Traité élémentaire de mécanique*. Parijs

1807 (8o 123)
Gelder, J. de, *Eerste gronden der Meetkunst*. 's Gravenhage 1827 (8o 401)
Gelder, J. de, *Beginselen der Meetkunst*. 's Gravenhage 1817 (8o 402)
Gelder, J. de, *Proeve over den waren Aard van den Positieven en Negatieven Toestand der Grootheden in de Stelkunst*. 's Gravenhage 1815 (8o 396)
Ghetaldus, M., *De resolutione et compositione mathematica*. Rome 1630 (Fo 1)
Girard, P.S., *Traité analytique de la résistance des solides et des solides d'égale résistance*. Parijs 1798 (4o 29)
Graaf, A. de, *De geheele Mathesis of Wiskunst*. Amsterdam 1694 (4o 182)
Gravesande, W. J. 's, *Elémens de physique ou introduction à la philosophie Newtonnienne*. Leiden 1745 (4o 66)
Hall, H.C. v., W. Vrolijk & G.J. Mulder, *Bydragen tot de Natuurkundige Wetenschappen*. Amsterdam 1826 (8o 355)
Heijden, J. v. d., *Beschrijving der nieuwlijks uitgevonden en geotrojeerde slang-brandspuiten*. Amsterdam 1735 (Fo 71)
Hennert, J.F., *Krachtkundig Voorstel betreffende de Beweging van twee Ligchamen in het Ydel en in vloeistoffen*. 1760 (8o 362)
Hennert, J.F., *Eerste verhandeling over de Dollondsche Verrekykers* (4o 193)
Hennert, J.F., *Meetkunstige Verhandeling weegens sommige Hoedanigheeden der reguliere Veelhoeken*. 1760 (8o 412)
Hondius, H., *Onderwijsinge in de perspective Conste*. 's Gravenhage 1622 (P 32)
Hoogendijk, S., *Beschryving en afbeelding van een nieuwen Pyrometer of Vuurmaker*. Rotterdam 1774 (4o 162)
Instructions sur les Poids et Mesures. Parijs An II. (8o 118)
Instructions sur les paratonnères. Brussel 1826 (8o 109)
Jacquet, A., *Proef eener electriche natuurkunde*. Leiden 1783 (8o 359)
Karsten, J.W., *Volks-Meetkunde*. Amsterdam 1824 (8o 398)
Karsten, J.W., *Géométrie pratique à l'usage du peuple*. Brussel 1826 (8o 114)
Kasteleijn, P.J., *Scheikundige ontleding der Cementpoeders*. Amsterdam 1792 (8o 185)
Klinkenberg, D., *Korte verhandeling over de Sinus, Tangens en Secans logarithmus Getallen*. Haarlem 1760 (8o 412)
Krayenhoff C.R.T., *Handleiding tot het stellen van bliksem-afleiders*. Nijmegen 1836 (8o 365)
Lacroix, S.F., *Essais de géométrie sur les plans et les surfaces*

courbes. Parijs 1795 (8o 116)
Lacroix, S.F., *Traité élémentaire d'arithmétique*. Parijs 1808 (8o 111)
Lagrange, J.L., *Théorie des fonctions analytiques*. Parijs 1795 (4o 69)
Langsdorf, K.C., *Onderzoek over de drukking van een hoop kleine lichamen*. Amsterdam 1802 (8o 292)
Langsdorf, K.C., *Handbuch der Maschinen Lehre für Praktiker und Akademische Lehrer*. Altenburg 1797 (p 62)
Lulofs, J., *Proefnemingen over de Lengte van den Enkelen Slinger te Leiden*. 1757 (8o 415)
Magellan, J.H. de, *Traité sur la théorie du Feu élémentaire*. Londen 1780 (4o 72)
Manuel des poids et mesures. Parijs 1809 (8o 120)
Mayer, J.T., *Grundlicher und ausführlicher Unterricht zur praktischen Geometric*. Göttingen 1792 (8o 171)
Del meccanismo col quale l'Asia ed il fuoco elementare si fissano nei misti e disentanano principi costituiti di quei corpi, ne' quali se trovano. Parijs 1775 (4o 87)
Memorien betrekkelijk den schelpkalk en steenkalk. 1832 (8o 250)
Métrologies constitutionnelle et primitive. Parijs 1801 (4o 79)
Moll, G., *Over het verwarmen van Stookkassen met heet water*. Amsterdam 1829 (8o 368)
Montucla, J.F., *Historie der Wiskunde*. Amsterdam 1782 (8o 405)
Moor, J.C. de, *Nieuw hand-rekenboekje*. Zaltbommel 1819 (8o 422)
Morgenster, J., *Werkdadige meetkonst*. Amsterdam 1820 (8o 403)
Natuurkundige verhandelingen van de Bataafsche Maatschappij te Haarlem. Amsterdam 1799 (8o 507)
Neues Journal der Physik. Leipzig 1795. (8o 168)
Nicholson, P., *Mechanical exercises; or, The elements and practice of carpentry, joinery, etc.* Londen 1812 (8o 140)
Nieuwe beginselen der Meetkunst. Amsterdam 1677 (4o 187)
Notice des princip. objets d'hist. Natur. dans le jardin des

plantes de Paris. An IX (126)
Paludanus, R., *Oudheid- en Natuurkundige Verhandelingen*. Leiden 1776. (8o 702)
Perrault Cl., *Abhandlungen zur Naturgeschichte der Thiere und pflanzen*. Leipzig 1757. (4o 109)
Philips C. Jacz., *Uitvoerig onderwys in de Perspectiva of Doorzichtkunde*. Amsterdam 1781 (8o 423)
Philips, C. Jacz., *Wis-, Meet- en Doorzichtkundige Handleiding*. Amsterdam 1786 (8o 407)
Philips, C. Jacz., *Handleiding in de Spiegel-perspectief*. Amsterdam 1803 (8o 407)
Philips, C. Jacz., *Handleiding om in Kunst-tafereelen den afstand van het oog des zienders te vinden*. Amsterdam 1788 (8o 409)
Proeve nopens de quadraat van den cirkel. 's Gravenhage 1827 (8o 304)
Projet d'une nouvelle mécanique avec un examen de l'opinion de M. Borelli sur les propriétés des poids suspendus par des cordes. Parijs 1687 (4o 73)
Redelijkheid, C., *Memorie van de Schulpkalk of Steenkalk* (8o 226)
Reitz, W.O., *Nieuwe Bespiegeling der Klootsche Figuren*. 1767 (8o 410)
Reitz, W.O., *Nieuwe Bespiegelingen en Ontcijfering der Teerlingsche Vergelykingen*. 1757 (8o 411)
Saint-Pierre, J.H. Bernardin de, *Etudes de la nature*. Parijs 1788 (8o 124)
Santigon de, *Traité abrégé de physique*. Parijs 1765 (8o 108)
Schmidt, I.R., *Beginselen der Statica*. 's Gravenhage 1823 (8o 363)
Schröder, J.F.L., *Over de Meetkundige bepalingen*. Amsterdam 1835 (8o 414)
Steenstra, P., *Aanmerkingen op vuurmachines* (8o 338)
Steenstra, P., *Meetkundige Grondbeginselen der Natuurkunde*. Amsterdam 1776 (8o 358)
Steenstra, P., *Verhandeling over de Klootsche Driehoeks-Meeting*. Amsterdam 1770 (8o 406)
Steenstra, P., *Grondbeginsels der Meetkunst*. Leiden 1763

1808 (8o 223)
Aeneau, H., *Beschrijving en gebruik van het Tellurium van de heer G. Adams te London*. Amsterdam 1786 (Fo 70)
Alewijn, C., *Beschrijving van een ontwerp van sluizen met gekoppelde deuren*. Brussel 1824 (8o 241)
Allard, C., *Nieuwe Hollandse scheeps-bouw*. Amsterdam 1695 (4o 172)
De Amstel, *de Drecht en de Aar voor grootere schepen bevaarbaar gemaakt*. Amsterdam 1835 (8o 246)

(8o 400)
Stevijn, S., *Wisconstighe ghedachtenissen*. Leiden 1608 (Fo 65)
Stevin, S., *De beghinselen der Weeghconst*. Leiden 1586 (4o 184)
Stevin, S., *Wisconstigh filosofisch Bedrijf*. 1668 (4o 185)
Stevin, S., *Verhandelingen van de voornaamste hoofdstukken tot de Politiek* (4o 186)
Stevin, S., *Een nieu constich boeck over geometrie ende astronomie*. Rees 1608 (Fo 67)
Swinden, J.H. v., *Verhandeling over volmaakte maten en Gewigten*. Amsterdam 1802 (8o 416)
Table de comparaison entre les mesures anciennes. Parijs An IV (8o 121)
Traité du fer et de l'acier. Parijs 1804 (4o 80)
Twent, A.P., *Proeve wegens het planten op duinen van Raaphorst*. 's Gravenhage 1800 (8o 374)
Utenhove, J.M.C. v., *Over de verdeeling des Omtreks van den Cirkel in gelijke deelen*. Amsterdam 1819 (4o 138)
Venema, P., *Een korte en klaare onderwijzinge in de beginselen van de Algebra*. Leiden 1787 (8o 395)
Verhandeling wegens de kracht der vloeistoffen en den wederstand der lucht (8o 362)
Verhandelingen en nieuwe verhandelingen van het Bataafsche Genootschap der proefondervindelijke wijsbegeerte te Rotterdam. Rotterdam 1774. (4o 180)
Vooght, C.Jz., *Beginselen der Wiskonst*. Amsterdam 1695 (4o 183)
Waarnemingen van den Barometer op den Huize Zwanenburg. (8o 366)
Wolff, C., *Kort begrip der Grond-beginselen van alle Mathematische wetenschappen*. Amsterdam 1745 (8o 399)
Wolff, C., *Metaphijsica Politica Moralis uitvoerig berigt Redekundige bedenkingen noodige tafelen* (8o 399)
Wolff, C., *Experimentaal-philosophie of nuttelijke proefnemingen*. Amsterdam 1742 (8o 399)
Wolff, C., *Der Anfangs-Grunde aller mathematischen Wissenschaften*. Halle 1731 (8o 169)
Andreossy, A.F., *Histoire du Canal du midi*. Parijs An VIII (8o 28)
Anemaet, S., *Korte aanmerkingen over den Hoek van Holland*. 1740 (8o 220)
Annuaire du corps impérial des Ponts et Chaussées pour 1806-1815. 1819 (8o 35)
Anselin, N.J.B., *Expériences sur la main d'oeuvre de différens travaux des ingénieurs des ponts et chaussées*. Boulogne 1810 (4o 37)

Waterbouwkunde, Zeevaart

Aanmerkingen op de verbetering der ontlasting van Rhijnlands boezemwater op het Ye. Amsterdam 1774 (8o 223)
Aeneae, H., *Wiskundige Beschouwing van een Hellend Waterscheprad*. Amsterdam 1774 (8o 297)
Aeneae, H., *Verhandeling over de molenwieken*. Amsterdam 1785 (8o 300)
Aeneae, H., *Iets over de Waterweegkunde*. Amsterdam

- Arnould**, *Staatkundige bedenkingen betreffende het zeewezen*. 's Gravenhage 1718 (8o 341)
- Aumérie, J.F. d'**, *Description de l'établissement de bains de mer à Schéveningue*. 's Gravenhage 1830 (8o 127)
- Baader, J.**, *Neue vorschlage und erfindungen zur verbesserung der Wasserkunste*. Bayreuth 1800 (4o 98)
- Bakker, P.**, *Nederlands watersnood ... in 1740 en 1741*. Amsterdam 1741 (4o 158)
- Barnevelt, M.v.**, *Rivierkundige Waarnemingen*. Amsterdam 1773 (8o 190) (8o 201)
- Beer, C. de**, *Vrijmoedige gedachten*. Dordrecht 1828 (8o 247)
- Beijer, J.C.**, *Gedenboek van Neerlands watersnood in February 1825*. 's Gravenhage 1826 (8o 283)
- Beijerinck, M.G.**, *Onderzoek... der... theoriën omtrent de beweging des waters in kanalen enz.* Amsterdam 1829 (4o 142)
- Bélidor, M.**, *Architecture hydraulique*. Parijs 1737 (4o 9)
- Bellebry, M.**, *Mémoires sur le jaugeage des navires*. Parijs 1788 (8o 29)
- Bellin, S.**, *Le petit atlas maritime, recueil de cartes et plans des quatre parties du monde*. Parijs 1764 (12o 9)
- Bemmelen, A. v.**, *Inleiding tot de waterbouwkunde*. Leiden 1793 (8o 188)
- Berg, F.E.**, *Verhandeling over de afschaffing van de kaapvaart*. Utrecht 1828 (8o 730)
- Berkum, H. v.**, *Nauwkeurige beschrijving der waterfloeden en dijkbreuken*. Gouda 1758 (8o 272)
- Beschrijving** van den Nederlandschen Watersnood in Louwmaand 1820. Amsterdam 1820 (8o 281)
- Beschrijving** der beide Katwijken en het Zand. 1804 (8o 220)
- Beschrijving** van het oude Batavische zeestrant. 's Gravenhage 1753 (8o 186)
- Biben, I.G.**, *Over de aanslibbing der haven van Amsterdam en de afdamming van Pampus*. Amsterdam 1828 (8o 211)
- Bicker, L.**, *Rivierkundige Grondwaarheden, bijzonderlijk toegepast op de Rivieren onzes lands*. Rotterdam 1774 (4o 131)
- Bicker, L.**, *Verhandeling over de molenwieken*. Rotterdam 1779 (4o 132)
- Bleiswijk, P. v.**, *Natuur- en wiskundige verhandeling over het aanleggen en versterken der dijken*. Leiden 1778 (8o 237)
- Boer, J. de**, *Zeemans oeffening over de groote zeevaart*. Amsterdam 1769 (8o 339)
- Bolstra, M.**, *Welke zijn de waare oorzaken, dat het strand bij Petten en de Hondsbosschen...* Haarlem 1754 (8o 217)
- Bolstra, M.**, *In welke hoeveelheid zijn de Nederlandsche rivieren verzand?* Haarlem 1753 (8o 204)
- Borda, C. de.**, *Description et usage du cercle de réflexion*. Parijs 1802 (4o 78)
- Bossut, Ch.**, *Traité théorique et expérimental d'hydrodynamique*. Parijs 1786 (8o 20)
- Bourjé, J.P.**, *De opening van Middelburgs Nieuwe haven*. Middelburg 1817 (8o 249)
- Brade, W.C.**, *Korte beschouwingen enz.* (8o 288)
- Brandligt, L.**, *Scylla en Charybdis, behelzende een Project, ter verbetering der Zeegaten en het Vaarwater van Texel*. Amsterdam 1780 (8o 215)
- Brandligt, L.**, *Ijē-spiegel*. Amsterdam 1777 (8o 205)
- Bremontier, N.T.**, *Recherches sur les mouvements des ondes*. Parijs 1809 (8o 26)
- Bresmal, J.F.**, *La circulation des eaux, ou l'Hydrographie des minérales d'Aix et de Spa*. Luik 1716 (8o 25)
- Brief** aan eenen vriend over de schaden van den jongsten watersnood. Amsterdam 1825 (8o 276)
- Brinkerink, G.**, *Beschrijving van twee nieuwe geïnventeerde watermolens*. Amsterdam 1824 (8o 187)
- Brunings, Chr.**, *Aanmerkingen over de Waarneming van de Snelheid der Winden*. Haarlem 1773 (8o 386)
- Brunings, Chr.**, *Over den algemeenen Grondregel der Hydronomie*. (8o 252)
- Brunings, Chr.**, *Twee Verhandelingen over de verbetering der ontlasting van Rhijnlands boezemwater*. Haarlem 1772 (8o 222)
- Brunings, Chr.**, *Verhandeling over de Snelheid van Stroomend Water*. Haarlem 1789 (8o 253)
- Brunings, Chr. Jr.**, *Proeve ter verbetering van den gewonen Molenvang*. Haarlem 1802 (8o 292)
- Brunings, C.L.**, *Onderscheidene Theorien omtrent het Vermogen der Waterleidingen, getoetst aan de ondervinding*. Amsterdam 1819 (4o 137)
- Brunings, Chr.**, *Abhandlung über die Geschwindigkeit des fliessenden Wassers*. Frankfort 1798 (4o 104)
- Brunings, Chr. Jr.**, *Verhandeling over den voordeeligsten Hoek, onder welken men de Punideuren eener sluis kan zaamenvoegen*. Haarlem 1797 (8o 191)
- Bruyn, G.**, *Aufforderung an meine Mitbürger zur Theilnehmung an dem Canal-handel*. Altona 1784 (4o 106)
- Buchner, F.W.**, *Verhandeling over den invloed der Noord-Hollandsche droogmakerijen na 1608*. Utrecht 1826 (8o 268)
- Buijs, J.**, *Volksnatuurkunde*. Amsterdam 1811 (8o 256)
- Burchgraaf, J. v. d.**, *Zeer langdurige en naukeurige Observatiën Omtrent den Rivieren den Waal, Maas, Merwe en Leck*. Gorinchem 1744 (8o 234)
- Burchgraaf, J. v. d.**, *Vervolg of bijvoegsel tot mijn zeer langdurige Observatiën omtrent de Rivieren de Waal, Maas, Merwe en Leck*. Gorinchem 1747 (8o 229) (8o 234)
- Cachin**, *Travaux maritimes. Observations sur le projet adopté du port de Havre* (4o 27)
- Caland, A.**, *Handleiding tot de kennis der dijksbouw en zeeeringskunde*. Zierikzee 1833 (8o 238)
- Caland, A.**, *Verhandeling over het nut der afgezaagde palenhoofden*. Middelburg 1819 (8o 251)
- Calkoen, J.F., v. Beeck**, *Over de Theorie der gemiddelde Waardij uit een zeker aantal Grootheden*. Amsterdam 1816 (4o 140)
- Calkoen, J.F., v. Beeck**, *Verhandeling over de Evenwigtlijn en nieuwe ophaalbruggen*. Haarlem 1802 (8o 292)
- Campen, P. v.**, *Plan om door middel van verscheidene watermolens dezelve door hun eigen water in beweging te houden*. Rotterdam (8o 300)
- Cessart, L.A. de.**, *Description de travaux hydrauliques*. Parijs 1806 (4o 19)
- Choquet, de Lindu, A.**, *Description du baigne de Brest*. (A 910)
- Choquet, de Lindu, A.**, *Description des trois formes du port de Brest*. Brest 1757 (P 13) (A 910) (A 984)
- Collection** de mémoires et de plans relatifs au Port de Dieppe. Dieppe 1789 (4o 25)
- Conrad, F.W.**, *Verhandeling over den Rhijnlandschen Slaaperdijk bij Spaarndam*. Haarlem 1802 (8o 221)
- Conrad, F.W.**, *Prijsverhandeling betreffende het Leven en de Verdiensten van Christiaan Brunings*. 's Gravenhage 1827 (4o 153)
- Conrad, F.W., Blanken & Kros**, *Rapport wegens het onderzoek omtrent eene de uitwatering te Catwijk aan zee gedaan in 1802*. Haarlem 1803 (Fo 47)
- Courtin, M.**, *Travaux des ponts-et-chaussées depuis 1800*. Parijs 1812 (8o 32)
- Creutz, J.S.**, *Beschryving van eene dryvende Krib*. Haarlem 1793 (8o 255) (8o 293)
- Cutherson, J.**, *Verhandeling over den Octant van Hadley*. Rotterdam 1791 (8o 346)
- Dautun, D.H.**, *Waterbeschryving der Vereenigde Nederlanden*. Amsterdam 1771 (8o 187)
- Dictionnaire** de Marine contenant les termes de la navigation et de l'architecture navale. Amsterdam 1736 (4o 41)
- Donker Curtius, W.B.**, *Bijdragen tot den waterstaat der Nederlanden*. Dordrecht 1819 (8o 200)
- Douwes, C.**, *Verhandeling om buiten den Middag op Zee de waare Middags Breedte vinden*. Haarlem 1754 (8o 420)
- Drieling, J.A.**, *Bijdrage tot een vergelijkend overzicht van Neêrlands handel en zeevaart*. 's Gravenhage 1829 (8o 729)
- Dryfhout, J.F.**, *Natuurkundige aanmerkingen.... de waterberoering van 1 November 1755*. 's Gravenhage 1755 (8o 389)
- Dryfhout, J.F.**, *Nauwkeurige Beschouwing van een Hoos*. 's Gravenhage 1756 (8o 390)

- Dubuat**, *Grundlehren der Hydraulik*. Leipzig 1796 (8o 148)
- Dubuat**, *Principes d'hydraulique et de pyrodynamique*. Parijs 1786 (8o 19)
- Dubourquet, J.B.E.**, *L'Art du calcul astronomique des navigateurs*. Parijs 1801 (4o 71)
- Ducrest, C.L.**, *Vues Nouvelles sur les courans d'eau*. Parijs 1803. (8o 23)
- Ducrest, C.L.**, *Essais sur les machines hydrauliques*. Parijs 1777 (8o 22)
- Eckhardt, F.**, *Beschouwende vergelijking tusschen de watermolens met hellende en staande schepraden*. 's Gravenhage 1778 (Fo 45). 1816 (8o 295)
- Engelman, J.**, *Verhandeling over de droogmaking van het Haarlemmer-meer*. Zutphen 1820 (8o 260)
- Epie, Z.**, *Over de oude en tegenwoordige natuurlijke gesteldheid van Holland*. Amsterdam 1734 (8o 186)
- Erzey, A.**, *Korte Grond-Beginselen der Navigatie ofte Stuurkmanskonst*. Amsterdam 1777 (8o 419)
- Ewijk, H.**, *Geschiedkundig verslag der dijkbreuken ... in 1809*. Amsterdam 1809 (8o 280)
- Exchaquet, H.**, *Dictionnaire des Ponts et Chaussées*. Lausanne 1787 (8o 31)
- Eytelwein, J.A.**, *Handbuch der Mechanik fester Körper und der Hydraulik*. Berlijn 1801 (8o 154)
- Eytelwein, J.A.**, *Praktische Anweisung zur Konstruksion der Faschinenwerke*. Berlijn 1800 (4o 100)
- Fabre Dragnignan, M.**, *Traité complet sur la théorie et la pratique du Nivellement* (4o 16)
- Fabre, Essai sur la théorie des torrens et des rivières. Parijs 1797 (4o 17)**
- Fellers, J.**, *Essais de bâtir sous l'eau mis en ouvre par Mr. Thunberg*. Stockholm 1774 (4o 28). Stockholm 1776 (4o 18)
- Flangergues**, *Over de beweging en gedaante der golven* (8o 391)
- Floryn, J.**, *Beschrijving der nieuwe wassende Zee-kaart van het geheele Kanaal*. Amsterdam 1797 (4o 171)
- Förster, J.R.**, *Anleitung den Kalch und Mortel*. 1782 (8o 166)
- Francq van Berkey, J. le**, *Over het storten van olie, traan, teer enz. in zee en andere gevaren*. Leiden 1775 (8o 369)
- Frisi, P.**, *Berigt over de verdeeling en samenloop der rivieren*. Haarlem 1773 (8o 193)
- Fuchs, C.W.**, *Praktisches Handbuch für Hydrotechniker*. Leipzig 1791 (8o 150)
- Fulton, R.**, *A treatise on the improvement of canal navigation*. Londen 1796 (4o 86)
- Funk, F.E.T.**, *Beyträge zur allgemeinen Wasser-baukunst*. Lemgo 1808 (4o 96)
- Gabbema, S.A.**, *Nederlandse waterloeden*. Gouda 1703 (8o 271)
- Geer, J. v.d. & C. Zillesen**, *Project ter Voorkoming van Ys-dammen in de rivieren van ons Vaderland*. Haarlem 1774 (8o 196)
- Gelder, J. de**, *Memorie en consideratiën over het ontwerp ter droogmaking des Haarlemmermeers*. Leiden 1821 (8o 262)
- Geographisch woordenboekje** *Historie der waterloeden*. 1749 (8o 271)
- Gilly, D. & J.A. Eytelwein**, *Praktische Anweisung zu Wasserbaukunst*. Berlijn 1802 (4o 102)
- Girard, P.S.**, *Devis des ponts à Bascule*. Parijs 1808 (4o 35)
- Girard, P.S.**, *Devis général du canal d'Ourcq*. Parijs 1806 (4o 20)
- Girard, P.S.**, *Description générale des eaux du canal de l'Ourcq dans l'intérieur de Paris*. Parijs 1810 (4o 21)
- Glavimans, P.**, *Verhandeling over de nuttigheid en noodzakelykheid der drooge dokken*. Rotterdam 1798 (4o 136a)
- Gordon, A.**, *Over de spoorwegen*. 's Gravenhage 1837 (8o 288)
- Goudriaan, A.F.**, *Verhandeling over het Ontwerp van sluisen, volgens J. Blanken*. Amsterdam 1809 (8o 244)
- Goudriaan, A.F.**, *Brief aan J. Blanken Jz. over zijn nieuwe ontwerp tot het bouwen van min kostbare sluisen*. Amsterdam 1808 (8o 242)
- Goudriaan, A.F.**, *Verhandeling over de Afdamming van het Y*. Haarlem 1824 (8o 212)
- Goudriaan, A.F.**, *Verhandeling over de zijdelingsche afleidingen ter ontlasting der rivierwateren*. Amsterdam 1823 (4o 134)
- Goudriaan, A.F.**, *Verhandeling over het doen van waarnemingen op de hoogte van het water in de onderscheidende riviértakken en stroomen van de zeeboezems*. Amsterdam 1817 (4o 135)
- Goudriaan, A.F.**, *Verhandeling over den aanleg van Paal- en Ryswerken*. Rotterdam 1798 (4o 136)
- Goudriaan, B. Jz.**, *Over het stoppen eener dykbreuke*. 1760 (8o 203)
- Gussmann, F.**, *Über die bisherigen Versuche und derselben Berechnung in Hinsicht auf die Theorie des Stosses und Widerstandes flussiger Körper*. Wenen 1805 (p 63)
- Hageau, A.**, *Description du canal de jonction de la Meuse au Rhin*. Parijs 1819 (4o 23)
- Hagen, G.**, *Beschreibung neuerer Wasserbauwerke*. Königsberg 1826 (8o 156)
- Handboek der Wetgeving voor de besturen over dijken, polders, bruggen, etc.** Zaltbommel 1820 (8o 240)
- Hennert, J.F.**, *Proeve eener Theorie weegens de Moolens, die door 't water gedreeven worden*. 1765 (8o 291)
- Hering, J.H.**, *Bespiegeling over Neêrlands Watersnood*. Amsterdam 1776 (8o 275)
- Hering, J.H.**, *Nauwkeurige beschrijving der overstromingen in 1784 voorgevallen*. Leiden 1785. (8o 276)
- Histoire des grands chemins de l'empire Romain. Parijs 1622 (4o 39)**
- Historische verhaal der Overstromingen in de Nederlanden. Amsterdam 1776 (8o 274)**
- Hoek, S. v.**, *Natuur- en Geschiedkundige Beschrijving van den verschikkelijke Waterloed tussen 14 en 15 Louwmaand 1808*. Haarlem 1808 (8o 279)
- Hogrewe, J.L.**, *Beschreibung der in England seit 1759 angelegten schiffbaren Känale*. Hannover 1780 (4o 105)
- Hooff, J. op den**, *Iets over de Vaart op den Rijn*. Amsterdam 1826 (8o 228)
- Hooff, J. op den**, *Ueber die Handels-Schiffahrt auf dem Rhein-Strome*. Heilbronn 1827 (8o 158)
- Hoorn, J.C.R. v.**, *Beschouwing der Kadastrale uitkomsten in Zuid-Holland*. 's Gravenhage 1833 (4o 192)
- Horsman, J.**, *Middel om uit de Buitenstad van Rotterdam het water te keeren*. Rotterdam 1777. (4o 147)
- Houten, W. v.**, *Het stoomwerktuig beschreven*. Breda 1830 (8o 302)
- Huerne de Pommeuse, M.L.F.**, *Des canaux navigables, considérés d'une manière générale, avec des recherches comparatives sur la navigation intérieure de la France et celle de l'Angleterre*. Parijs 1822 (p 57)
- Huichelbos van Liender, J.D.**, *Over de geschikteste middelen om de voornaamste gebreken van de windschepradwatermolens te verbeteren*. Haarlem 1790 (8o 294) (8o 293)
- Husly, J.O.**, *Over voornaamste stroomen in de Texelsche zeegeten*. Haarlem 1786 (8o 214)
- Iets over het Kanaal van Steenenhoek**, Amsterdam 1821 (8o 230)
- Iets over het herstellen der Dijken aan de rivieren**. Amsterdam 1809 (8o 227) (8o 232)
- Imison, J.**, *Over de Werktuigelijke magten in molenwerk*. Rotterdam 1808 (8o 301)
- Kanter, J. de**, *Natuur- en Geschiedkundige Beschrijving van den Watersnood tussen 14 en 15 January 1808*. Middelburg 1808 (8o 278)
- Kanter, J. de**, *Nieuwe Tafelen ter Berekening van den Tyd der Watergetijden*. Middelburg 1807 (8o 225)
- Karsten, W.J.G.**, *Theorie der Schuins liggende Rozenkransmolens of schepwerken*. Haarlem 1773 (8o 296)
- Keuren op de Zijderpolder, den Sonselenspolder** (4o 170)
- Kinsbergen, J.H. v.**, *De algemeene Scheepsdienst*. Amsterdam 1782 (8o 337)
- Kinsbergen, J.H. v.**, *Zemans Handboek*. Amsterdam

1782 (8o 338)

Kinsbergen, J.H. v., *Tractaat der vuurwerken beproefd.* Amsterdam 1790 (8o 338)

Instructiën van de eigenschap der winden en wegens het aandoen van passeren van het kanaal. Amsterdam 1794 (Fo 53)

Kogel, J., *Beschrijving van eene nieuwe dubbele luchtpomp, die zelve hare kraan opent en sluit* (4o 133)

Koning, W.J. de, *Iets over het teren van touwwerk.* Amsterdam 1822 (8o 304)

Kraijenhoff, C.R.T., *Verzameling van hydrographische en topographische waarnemingen in Holland.* Amsterdam 1813 (8o 287)

Kraijenhoff, C.R.T., *Proeve van een ontwerp tot scheiding van de Rivieren de Whaal en de Bovenmaas.* Nijmegen 1823 (4o 148)

Kraijenhoff, C.R.T., *Proeve van een ontwerp tot sluiting van de rivier den Neder-Rhijn en Leck.* Nijmegen 1821 (4o 149)

Krayenhoff, C.R.T., *Précis historique des opérations géodésiques et astronomiques faites en Hollande.* 's Gravenhage 1827 (4o 76)

Kurze Anleitung der Blitzableiter. 1798 (8o 166)

Lakeman, S., *Dringende nootzake om aan alle de Zee-Dijken, gelegen aan de Zuiderzee en 't Ye, te maken nieuwe Buitenwerken.* Enkhuizen 1735 (8o 213)

Lakeman, S., *Ontwerp van een onkostbaar en zeker Middel om de Westvriese zeedyken te stellen buiten eenig gevaar van doorbrake.* Amsterdam 1733 (Fo 46)

Lalande, J., *Abrégé de navigation historique, théorique et pratique.* Parijs 1793 (4o 42)

Lamblardie, M.A.E., *Observations sur un mémoire, intitulé développemens des bases d'un projet de barrage-deversoir maritime.* Parijs 1826 (4o 14)

Langsdorf, K.C., *Lehrbuch der Hydraulik mit beständiger Rücksicht auf die Erfahrung.* Altenburg 1794 (P 62) (4o 103)

Langsdorf, K.C., *Fortsetzung des Lehrbuchs der Hydraulik.* Altenburg 1796. (P 62)

Laude, M. de la, *Des canaux de navigation et spécialement du canal de Languedoc,* Parijs 1778 (Fo 14, 15)

Leeghwater, J.A., *Haarlemmermeer-boek.* Amsterdam 1764 (4o 156), 1838 (8o 257)

Leeuwen, J. v., *Geschiedkundig tafereel van den waterloed en de overstromingen in de provincie Vriesland.* Leeuwarden 1826 (8o 286)

Lesage, P.C., *Recueil de divers mémoires ... des ponts et chaussées.* Parijs 1810 (4o 34) (P 58)

Lescallier, D., *Vocabulaire des termes de marine.* Londen 1783 (8o 5)

Lettre au Redacteur du Konst en Letterbode concernant la nouvelle machine à feu à Hellevoetluis, Haarlem 1802. (8o 38)

Lynden, F.G. v., *Antwoord op de vrye gedachten van een Ingeland van Rijnland.* 's Gravenhage 1821 (8o 265)

Lynden, F.G. v., *Aanteekeningen op de memorie van den Hoogleeraar J. de Gelder.* 's Gravenhage 1822 (8o 263)

Lynden, F.G. v., *Verhandeling over de droogmaking van de Haarlemmermeer.* 's Gravenhage 1821 (8o 261)

Linden van den Heuvel, A. v., *Proefondervindelijke verhandeling over de onlangs betwiste waterweegkundige stelling, water weegt water.* 's Gravenhage 1810 (8o 190)

Linden Govertsz, J. v. d., *Welke zijn de beste middelen om Vaarwaters te verdiepen.* 1774 (8o 254)

Linden Govertsz, J. v. d., *Over de Rivieren de Merwede, de Oude en Nieuwe Maas te verbeteren.* 1774 (4o 143)

Linguet, S.N.H., *Canaux navigables.* Amsterdam 1769. (8o 27)

Listing, N., *Opweckinge ende aanleydinge tot het wytvinden van bequaame middelen en gronden om de zeedycken in Hollandt en Westvrieslant ... te bevreyden.* Amsterdam 1702 (4o 145)

Lombard, E. & W. Udemans, *Over de O.I. schepen.* Middelburg 1780 (8o 345)

Lotzy, H., *Dagelijke aantekeningen gehouden te Nymegen van de Peil-hoogtens den Gebeurtenissen op de Maas, Rhyn, Waal, NederRhyn en Yssel.* Nijmegen 1772 (Fo 50)

Luitjes, E.C., *Ontwerp om de steeds toenemende ongelukken bij ijskaringen op de bovenrivieren te voorkomen.* Dordrecht 1821 (8o 267)

Lulofs, J., *Verhandeling over de snelheid van den Wind.* 1767 (8o 387)

Lulofs, J., *Wiskundige en Werktuigkundige beschouwing der Wind-Molens.* 1755 (8o 299)

Lulofs, J., *Inleiding tot eene Natuur- en Wiskundige Beschouwing des Aardkloots.* Leiden 1750 (4o 189)

Lulofs, J., *Aanmerkingen over het Ryzen der zee en het Zinken der landen aan de Nederlansche kusten.* 1754 (8o 392)

Machines et inventions. Parijs 1776 (p 14)

Marselli, L.F. v., *Natuurkundige beschrijving der zeeën.* 's Gravenhage 1786 (Fo 73)

Martinet, J.F., *Het wier der Zuiderzee.* Haarlem 1782 (8o 384)

Martinet, J.F., *Waarnemingen omtrent het opdoemen van Zee en Land.* Haarlem 1792 (8o 385)

Mémoire sur le département des ponts et chaussées. Parijs 1790. (4o 36)

Mémoires sur les côtes de la haute Normandie. Le Havre 1789 (4o 26)

Mémoires sur les divers projets du port de Havre (4o 26a)

Memorie van het Kollegie van den Lekdijk bovendams over

het rapport tot onderzoek der beste rivierafleidingen. Utrecht 1828 (4o 151)

Moll, G., *Het hellend Scheprad door een stoommachine gedreven.* Amsterdam 1823 (8o 297)

Moll, G., *Over het Amsterdamsche peil.* Utrecht 1826 (8o 256)

Monge, G., *Traité élémentaire de statique à l'usage des écoles de la marine.* Parijs An III (8o 83)

Montalembert, M.R., *Observations sur le journal polytechnique, de l'école centrale des travaux publics.* Parijs An IV (4o 40)

Muijt, P.N., *Geschiedkundige beschrijving der waterloeden en overstromingen.* Zaltbommel 1823 (8o 269)

Mulder, G.J., *Verhandeling over de wateren en lucht der stad Amsterdam.* Amsterdam 1827 (8o 383)

Natuur en waterloopkundige grondregelen toegepast op den waterstaat. Amsterdam 1806 (8o 189)

The Nautical almanac. (8o 136)

Navier, C.L.M.H., *Rapport à M. Becquey et mémoire sur les ponts suspendus.* Parijs 1823 (4o 32)

Noppen, A.K. v., *Tafels, bevattende in kubieke ellen den inhoud van vierkant bezaagd en rondhout van verschillende afmetingen.* Middelburg 1822 (8o 413)

Nouveaux principes d'Hydraulique appliqués à tous les objets d'utilité et particulièrement aux Rivières. Parijs 1787 (4o 11)

Ockhardt, J.F., *Der Rhein nach der Lange seines Laufs.* Mainz 1816 (8o 157)

Octroij van de Schermeer en Reglement. Alkmaar 1635 (4o 169)

Octroye beroerende de bedykinge van de Wieringer-waert. Hoorn 1735 (4o 167)

Octroye, gelegen in Noort-Hollant. Alkmaar 1638 (4o 168)

Olnhausen, J. v., *Practicale Zeezens Leidraad.* Amsterdam 1797 (8o 336)

Ontwerp van betering van het Haagsche water. 's Gravenhage 1828 (8o 248)

Ontwerp eener verbeterde uitlozing der Kwel- en Regewateren. Rotterdam 1832 (8o 248)

Ontwerp tot verbetering van den toestand der Noodlijdenden. Amsterdam 1818 (8o 219)

Outhof, G., *Verhaal van alle de Hooge Waterloeden.* Emden 1718 (8o 269) 1720 (8o 270)

Over de Kolksluizen in Holland. 1807 (8o 250)

Ozanne, N.M., *Marine militaire ou recueil des différens vaisaux qui servent à la guerre, suivis des manoeuvres.* Parijs (8o 84)

Pagniet, O.L. de, *De droevige gevolgen van het steeds toenemende vermogen van het Pannerdensch Kanaal.*

's Gravenhage 1771 (8o 229) (8o 233)
Paris, port de Mer. 1826 (8o 21)
Peereboom, C., *Het liggend Waterrad.* Monnikendam 1808 (4o 155)
Peyma, W. v., *Verhandeling over de beste wijze van aanleggen van Zeedijken.* Franeker 1827 (8o 235)
Pelkwijk, J. ter, *Beschrijving van Overyssele Watersnood in February 1825.* Zwolle 1826 (8o 285)
Perronet, J.R., *Description des projets et de la construction des ponts de Neuilli, de Mantes, d'Orléans, de Louis XVI. etc.* Parijs 1788 (4o 33)
Perronnet, J.R., *Mémoire sur les moyens de conduire à Paris une partie de l'eau des rivières de l'Yvette et de la Bièvre.* Parijs 1776 (4o 22)
Philips Jacz., C., *Zemans onderwijzer in de tekenkunst.* Amsterdam 1780 (8o 408)
Picard, J., *Traité du Nivellement.* Parijs 1780 (8o 24)
Pierlinck, J., *De verschrikkelijke Watersnood in 1757.* Amsterdam 1757 (8o 273)
Pierlinck, J., *Welke is de beste weg om... een Dykbreek te stoppen.* 1760 (8o 203)
Pool, G.J., *De droogmaking der Haarlemmermeer.* Amsterdam 1838 (8o 266)
Proeve over de verbetering van den afloop van het water in de Geldersche vallei. Utrecht 1832 (8o 202)
Project om den stroom van het Oostelijke Ye. ... Leiden 1778 (8o 208)
Prony, M. de, *Recherches sur la théorie des eaux courantes.* Parijs 1804 (4o 13)
Prony, M. de, *Rapport de Prony et Mollard sur les projets pour remplacer la machine de Marly.* Parijs An III (4o 15)
Prony, M. de, *Description hydrographique et historique des marais Pontins.* Parijs 1822 (4o 12)
Prony, M. de, *Description des moyens employés pour mesurer la Base de Hounslow-heath.* Parijs 1787 (4o 70)
Prony, M. de, *Nouvelle architecture hydraulique contenant l'art d'élever l'eau au moyen de différentes machines.* Parijs 1790 (4o 10)
Rapport nopens den staat van 's lands magazijnen en arsenalen. 1784 (8o 333)
Rapport wegens den staat van 's lands schepen van oorlog. 's Gravenhage 1796 (8o 342) (8o 343)
Rapport eener leg-, bewaar- en werkplaats voor 's lands schepen van Oorlog. 1796 (8o 344)
Rauch, F.A., *Harmonie hydro-végétale et météorologique.* Parijs An X (8o 30)
Recherches d'exécuter sous l'eau toutes sortes de travaux hydrauliques. Parijs 1779 (8o 27)
Rechteren, J.H. v., *Verhandeling over den staat van den Rijn, de Waal, de Maas en den IJssel.* Nijmegen 1830

(4o 152)
Redelijkheid C., *La nouvelle Ecluse à Coullisses.* 's Gravenhage 1775 (Fo 16)
Redelijkheid C., *La nouvelle Machine à creuser les ports et les rivières.* 's Gravenhage 1774 (Fo 17)
Redelijkheid, C., *Zwarigheden en Bedenkingen tegen het Ontwerp van Doorgravinge omtrent het Dorp Katwijk-Buiten.* Amsterdam 1772 (8o 226)
Redelijkheid, C., *Rivierkundige aanmerkingen op de rivierkundige waarneming van Martinus van Barneveldt.* 's Gravenhage 1773 (8o 201)
Redelijkheid, C., *Antwoord op de Vraag nopens de Verbetering der Rivieren.* 1779 (8o 195)
Reglement voor de Krimpenrewaard. Gouda 1785 (4o 169)
Reinhold, D., *Der Deutsche Handelskanal.* Bremen 1817 (8o 158)
Remonstrantie en middelen waardoor de zeedijk tusschen de stad Amsterdam en Muijden tegen gedurig afspoelen en doorbreken zal worden bevestigd. Amsterdam 1702 (4o 146)
Rennel, J., *Waarnemingen over een stroom.* Amsterdam 1794 (8o 202)
Resolutie over uitwatering te Katwijk. 1804 (8o 220)
Resolutien Requesten en berigten van de Schermer. Alkmaar 1797 (8o 239)
Rivierkundige stellingen betrekkelijk den oorsprong, loop en staat der Rivieren. Rotterdam 1770 (4o 122)
Robertson, J., *The elements of navigation.* Londen 1754 (8o 135)
Rochussen, J., *Essai d'une amélioration des overhalen.* 's Gravenhage 1811 (8o 33)
Roelofs, J., *Verhandeling over de toenemende opslibbing van het IJ.* Amsterdam 1809 (8o 206)
Rogge, A., *Over het verdiepen van den mond der Buitenzaan.* Haarlem 1780 (8o 224)
Romme, C., *Dictionnaire de la marine françoise.* Parijs 1792 (8o 6)
Röntgen, G.M., *Verhandeling over de stoombooten.* Utrecht 1825 (8o 303)
Roodenrijs, J., *Of er enig middel is, om het water uit de buitenstad van Rotterdam te keeren, zonder de scheepvaart te belemmeren?* Rotterdam 1777 (4o 147)
Sandifort, J.B., *Description et usage de la règle à miroir.* 's Gravenhage 1803 (8o 33)
Schober, C.H., *Memorie der uitwatering van de landerijen langs de Vecht.* 1830. Tafereel van den waterloed in 1825. (8o 198)
Scholten Hz., J.A., *Beschrijving van gegotene ijzeren molenassen.* Rotterdam 1833 (8o 301)
Scholten Hz., J.A., *Beschouwing van de Schie, in derzelver*

betrekking als boezem van de Polder-landen. Rotterdam 1834 (8o 247)
Semeyns, M., *Verhandeling over de natuurlyke oorzaak der passaatwinden of moussons.* Haarlem 1757 (8o 388)
Série des Colonnes, Lyon 1782 (8o 23)
Sertor, G. del, *Dessertatio idrostatica* (8o 133)
Sesbrugger, J.A.H., *Beschouwing van den Waterloed in Februari 1825.* Enkhuizen 1825 (8o 278)
Sganzin, M.J., *Programmes ou Résumés des Lecons du cours de construction.* Parijs 1809 (4o 38)
Silberschlag, J.E., *Ausführliche Abhandlung der Hydrotechnik.* Leipzig 1772 (8o 149)
Simons & de Ridder, *Description de la Route en fer à établir d'Anvers à Cologne.* Brussel 1833 (8o 34)
Slob, D., *Redenen tegen het droogmaken en voor het bedwingen der Haarlemmer-Meer.* Amsterdam 1766 (8o 259)
Smeaton, J., *Recherches expérimentales sur l'eau et le vent.* Parijs 1810 (4o 30)
Smits, J., *Over den inbraak en de overstroming van den grooten Zuid-Hollandschen Weerd.* Dordrecht 1822 (8o 273)
Smits, J., *Verhandeling over den alouden staat ... van Zuid-Holland.* Dordrecht 1824 (8o 192)
Speeleveldt, T., *Over de opslibbing van de Middelburgsche haven.* Middelburg 1808 (8o 249)
Staal, J., *Hollands en Utrechts ondergang nabij.* Gouda 1751 (8o 233)
Stappers, A., *Mémoire sur le dessèchement du lac de Harlem.* Brussel 1829. (8o 21)
Steenstra, P., *Grond-Beginsels der Stuurmanskonst.* Amsterdam 1816 (8o 418)
Steenstra, P., *Nodig Bericht wegens den Uitslag der gemaakte Werken tot verdieping van het Ye 1781.* Amsterdam 1781 (8o 208)
Stipriaan Luiscius, A. v., *Over het bederf in stilstaand en zuiver water.* Haarlem 1808 (8o 210)
Stipriaan Luiscius, A. v., *Beschryving van een Zeepeiler of Barthometer.* 's-Gravenhage 1805 (4o 160)
Stolker, A., *Belang van Gelderland, Utrecht en Holland bij het afsluiten van de Lek.* Leiden 1809. (8o 232)
Sur les machines à vapeur 1810 (8o 39)
Sur les eaux minérales (8o 39)
Suzanne, P.H., *Guide du mécanicien.* Parijs 1826. (8o 36)
Swart, J., *Tabellen voor het berekenen der lengte door tijdmeters.* Amsterdam 1835 (4o 179)
Swart, N., *Historisch tafereel van den zwaren watersnood op 3-5 Febr. 1825.* Amsterdam 1826 (8o 284)
Swartz, D., *Geschied- en natuurkundige Overwegingen betrekkelijk de rivieren de Rijn, den Flevis enz.* 's Gravenhage 1822 (8o 228)
Swartz, D., *geschied- en natuurkundige verhandeling over het*

- L'J.* 's Gravenhage 1828 (8o 207)
- Swinden, J.H. v.**, *Historie der Vuurmachines hier te lande* (4o 161)
- Tardif, M.**, *Nouvelle Méthode d'encaissement pour fonder facilement et solidement à telle profondeur qu'il seza nécessaire, dans les rivières, et généralement dans les terrains sablonex ou vaseus.* Parijs 1757 (p 11)
- Tegenwoordige Staat der duinen.** Leiden 1798 (8o 373)
- Tieleman van der Horst**, *Keurige verzameling van verscheide zeer groote en zeer fraaije waterwerken, schutsluizen, waterkeeringen, ophaal- en draaibruggen met hare gronden, opstallen enz.* Amsterdam 1757 (Fo 43)
- Tofina de San Miquel**, *Zeemans wegwijzer op de kusten van Frankrijk, Spanje en Portugal.* Amsterdam 1824 (8o 704)
- Tour, J.C. du**, *Verhandeling over het Haarlemmer-Meer.* 's Gravenhage 1819 (8o 258)
- Travaux Maritimes du Département de la Seine inférieure.** (p 12)
- Twent, A.P.**, *Bedenkingen en Aanmerkingen over de Waterstaat van Rhyndland en over eene uitwatering te Catwyk.* 's Gravenhage 1802 (8o 225)
- Utenhove, J.M.C. v.**, *Iets over de verschillende mate van digtheid der ijstoppingen op de rivieren* (4o 139)
- Utenhove, J.M.C. v.**, *Over de onderlinge gemeenschap der Rivieren de Merwede en Lek* (4o 140)
- Utenhove, J.M.C. v.**, *Vertoog nopens de ijswording met het ontdoojen van het gevormde ijs.* 1812 (4o 141)
- De Putilité du Béliet hydraulique.** 1805 (8o 27)
- Vaandrager, C.**, *Is er eenig middel om onze landen, die door regen of opperwater overstroombd,.... van hetzelfde te ontlasten?* Rotterdam 1774 (4o 144)
- Velsen, C.**, *Rivierkundige verhandeling.* Arnhem 1770 (8o 190) (8o 229)
- Veltmans G.**, *Over den Articulbrief.* 's Gravenhage 1716

Krijgswetenschappen

- Aanmerkingen** over de rijdende artillerie. Amsterdam 1805 (8o 329)
- Acron, d'**, *De la force militaire.* Straatsburg 1789 (8o 62)
- Aide-mémoire à l'usage des officiers d'artillerie de France.** Parijs 1798. (8o 76)
- Andrews, J.**, *History of the war with Amerika, France, Spain and Holland.* Londen 1785 (8o 624)
- Antoni, A.V.P.d'**, *De l'usage des armes à feu.* Parijs 1785 (8o 80)
- Antoni, M., d'**, *Du service de l'artillerie à la guerre.* Parijs 1780 (8o 75)
- L'Art militaire** chez les nations les plus célèbres de l'antiquité

- (8o 393)
- Verslag van Dijkrichter** en Hoogheemraden van Rijnland. Leiden 1798 (8o 227)
- Verslag nopens het vaartuig** in 1822 in de gemeente van Capelle op de Langstraat onder den bougrond ontdekt (4o 165)
- Verslag wegens de brug** of het houten voetpad ontdekt op de grenzen van Drenthe en Westwoldingerland. Amsterdam 1819 (4o 166)
- Verslag van de Commissie** voor Noodlijdenden door den waterloed te Amsterdam (4o 159)
- Villers, R.E. de**, *Description du canal de Saint-Denis et du Canal Saint Martin.* Parijs 1826 (4o 71a)
- Voordracht** eener uitwatering te Katwijk aan Zee. 1804 (8o 219)
- Vries, K. de**, *Schatkamer ofte Konst der Stuurlieden.* Amsterdam 1781 (8o 305)
- Vrije gedachten** van een ingeland van Rynland over de verhandeling van droogmaking des Haarlemmermeers. Leiden 1821 (8o 264)
- Wiebeking C.F. v. & Kronke**, *Anmerkungen uber die algemeine Wasserbaukunst von Hall.* 1799 (8o 153)
- Wiebeking, C.F. v.**, *Memoires concernant les améliorations des ports de Vénise.* München 1810 (4o 24)
- Wiebeking, C.F.**, *Allgemeine auf Geschichte und Erfahrung gegründete theoretisch-practische Wasserbaukunst.* Darmstadt 1798. (4o 94)
- Wiebeking, C.F.**, *Theoretisch-practische Wasserbaukunst.* München 1817. (4o 95)
- Wijck, H.J. v. d.**, *Over de Nederlandsche Rivieren en de middelen tot derzelver verbetering.* Deventer 1832 (8o 194)
- Wijck, H.J. v. d.**, *Aanmerkingen en bedenkingen op de Proeve van een ontwerp tot sluiting van de rivier den Neder-Rhijn en Leck.* Amsterdam 1823 (4o 150)
- Wolk, J. v. d.**, *Over de oorzaak der Ondiepten in de Lek en Maas.* Rotterdam 1820 (8o 234)

- et des temps modernes.* Parijs 1805 (8o 60)
- De Artillerist** in verlegenheit. Dresden 1787 (8o 332)
- Autentieke stukken** met betrekking tot den grofgeschutgiete Verbruggen en het door hem vervaardigde geschut. 1770 (Fo 64)
- Beauchamp, A. de**, *Campagne des Austro-Russes en Italie.* Leipzig 1800 (4o 63)
- Bélaire, A.P.J. de**, *Défense de Paris.* Parijs An IV (8o 88)
- Berkheij, J. Le Francq v.**, *Zeetriumph der Bataafsche vrijheid op Doggersbank.* Amsterdam 1782 (8o 490)
- Bézout, E.**, *Cours de mathématiques à l'usage du corps de l'artillerie.* Parijs 1794 (8o 69)
- Bijland, L.v.**, *Zee-tactiek of grondregulen der Krijkskunde ter zee, handelende van de evolutien en zeinen.* Amsterdam 1767.

- Woltman, R.**, *Theorie en beschrijving van een nieuw uitgevonden scheprad-watermolen.* Haarlem 1802 (8o 292)
- Woltman, R.**, *Verhandeling over de Opslibbing van het Y.* Haarlem 1808 (8o 210)
- Woltman, R.**, *Beyträge zur hydraulischen Architectur.* Göttingen 1791 (8o 151)
- Woltman, R.**, *Ueber das baurechtliche Verfahren bey Verbesserungen der Flusse.* Hamburg 1820 (8o 152)
- Woltman, R.**, *Des Maximilians Kanal.* Neurenberg 1822 (8o 152)
- Woltman, R.**, *Beiträge zur Baukunst schiffbarer Kanäle.* Göttingen 1802 (4o 97)
- Ypeij, A.**, *Verhandeling over de Zeedijken.* Amsterdam 1777 (8o 272) Haarlem 1777 (8o 236)
- Ypeij, A.**, *Kan men den juisten tijd en de geboorte der Texelsche zeegaten uit echte historische bewijzen bepalen?* 1784 (8o 216)
- Zijl, J. v. & J. Schenk**, *Theatrum Machinarum Universale of Groot Algemeen Moolenboek.* Amsterdam 1761 (Fo 44)
- Zillesen, C.**, *Beschrijving van den Watersnood van 't jaar 1799.* Amsterdam 1800 (8o 277)
- Zillesen, C.**, *Plan hoe alle rivieroverstromingen.... te herstellen zouden zijn.* Rotterdam 1821 (8o 273)
- Zillesen, C.**, *Hoe alle overstromingen ontstaan door opperwater of ijsverstoppingen in de rivieren van Holland.* Utrecht 1812 (8o 199)
- Zillesen, C.**, *Wis- en natuurkundig onderzoek van de oorzaken dier rivieroverstromingen.* Rotterdam 1820 (8o 199)
- Zillesen, C.**, *Proeve ter voorkoming van Ysdammen in de Rivier de Leck.* 1772 (8o 197)
- Zillesen, C.**, *Iets over de natuurlijke oorzaken der steeds toenemende zeeoverstromingen.* Rotterdam 1825 (8o 198)
- Zillesen, C.**, *Over de verbetering der rivieren van ons vaderland* (8o 195)

- (4o 176)
- Blaud, H.**, *verhandelingen over de militaire discipline.* 's Gravenhage 1740 (8o 320)
- Blond, le**, *l'Artillerie raisonné.* Parijs 1761 (8o 73)
- Blondel, Fr.**, *l'Art de jeter les bombes.* Amsterdam 1690 (8o 78)
- Bourcet**, *Mémoires militaires sur les frontières de la France.* Parijs An X (8o 96)
- Bousmard de**, *Mémorial de Cormontaigne pour l'attaque des places.* Berlijn 1808 (8o 64)
- Campagne de Hollande** en 1672. sous les ordres de M. le Dux de Luxembourg. 's Gravenhage 1759 (Fo 22)
- Campagne de l'armée Gallo-Batave** aux ordres du général

Augereau. Parijs 1802 (8o 95)
Campagne des Francais en Italie. Leipzig 1801 (4o 64)
Campen, P. v., *Verhandeling over den invloed, die de wiskunde in de krijgskunde heeft*. Leiden 1787 (8o 335)
Campen, P. v., *Over den invloed die de wiskunde in de krijgskunde heeft*. Leiden 1787 (8o 317)
Cornibert, F., *Manual du Canonnier marin*. Toulon An IX (8o 79)
Correspondance de l'armée Francaise en Egypte. Londen 1779 (8o 576)
Correspondance officielle de l'armée d'Egypte. Parijs An IX (8o 585)
Cousin d'Avallon, *Histoire des généraux Desaix et Kleber*. Parijs 1802 (8o 616)
Crillon, L. de, *Mémoires militaires de Louis de Berton des Balbes de Quiers*. Parijs 1791 (8o 98)
Dedon, Fr.-L., *Mémoire Militaire sur Kehl*. Straatsburg 1797 (8o 591)
Desjardins, C.L.G., *Campagnes des Francais en Italie*. Parijs An VI (8o 94)
Dictionnaire militaire portatif. Parijs 1759 (8o 4)
Dumont, *Oorlogskundige beschrijving van de veldslagen en de belegeringen der drie vorstelijke hoogheden, de Prinsen Eugenius van Savoye, Hertog van Marlborough en den Prins van Orange en Nassau*. 's Gravenhage 1729 (Fo 63)
Dupin, *Les amusemens militaires*. Parijs 1757 (8o 102)
Espagnac d', *Relation de la campagne de Brabant et en Flandres de 1745 - 1747*. 's Gravenhage 1748 (8o 583)
Esprit du chevalier Folard. Berlijn 1761 (8o 99)
Etienne, J.D., *Traité des mines à l'usage des jeunes militaires*. Munster 1779 (4o 57)
Événemens de la guerre entre le Danemare et l'Angleterre 1801 (8o 598)
Ewald, J., *Verhandelingen over den militairen dienst in het veld*. Arnhem 1789 (8o 319)
Foissac, M. de, *Traité theorie-pratique et élémentaire de la guerre des Retranchemens*. Straatsburg 1789 (8o 63)
Fossé, Ch.-L. de, *Idées d'un militaire pour la disposition des troupes confiées aux jeunes officiers dans la défense et l'attaque des petits postes*. Parijs 1783 (4o 52)
Funck & d'Ulens, *Plans et journaux des sièges de la dernière guerre de Flandres*. Straatsburg 1750 (4o 61)
Funck & d'Ulens, *Plans und Journals von denen Belagerungen des letzteren Kriegs in Flandern*. Straatsburg 1750 (4o 107)
Gaudi, F. de, *Instruction adressée aux officiers d'Infanterie*. 's Gravenhage 1768 (8o 67)
Geschiedenis der landingen. Utrecht 1789 (8o 684)
Gisors, L.M.F., *Le Tactique et Discipline selon les nouveaux*

Règlemens Prussiens. Frankfort 1759 (8o 61)
Gourgaud, G., *Campagne de 1815*. Brussel 1818 (8o 95)
Graf Morits van Sacken, *Einfalle uber die Kriegskunst*. Leipzig 1757 (Fo 33)
Guischartd, C., *Mémoires militaires sur les Romains et les Grecs*. 's Gravenhage 1757 (4o 60)
Hasselt, W.B. v., *De Kragt des Oorlogs*. Utrecht 1767. (Fo 62)
Heermans, P., *Herinneringen uit den Brabandschen oorlog*. Leiden 1829 (8o 500)
Herbig, J.H., *Ontwerp van eene beweegbaren bedekking tegen grof geschut*. 1788 (8o 352)
Histoire de Polybe avec un commentaire ou un corps de science militaire etc. Amsterdam 1774. (4o 59)
Hoek, S.v., *Verhaal van de landing en inval der Engelschen in Zeeland*. Haarlem 1810 (8o 279)
Hoeufft, *vervolg 1797* (8o 318)
Hunter, M., *Betoog van het nut der uitvinding van het buskruid* (8o 316)
Instruction de détail sur l'exercice et les manouvres de la cavallerie avec l'ordonnance provisoire conten. les planches. Parijs 1803 & 1808 (8o 82)
Instructions destinées aux troupes légères. Parijs An II (8o 68)
Introduction à l'histoire de la guerre en Allemagne en 1756. Londen 1784 (4o 230)
Jaarboekje voor het Koninklijk leger voor 1830 (8o 353)
Jaarboekje voor de schutterijen voor 1830 (8o 353)
Journal de la campagne de 1794 (1795) (8o 89)
Journal général de la guerre. Brussel 1794 (8o 595)
Journal historique du siège de Teschiera. An IX (8o 91)
Kampen, N.G. v., *Geschiedenis van Griekenland*. Amsterdam 1827 (8o 655)
Kinsbergen, J.H. v., *Grondbeginselen der zeetactiq.* Amsterdam 1782 (4o 175)
Kinsbergen, J.H. v., *Inleiding voor den oorlog ter zee*. 1798 (8o 336)
Kinsbergen, J.H. v., *Mijne dromen*. Amsterdam 1816 (8o 340)
Kinsbergen, J.H. v., *Over den Oorlog op zee*. Zutphen 1789. (8o 339)
De konst van Oorlog. Amsterdam 1770. (8o 318)
Lammens, A.F., *Rapport des évènements du bombardement de la ville de Flessingue*. 1810 (8o 90)
le Déist de Botidoux, *Les commentaires de César*. Parijs 1809 (8o 86)
Lespinasse, A., *Essai sur l'organisation de l'arme de l'artillerie*. Parijs 1800 (8o 71)

Lindenau, G.F. v., *Ueber Winterpostirungen*. Leipzig 1789 (8o 162)
Mallet du Pan, *Essai historique sur la destruction de la ligne et de la Liberté-Helvetique*. Londen 1798 (8o 559)
Manuel des adjudants-généraux. Parijs An VIII (8o 68)
Mémoire sur la réunion de l'artillerie. Parijs 1800 (8o 564)
Mémoires militaires du général Lloyd. Parijs 1801 (8o 97)
Memoriaal voor de officieren der artillerie en genie. Amsterdam 1814 (8o 330)
Mémorial topographique et militaire. Parijs An XI (8o 103)
Merkes, J.G.W., *Stelsel der oorlogs-voorwerpen naar Congreve, Montgéry en anderen*. 's Gravenhage 1829 (8o 331)
Merkes, J.G.W., *Memorie behelzende eenige der belangrijkste Krijgsgebeurtenissen..... van Coehoorn*. 's Gravenhage 1825 (8o 327)
Miller, L., *Versuch uber die Verschanzungskunst*. Göttingen 1788 (8o 160)
Millot, C.F.X., *Mémoires politiques et militaires*. Parijs 1777 (8o 93)
Monge, G., *Description de l'Art de Fabriquer les Canons*. Parijs An II. (4o 58)
Montecuccoli, R., *Mémoires de Montecuculi generalissime des troupes de l'Empereur*. Amsterdam 1756 (8o 101)
Amsterdam 1770 (8o 100)
Muelen, L. v. d., *Handleiding in de artillerie*. Rotterdam 1807. (8o 328)
Muller, J., *A treatise of artillery*. Londen 1780 (8o 137)
Neues militairisches Journal. Hannover 1788 (8o 165)
Nouveau cours de mathématique à l'usage de l'artillerie et de génie. Parijs 1725 (4o 54)
Observations sur l'expédition du général Buonaparte. Parijs An VII (8o 95)
Ontwerp van een verbetering in de bataafsche armee. 1802 (8o 326)
Oorlogs toneel van Europa. Leiden 1750 (8o 653)
Le partisan ou l'art de faire la petite guerre. 's Gravenhage 1759. (8o 59)
Pasteur, J.D., *Handboek voor de officieren van het korps, ingenieurs, mineurs en sappeurs*. Zutphen 1825 (8o 325)
Pépé, G., *Relation des évènements politiques et militaires*. Parijs 1822 (8o 564)
Pfau, T.P. de, *Histoire de la campagne des Prussiens en Hollande en 1787*. Berlijn 1790 (4o 62)
Proefnemingen omtrent de bombe kanons. 's Gravenhage 1826 (8o 328)
Puységur, J.F.M. de, *Art de la guerre par principes et par*

régles. 's Gravenhage 1749 (Fo 19)

Ramel, J.-P., *Anecdotes secrètes au Journal de Ramel.*

Londen 1799 (8o 104)

Ramel, J.P., *Journal ou Temoignage de l'adjudant général Ramel.* Leipzig 1799 (8o 104)

Ramsey, A.M., *Histoire du vicomte de Turenne.*

Amsterdam 1771 (8o 105)

Recueil van verscheide plaacaaten betreffende de saacken van den oorlog ter water en te lande. 's Gravenhage 1705 (4o 238)

Réflexions sur la fabrication en général des Bouches à Feu.

Parijs 1796. Instruct. 1793 (8o 81)

Reglement op de exercitien en evolutien van de infanterie.

's Gravenhage 1771 (8o 323)

Reglement van Exercitie voor Cavallerij: Dragoners en Hussaren. 's Gravenhage 1796 (8o 335)

Reglement van exercitie, voor de infanterie van linie.

's Gravenhage 1796 (8o 324)

Relation de la prise de Francfort sur le Main.

's Gravenhage 1798 (8o 581)

Relation des campagnes du général Bonaparte en Egypte et en Syrie. Parijs An VIII (8o 575)

Réponse de M. Carnot au rapport etc. Londen 1799

(8o 88)

Robins, B., *Nouveaux principes d'artillerie de B. Robins.*

Dijon 1783 (8o 70)

Robins, L., *New principles of Gunnery, containing the*

determination of the force of gunpowder. Londen 1742

(8o 138)

Saldern, de, *Onderwijs van militaire evolutien gegrond op*

regelen der tactique. Amsterdam 1792 (8o 322)

Sandras de Courtitz, *Histoire de la Guerre de la Hollande.*

's Gravenhage 1689 (8o 601)

Scharnhorst, G.v., *Militairisches Tassenbuch zum gebrauch im Felde.* Hannover 1793 (8o 161)

Scharnhorst, G.v., *Militair zakboek.* 's Gravenhage 1800 (8o 321)

Scharnhorst, G.v., *Handbuch für Offiziere in den angewandte Theilen der Kriegeswissenschaften.* Hannover 1787 (8o 161)

Scheel, M. de, *Mémoires d'artillerie, contenant l'artillerie nouvelle ou les changements faits dans l'artillerie Francoise en 1765.* Kopenhagen 1777 (4o 55)

Schoonebeek, A., *Historie van alle ridderlyke en krygsorders.* Amsterdam 1697 (8o 720)

Schorn, F.N. de, *Idées raisonnées pour étudier la science de la Guerre.* Neurenberg 1783 (4o 44)

Segur, Ph.P. de, *Geschiedenis van Napoleon en het groote*

leger. Rotterdam 1825 (8o 666)

Servan de Gerbey, J., *Le soldat citoyen.* 1780 (8o 106)

Simon, de St., *Histoire de la guerre des Bataves et des Romains.* Amsterdam 1770 (Fo 20)

Simon, de St., *Histoire de la guerre des Alpes.* Amsterdam 1769 (Fo 21)

Simons, A., *Berigten omtrent de krijgsbevelhebbers bij Nieuwpoort 1600.* Utrecht 1836 (8o 689)

Smeaton, J., *Experimental enquiry concerning the natural Powers of water and wind.* Londen 1826 (8o 139)

Strada, F., *Nederlandsche oorlogen.* Rotterdam 1655 (8o 677)

Struensee, K.A., *Anfangsgründe der Artillerie.* Liegnietz

1788 (8o 164)

Tableau de la guerre en Allemagne et en Italie. Bern

1784 (8o 592)

Tableau historique et militaire de Frédéric le grand Roi de Prusse. Londen 1788 (8o 87)

Texier de Norbec, *Recherches sur l'artillerie en général.* Parijs 1792 (8o 74)

Thevenard, A.J.M., *Mémoires relatifs à la marine.* Parijs An VIII (8o 85)

Thiebault, P.C., *Journal des opérations militaires.* Parijs 1801 (8o 92)

Tielke, J.G., *Unterricht für die Officieres die sich zu Feld- Ingenieurs bilden.* Dresden 1779 (8o 163)

Toneel der oorlogs, of historie van de veltogten van 1756-1758. Leeuwarden 1762 (8o 654)

Urtubie, T.B.S. d', *Manuel de l'artilleur.* Parijs 1793 (8o 77)

Verhaal der verovering van Frankfort aan de Main.

's Gravenhage 1800 (8o 657)

Verhandeling wegens het verdeelen des geschut. 1792 (8o 326)

Vie du General de la Fayette. 1834 (8o 619)

Vie du Maréchal duc de Villars. Parijs 1784 (8o 613) (8o 618)

La vie du général Dumouriez. Hamburg 1795 (8o 617)

La vie du maréchal de Gassion. Parijs 1673 (12o 5)

La vie du Prince Eugène de Savoie. Amsterdam 1814 (8o 615)

Villeneuve, de, *Traité de l'artillerie.* 's Gravenhage 1741 (8o 72)

Mandar, C.F., *De l'architecture des forteresses.* Parijs 1801 (8o 55 56)

Marolois, S., *Vestingbouw of militaire bouwkunst.*

Amsterdam 1648 (Fo 55)

Meinert, F., *Over de onontbeerlijkste krijgswerken.*

Amsterdam 1805 (8o 310)

Mémoires sur la fortification perpendiculaire. Parijs 1768. (4o 47)

Merkes, J.G.W., *Algemeen overzigt van de vorderingen.... der versterkingskunst.* Breda 1836 (8o 311)

Merkes, J.G.W., *Inleiding tot de beoefening der vestingbouwkunde, beneffens verscheidene voorstellen tot verbetering van het gebastioneerde stelsel.* Brussel 1825 (P 65)

Merkes, J.G.W., *Inleiding tot de beoefening der Vestingbouwkunde.* Brussel 1825. (4o 173)

Michaud d'Acron, *Considérations militaires et politiques sur les fortifications.* Parijs An III (8o 54)

Fortificatie

Aanwijzing der misverstande van G. Melder, begaan in zijne instructie van de fortificatien. Amsterdam 1670

(Fo 57a)

Bélaïr, A.P.J. de, *Eléments de fortification.* Parijs 1792

(8o 41)

Bella Vène, *Cours élémentaire de fortification.* Parijs 1806

(8o 40)

Blond, le, *Essai sur la castramétation.* Parijs 1748 (8o 56)

Carnot, M., *De la défense des places fortes.* Parijs 1810

(8o 66) Parijs 1812 (4o 51)

258 **Dögen, M.**, *l'Architecture militaire moderne, ou fortification.* Amsterdam 1648 (Fo 18)

Dögen, M., *Heutiges tages übliche Kriges Bau-kunst.*

Amsterdam 1648 (Fo 31)

Essai général de fortification et d'attaque et défense des places. Berlijn 1797. (4o 48)

Essai sur la fortification. 's Gravenhage 1755 (8o 51)

Fallois, J. de, *Traité de la castramétation.* Berlijn 1771 (8o 57)

Ijpeij, A., *Over de profilen der vestingen* (8o 313)

Ijpeij, N., *Verhandelingen den vestingbouw betreffende.*

Amsterdam 1793 (8o 307)

Ijpeij, N., *Over de onregelmatige vestingbouw* (8o 308)

Ijpeij, N., *Over de retranchementen met Lieftinck, over de natuur der bastions* (8o 309)

Ijpeij, N., *Gedenkschrift der uitgevoerde daaden van den grooten Menno Baron van Coehoorn.* Franeker 1772 (8o 347)

Klinkenberg, D.J., *Beschouwing over de deelen van het bastion* (8o 312)

Koehoorn, M. v., *Nieuwe vestingbouw op eene natte of lage horisont.* Leeuwarden 1705 (Fo 56)

Mallet, A.M., *Den arbeit van Mars: of Nieuwe vestingbouw.* Amsterdam 1672 (8o 306)

Milliet Deschales, *l'Art de fortifier, de défendre et d'attaquer les places*. Parijs 1677 (8o 47) 's Gravenhage 1685 (8o 48)

Montalembert, M.R., *Réponse au (Mémoire sur la fortification perpendiculaire*. Parijs 1787 (8o 53)

Montalembert, M.R., *L'art défensif supérieur à l'offensif*. Parijs 1793. (4o 50)

Montalembert, M.R., *La fortification perpendiculaire ou Essai sur plusieurs manières de fortifier la ligne droite, le triangle, le quarré etc*. Parijs 1776. (4o 45) *Supplément*, Parijs 1786 (8o 52)

Monzé, M., *Traité de fortification souterraine suivi de quatre mémoires sur les mines*. Parijs 1804 (4o 46)

Morlet, H., *Reflexions critiques sur l'art moderne de fortifier*. Parijs 1804 (8o 49)

Nouveau système de la défense des places fortes. 1766

Architectuur & Kunsten

Afbeeldingen van waereldlijke en andere voornaeme gestigten te Leipzig ten gebruike van bouwkundigen vervaardigd. Amsterdam 1800 (4o 121)

Antoine, J., *Traité d'architecture ou proportions des trois ordres grecs*. Trier 1768 (P 56)

l'Art de bâtir des maisons de campagne où l'on traite de leur distribution, de leur construction et de leur décoration. Parijs 1761. (4o 7)

Berquin, J., *Architectura of wiskunstige verhandeling over de voornaamste eigenschappen der burgerlijke bouwkunst*. Amsterdam 1789 (P 28)

Berthollet, C.L., *Elémens de l'art de la teinture*. Parijs 1791 (8o 130)

Blondel, J.F., *Architecture françoise, ou recueil des plans, élévations, coupes et profils des Eglises, Maisons royales, Palais, Hôtels, Edifices les plus considerables de Paris etc*. Parijs 1752 (p 10)

Blondel, J.F., *Cours d'architecture ou sont expliquez les termes, l'origine et les principes d'architecture*. Parijs 1698 (Fo 5)

Bosboom, D., *Verhandeling der algemeene bouw-orde*. Amsterdam 1705 (8o 179)

Bosboom, S., *Cort onderwijs van de vijf colommen*. Amsterdam (P 30) (Fo 35)

Bosio, A., *Roma sotterranea*. Rome 1632 (Fo 27)

Bosse, A., *Traité des manières de dessiner les ordres de l'architecture antique*. Parijs 1642 (P 9)

Bouterwek, F., *Grondbeginselen der leer van het schoone*. Leiden 1830 (8o 501)

Brade, W.C., *Theoretisch en practisch bouwkundig handboek*. 's Gravenhage 1827 (4o 113)

(8o 65)

Le parfait ingénieur François. Amsterdam 1734 (4o 56)

Principes fondamentaux de la construction des places. Londen 1775 (8o 50)

Raschini, A.J., *Trattato di fortificazione moderna*. Venetië (8o 134)

Redelijkheid, C., *De nieuwe versterkte facen en flanquen*. Amsterdam 1759 (4o 174)

Rusius, H., *Versterkte Vesting, uytgevonden in velerley voorvallen in dese laetste oorlogen enz*. Amsterdam 1654 (Fo 57)

Saint-Paul, V., *Théâtre complet de fortification*. Parijs (8o 44)

Speckle, D., *Architectura von Vestungen*. Dresden 1710 (Fo 32)

Stevin van Brugghe, S., *Castramentatio, dat is*

Brodhagen, P.H.C., *Encyclopädie für Handwerker, Künstler, und Fabrikanten*. Hamburg 1799 (8o 146)

Brohmman, J.B., *Kleines Ideen-magazin für Gartenliebhaber*. Leipzig. (4o 92)

Brullet, Mr., *Architecture pratique*. Parijs 1788 (8o 13)

Buys, E., *Nieuw en Volkomen Wordenboek van Kunsten en Wetenschappen*. Amsterdam 1769 (8o 176)

Buys, E., *Nieuw en volkomen konstwoordenboek*. Amsterdam 1768. (4o 112)

Camus de Mézières N. le, *Le Guide de ceux qui veulent bâtir*. Parijs 1781 (8o 11, 12)

Catalogus van J. Ploos van Amstel. Amsterdam 1800 (8o 426)

Clerc, S. le, *Verhandeling over de bouwkunde*. Amsterdam 1781 (4o 114)

Crelle, A.L., *Archiv für die Baukunst und ihre Hulfswissenschaften*. Berlijn 1818 (4o 91)

Danckers, J., *Architectura chivilis, vertoonende verscheide treffelijke cappen soo van toorens, kerke als van huysen... en eenige wenteltrappen*. Amsterdam (Fo 40)

Daviler, A.C., *Cours d'architecture qui comprend les ordres de Vignole*. 's Gravenhage 1750. (4o 2)

Daviler, A.C., *Cours d'architecture qui comprend les ordres de Vignole avec des commentaires*. Parijs 1760 (4o 3)

Description du monument qui vient d'être érigé à Rheinsberg. Berlijn 1797 (Fo 12)

Description de l'Hotel de Ville d'Amsterdam. Amsterdam 1781 (8o 531)

Desgodets, A.B., *Les loix des bâtimens*. Parijs 1787 (8o 15)

Dictionnaire portatif des arts et métiers. Yverdon 1766 (8o 3)

legermeting. Leiden 1633 (Fo 54)

Stevin van Brugghe, S., *Nieuwe maniere van sterctebou door spilsluysen*, Leiden 1633 (Fo 54)

Struensee, K.A., *Anfangsgründe der Kriegsbaukunst*. Liegnitz 1786 (8o 159)

Système de défendre les places. Parijs 1731 (8o 59)

Traité complet de fortification. Parijs 1792 (8o 43)

Trincano, M., *Elémens de fortifications*. Parijs 1768 (8o 42)

Vauban, S. de, *Projet d'une dixme Royale*. 1707 (8o 46)

Vauban, S. de, *De l'attaque et de la défense des places*. 's Gravenhage 1737 (4o 49)

Vauban, S. de, *Véritable maniere de fortifier*. Amsterdam 1726 (8o 45)

Vaux, de la, *Oplossing van een vraagstuk in de krijgswouwkunde* (8o 314)

Le dictionnaire universel des arts et des Sciences de l'academie Francaise. Parijs 1752 (Fo 4)

Diderot & d'Alembert, *Encyclopédie ou Dictionnaire universel raisonné des sciences, des arts et des métiers*. Lausanne 1781 (8o 1)

Dieussart, C.P., *Theatrum architecturae civilis in drey Bücher getheilet*. Bamberg 1697 (Fo 29)

l'Entrée triomphante de Louis XIV. et de Marie Therèse d'Autriche dans la ville de Paris. Parijs 1662 (Fo 13)

Ersch, A., *Architecture* (P 69)

Etudes de principes de dessin. Antwerpen 1820 (P 4)

Farm Houses etc. for the Country of York. etc. Londen 1747 (P 21)

Fearnside, W.G., *Tomblesons vieuws of the Rhine* (P 71)

Force, J.A. de la, *Nouvelle description des Châteaux et Parcs de Versailles et de Marly*. Parijs 1764 (8o 16)

Fourneau, N., *l'Art du trait de charpenterie*. Parijs 1786. (Fo 10)

Furtenbach, J., *Mannhafter Kunstspiegel oder allehand mathematisch und mechanisch erfreuliche Delectationes*. Ulm (Fo 34)

Gardette, C.M. de la, *Règles des cinq ordres d'architecture de Vignole*. Parijs 1786 (P 53)

Genet, *Toisé général du Batiment*. Parijs 1761 (P 54)

Gilly, D., *Handbuch der Land-Baukunst*. Brunswijk 1800. (4o 88)

Gilly, D., *Ueber Erfindung, Construction und Vortheile der Bohlen-Dächer*. Berlijn 1797 (4o 89)

Grand prix d'architecture et autres productions de cet art, couronnés par l'Institut national (P 8)

The Grecian orders of architecture of the orders of Palladio, Scamozzi and Vignola. Londen 1768 (P 20)

Guilbert Abbé, *Description historique des châteaux etc. de Fontainebleau*. Parijs 1731 (8o 17)

Halfpenny, W., *A new and compleat system of architecture*. Londen 1759 (P 61)

Heusden, L. v., *Handleiding tot de burgerlijke bouwkunst*. Amsterdam 1833 (8o 180)

Hirschfeld C.C.L., *Théorie de l'art des jardins*. Frankfort 1779 (4o 6)

Hoedt, C., *Catalogus van Schilderijen*. 's Gravenhage 1752 (8o 425)

Huysers, H., *Werkdaadige Bouwkunst; of uitvoerige verhandeling der vijf Orders*. Dordrecht 1782 (Fo 36)

Ijpeij, A., *Over de gewelven* (8o 315)

Journal des Bâtimens civils et des arts. Parijs. (8o 18)

Krafft, J.C. & N. Ransonnette, *Plans, coupes, élévations des plus belles maisons et des Hôtels construits à Paris*. Parijs 1771 (P 6)

Krafft, J.C. & N. Ransonnette, *Plans, coupes et élévations des diverses productions de l'art de la charpente*. Parijs 1802 (P 7)

Krayenhoff, C.J., *C. Redelijkheid bestraft nopens de aloude metzelwerken vergeleken tegen de hedendaagsche*. 's Gravenhage 1776 (8o 183)

Krayenhoff, C.J., *De aloude metzelwerken vergeleken tegen de hedendaagsche*. 's Gravenhage 1775 (8o 182)

Krayenhoff, C.J., *Nieuwe uitvinding om den voortgang van ontstane brand in allerley soort van huizen met den grootsten spoed te keer te gaan*. Amsterdam (8o 182)

Krayenhoff, C.J., *Proefkundige beschouwingen... van het timmerhout*. 1762 (8o 181)

Laar, C. v., *Magazijn van tuin-sieraden; of verzameling van modellen van aanleg en sieraad, voor groote en kleine lusthoven*. Amsterdam 1802 (4o 120) (P 67)

Lairesse G. de, *Grondlegging der Teekenkunst*. Amsterdam 1766 (4o 199)

Lauterbach, J.B., *Kort begrip van de burgerlijke bouwkunde*. Rotterdam 1705 (P 66) 's Gravenhage 1780 (P 70) (8o 181)

Lenoir, A., *Description historique et chronologique des monumens de sculpture*. Parijs 1802 (8o 128)

Lucotte, J.R., *Le Vignole moderne ou traité élémentaire d'architecture*. Parijs 1772 (4o 4)

Marot, J., *Petit oeuvre d'architecture de J. Marot*. Parijs 1764 (P 55)

M.L.M. (Louis Avril), *Temples anciens et modernes, ou*

observations histor. et critiques sur les plus célèbres monumens d'Architecture grecque et gothique. Londen 1774 (8o 14)

Meiner, F., *Zeichenbuch fur Baukunstler und Bauhandwerker*. (4o 93)

Miller, J., *The Country Gentleman's Architect*. Londen 1791 (4o 85)

Millin, A.L., *Dictionnaire des beaux arts*. Parijs 1806 (8o 2)

Montani, G.B., *Di architettura con diversi ornamenti cavati dall'antico*. Rome 1684 (Fo 26)

Neufforge, J.F. de, *Recueil élémentaire d'architecture, contenant plusieurs études des ordres d'architecture*. Parijs 1757 (P 5)

Nieuwenhuis, G., *Algemeen Woordenboek van Kunsten en Wetenschappen*. Zutphen 1820 (8o 175)

Nieuwlandt, G. v., *Variae antiquitates romanae sive ruinae ad vivum delineatae*. 1618 (P 3)

Normand, Ch. & J. v. Straaten, *De Vignola der ambachtslieden*. Amsterdam 1824 (4o 117)

Palatio, A., *Studia in der Lehre von den Saeulen Ordnungen nach Vignola*. Augsburg 1796 (P 22)

Perrault, Cl., *Les dix livres d'architecture de Vitruve*. Parijs 1673 (Fo 6)

Perrault, Cl., *Architecture de Vitruve*. Amsterdam 1781 (8o 7)

Pitrou, R., *Recueil de différens projets d'architecture de charpente et autres*. Parijs 1756 (Fo 7)

Poley, J., *Architectura civilis, of naauwkeurige ontwerpen en verzamelingen van verscheide zeer fraaije groote kapwerken van huizen, schuuren enz.* Amsterdam 1770 (Fo 41)

Poncelet, Chef d'oeuvres de l'antiquité sur les beaux arts. Parijs 1784 (Fo 11)

Règles des cinq ordres d'architecture de Vignole, avec les augmentations de Buonaroti. Utrecht 1736 (8o 9)

Repertory of arts and manufactures (8o 145)

Rockstroh, D.H. & F.J. Bruguer, *Le petit architecte ou tracé lineaire*. Gent 1823 (8o 10)

Roland le Virloys, C.F., *Dictionnaire d'architecture civile, militaire et navale antique, ancienne et moderne*. Parijs 1770. (4o 1)

Rondelet, J., *Mémoire historique sur le Dôme du Panthéon Français*. Parijs 1797 (4o 31)

Rousseau, J.J., *Dictionnaire de musique*. Parijs 1768 (4o 84)

Rovatti, G. *Dell'originine delle fontane, componimento poetico*.

Modena 1770 (8o 133)

Sammlung nutzlicher Aufsätze und Nachrichten die Baukunst betreffend. Berlijn 1797. (4o 90)

Sandrart a Stockau, J. de, *Academia nobilissimae artis pictoriae*. Neurenberg 1683 (Fo 3)

Scamozzi, V., *De vijf colom-orden*. Amsterdam 1784 (P 29)

Scamozzi, V., *De grondt-regulen der bouw-kunst*. Amsterdam 1694 (4o 115)

Scamozzi, V., *Bouwkonstige wercken*. Amsterdam 1661 (Fo 37)

Schijnvoet, S., *Voorbeelden der lusthof-cieraaden, ... als piramieden, eerzuilen enz. enz.* Amsterdam (Fo 38)

Schübler, J.J., *Nützliche Vorstellung wie man ... Medaillen, Schräncke auch Raritäten und Naturalienkammeren ordinieren kan*. Neurenberg 1730 (Fo 30)

Smeaton, J., *A narrative of the building and a description of the construction of the Edystone Lighthouse with stone*. Londen 1793 (Fo 28)

Strandt, A., *Beschreibung der berühmten Uhr- und Kunstwerke*. Praag 1791 (4o 108)

Thomassin, S., *Recueil des statues, groupes, fontaines, termes, vases ... du chateau et parc de Versailles*. 's Gravenhage 1723 (4o 8)

Tieleman van der Horst, *Theatrum machinarum universale; of nieuwe algemeene bouwkunde*. Amsterdam 1739 (Fo 42) (P 31)

Verhandeling van de Schilderkunst in miniatuur. Amsterdam 1759 (8o 424)

Vermaarsch, J., *Eerste deel der bouwkunst ofte grondige bewijs-redenen over den sin ende practijck van V. Scamozzi*. Amsterdam 1678 (4o 116) Leiden 1664 (P 68)

Viell, P. le, *L'Art de la peinture sur verre, et de la vitrerie*. 1774 (Fo 23)

Vignola, *Le nouveau Vignole ou Règles des cinq ordres d'architecture*. Parijs 1755 (4o 5)

Vignola, J.B., *Regel van de vijf ordens der architecture*. Amsterdam 1664 (8o 178)

Vignole, J.B., *Nouveau livre des cinq ordres d'Architecture*. Parijs 1776 (8o 8)

Volledige beschrijving van alle Kunsten, ambachten, handwerken, fabrieken, trafieken, derzelver werkhuizen enz. enz. Dordrecht 1788 (8o 177)

Weiland, P., *Kunstwoordenboek*. 's Gravenhage 1824 (8o 452)

Aitzema, L. v., *Herstelde Leeuw*. Amsterdam 1655 (12o 6)

Abrégé de la vie du duc de Marlboroug et du prince Eugene de Savoie. Amsterdam 1714 (8o 615)

Geschiedenis, Geografie, Topografie

Abrégé de l'histoire Romaine. Parijs 1789 (4o 229)

- Aitzema, L. v.,** *Leven en daden der Hertogen van Brabant.* Antwerpen 1664 (12o 6)
- Alkemade, K. v. & P. van der Schelling,** *Beschrijving der stad Brielle en den lande van Voorne.* Rotterdam 1729 (Fo 95)
- Alquie, Fr.S. d',** *Les délices de la France, ou description des provinces, ville principales, d'icelle.* Leiden 1728 (8o 538)
- Alutarius, H.,** *Gorinchems ijs-lijke water-nood.* Gorinchem 1656 (12o 7)
- Amstelredams** eer ende opcomen door de denckwaerdige miraklen. Amsterdam 1639 (8o 712)
- Arkstee, H.K. v.,** *Nijmegen de oude hoofdstad der Batavieren.* Nijmegen 1788 (8o 710)
- Assen, C.J. v.,** *Perikles van Athene.* 's Gravenhage 1819 (8o 504)
- Atlas de la Hollande.** 's Gravenhage 1745 (A 6)
- Atlas géographique de l'Europe.** Parijs (A 4)
- Atlas géographique et militaire d'Allemagne.** Parijs (A 5)
- Atlas maritime de France.** Parijs (A 10)
- Atlas nova totius geographica teluris project** ed. G. Valk. (A 3)
- Bachiene, W.A.,** *Beknopte beschrijving ... der Oostenrijksche Nederlanden.* Amsterdam 1785 (8o 652)
- Barthélemy, J.-J.,** *Voyage du Jeune Anacharsis en Grèce.* Parijs 1788 (4o 227)
- Barthélemy, J.-J.,** *Reize van den jonge Anacharsis door Griekenland.* Amsterdam 1795 (8o 639)
- Barthélemy, J.-J.,** *Abrégé du voyage du jeune Anacharsis en Grèce.* 's Gravenhage 1801 (8o 546)
- Barueth, J.,** *Hollands en Zeelands jubel-jaar.* Dordrecht 1772 (8o 678)
- Beekman, M.,** *Beschrijving van de stad en baronie Asperen.* Utrecht 1745 (8o 716)
- Belling, J.N.,** *Description géographique et historique de l'isle de Corse.* Parijs 1769 (4o 226)
- Berghauer, J.C.F.,** *Magdeburg und die umliegende Gegend.* Maagdenburg 1800. (8o 625)
- Berghauer, J.C.F.,** *Beschreibung einer Karte von einen Theile der Nordsee.* (8o 625)
- Berghauer, J.C.F.** *Der Ubergang der Fransozen über den Rhein 1795* (8o 625)
- Berkum, H. v.,** *Beschrijving der stad Schoonhoven.* Gouda 1762 (4o 249)
- Beschrijving van den Archipel.** Amsterdam 1793. (8o 652) (8o 736)
- Biographische notitie** omtrent J. Meerman. (8o 749)
- Bitaubé, P.-J.,** *Guillaume en dix chants.* Amsterdam 1773 (8o 600)
- Blanchard, P.,** *Abrégé de l'histoire de Bruxelles* (8o 545)
- Blanchard, P.,** *Petit voyage autour du monde.* Parijs 1824. (8o 545)
- Blanchard, P.,** *Almanach de l'arrondissement d'Orange.* 1810. (8o 545)
- Blanvillain, J.F.C.,** *Le Pariséum ou tableau de Paris en l'an XII.* Parijs 1804 (8o 539)
- Bleijswijck, D. v.,** *Beschrijvinge der stad Delft.* Delft 1729 (Fo 97)
- Blomhert, J.,** *Geschiedenissen van het vereenigt Nederlandt.* Utrecht 1758 (8o 681)
- Bogaert, A.,** *Historische reizen door d'Oostersche deelen van Asia.* Amsterdam 1711 (4o 234)
- Boomkamp, G.,** *Alkmaar en deszelfs geschiedenissen.* Rotterdam 1747 (4o 245)
- Bosscha, J.,** *Néerlands heldendaden te land.* Leeuwarden 1834 (8o 693)
- Bossuet, J.B.,** *Discours sur l'histoire universelle.* Parijs 1765 (8o 556)
- Brandt, G.,** *Het leven en bedrijf van den Heere Michiel de Ruiter.* Amsterdam 1687 (Fo 105)
- Breda, J.G.S. v.,** *Levens-schets van A.G. Camper.* Gent 1825 (8o 347)
- Bredow, G.G.,** *Kort begrip der algemeene historie.* Amsterdam 1807 (8o 651)
- Brice, G.,** *Description nouvelle de la ville de Paris.* Parijs 1698 (8o 536)
- Bruining, G.,** *De helthafstige bevediging van Palembang.* Rotterdam 1822 (8o 694)
- Bruining, G.,** *Tableau topographique et statistique de Rotterdam.* Rotterdam 1815. (8o 543)
- Bruining, G.,** *Guide de la Haye* (8o 543)
- Burman, C.,** *Utrechtsche Jaarboeken van de vijftiende eeuw.* (8o 753)
- Burnet, G.,** *Geschiedenis van Engeland.* Leiden 1755 (4o 235)
- Campagnes militaires de Sir W. Howe en Amérique.** 's Gravenhage 1781 (8o 591)
- Castez, J.,** *Vie de Catherine II.* Parijs 1797 (8o 612)
- Catteau-Calleville, J.P.G.,** *Tableau de la mer Baltique.* Parijs 1812 (8o 532)
- Cerisier, A.M.,** *Tableau de l'histoire générale des Provinces Unies.* Utrecht 1777 (8o 599)
- Chandler, R.,** *Reize door Griekenland.* Utrecht 1779 (8o 640)
- Chandler, R.,** *In Klein-Asie.* Utrecht 1777 (8o 641)
- Chateaubriand, F.A. de,** *Itinéraire de Paris à Jérusalem.* Parijs 1811 (8o 549)
- Chevalier, N.,** *Histoire de Guillaume III.* Amsterdam 1703 (8o 590)
- Choul, G. du,** *Verhandeling van de Godtdienst,*
- Legerschikking, Krijgstucht en badstoven der Oude Romeinen.* Amsterdam 1684 (4o 177)
- Code de la conscription.** Parijs 1810 (8o 431)
- Code Napoleon.** Parijs 1810. (8o 431)
- Commelin, C.,** *Beschryvinge van Amsterdam.* Amsterdam 1693. (Fo 94)
- Conquête des Francais en Egypte.** Parijs An VII. (8o 577)
- Cook, J.,** *Reis naar de Zuidpool.* Rotterdam 1778 (4o 233)
- Cook, J.,** *Reize rondom de Waereld.* Leiden 1795 (8o 638)
- Correspondence du Lord G. Germain.** Bern 1782 (8o 586)
- Coup d'oeil sur Bruxelles.** 1803 (8o 644)
- Cousin d'Avallon, C.Y.,** *Histoire du général Moreau.* 1802 (8o 616)
- Cousin d'Avallon, C.Y.,** *Histoire du général Pichegru.* 1802 (8o 616)
- Crevier, J.B.L.,** *Histoire des empereurs romains.* Parijs 1775 (8o 557)
- Crome, A.F.W.,** *Koopmans geographie.* Amsterdam 1783 (8o 634)
- Cronijk van Melanchton.** (Fo 83)
- Les curiosités de Paris, de Versailles, de Mably, de Vincennes, de St. Cloud et de ses environs avec les antiquités.** Parijs 1733 (8o 535)
- Daendels, H.W.,** *Staat der Nederlandsche Oostindische bezittingen.* 's Gravenhage 1814 (Fo 102)
- Dag-verhaal** eener reize gedaan met Z.M. Lienieschip de Zeeuw. Utrecht 1835 (8o 646)
- Daris, C.,** *Amours secrettes de Napoléon Buonaparte.* Parijs 1815 (8o 568)
- David, P.,** *Histoire chronologique des opérations de l'armée du nord.* 1795 (8o 579)
- Defoe, D.,** *Voyages et aventures de Robinson Crusoe.* Luik 1785 (8o 552)
- Dewez, H.,** *Géographie du royaume des Pays-Bas.* Brussel 1825 (8o 529)
- Dewez, H.,** *Dictionnaire géographique du royaume des Pays-Bas.* Brussel 1819 (8o 528)
- Documens** pour servir a l'histoire de la captivité de Napoléon à St. Hélène. Parijs 1821 (8o 570)
- Doorgeest, E.A. v.,** *Een kort verhaal van eenige merkwaardige geschiedenissen in Noord- Holland.* Amsterdam 1744 (8o 680)
- Drevon, I.,** *Voyages en France.* Parijs 1794 (8o 547)
- Dumouriez, Nouveau tableau spéculatif de l'Europe.** 1798 (8o 558)
- Dumouriez, Mémoires du general Dumouriez.** Hamburg 1794 (8o 585)
- Dutens, L.,** *Itinéraire des routes les plus fréquentées de l'Europe.* Parijs 1788 (8o 531)

- Dykshoorn, J. v.**, *De landing der Engelschen in Zeeland*. Vlissingen 1809 (8o 684)
- Espagnac, J.B.J.D. d'**, *Histoire de Maurice comte de Saxe*. Parijs 1775 (8o 620)
- L'Europe**, *ou description géographique de cette partie du globe*. Amsterdam 1810 (8o 525)
- Expédition de l'Escaut**. Parijs 1810 (8o 574)
- Exposé succinct de l'état des Pays-Bas**. Brussel 1814. (8o 603)
- Fain, A.J.F.**, *Manuscrit de 1813*. Brussel 1825 (8o 566)
- Fain, A.J.F.**, *Manuscrit de 1814*. Brussel 1823 (8o 566)
- Het feest van de Orde der Unie gevierd**. Amsterdam 1807 (8o 647)
- Fezler, Alexander de veroveraar**. Amsterdam 1801 (8o 751)
- Force, J.A.P. de la**, *Nouveau voyage de France*. Parijs 1780 (8o 548)
- Fosse, J.C. de la**, *Nieuwe historische beeldspraak*. Amsterdam (Fo 39)
- Galerie historique des contemporains ou Nouvelle biographie**. Brussel 1817 (8o 610)
- Gargon, M.**, *Walchersche arkadia*. Leiden 1715 (8o 699)
- Garnier, A.**, *La cour de Hollande sous le règne de Louis Bonaparte*. Parijs 1823. (8o 604)
- Gautier, J.**, *Le conducteur dans Bruxelles*. Brussel 1824 (12o 3)
- Geheime brieven van het Pruisische hof**. Amsterdam 1807 (8o 662)
- Gelder, J. de**, *Aardrijkskundige beschrijving van het Koninkrijk Holland*. Amsterdam 1809 (8o 635)
- Géographie de France**. Parijs An III (8o 526)
- Germaniae inferioris XVII provinciarum accuratissima tabula** (A 2)
- Gerrits, E.M. Engelberts**, *De aloude staat en geschiedenissen der Vereenigde Nederlanden*. Amsterdam 1784 (8o 670)
- Gerrits, G. Engelberts**, *Gedenkstuk van Néerlands heldendaden ter Zee*. Amsterdam 1831 (8o 692)
- Geschiedkundig gedenkstuk van het voorgevallene binnen Haarlem in 1799**. Haarlem 1803 (8o 683)
- GINCKEL, J.P. v.**, *Het Leven van Willem George Frederik, Prince van Orange*. Rotterdam 1802 (8o 746)
- Girardin, S.**, *Notice historique des Descentes*. Parijs An VI. (4o 83)
- Goor, T.E. v.**, *Beschrijving der stad en lande van Breda*. 's Gravenhage 1744 (Fo 99)
- Graaf, S. de**, *Over de oorzaak der vredebreuk van Grootbrillanje met Frankrijk*. 's Gravenhage 1805 (8o 678)
- Grand, J.G. le & C.P. Landon**, *Description de Parijs et de ses edifices*. Parijs 1806 (8o 534)
- Het groote Tafereel der dwaasheid, vertoonende de opkomst, voortgang en ondergang der actie, bubbel en windnegotie in Vrankrijk, Engeland en de Nederlanden, gepleegt in den jaare 1720**. 1720 (Fo 90)
- Guibert, J.A.H. de**, *Eloge du Roi de Prusse*. Londen 1787 (8o 586)
- Le Guide d'Amsterdam**. Amsterdam 1793 (8o 542)
- Guthrie, W.**, *A new geographical, historical, and commercial Grammar*. Londen 1783. (8o 622)
- Guthrie, W.**, *Nouvelle Géographie universelle*. Parijs 1802 (8o 522)
- Guthrie, W.**, *Abrégé de la Géographie universelle*. Parijs 1802 (8o 523)
- Halma, F. & M.B. v. Nidek**, *Tooneel der Vereenigde Nederlanden*. Leeuwarden 1725 (Fo 86)
- Handboek ter verklaring der geschiedkundige kaart van de Nederlanden**. (8o 637)
- Hand-vesten, Privilegien enz. van den Alblasserwaert**. Gorinchem 1765 (8o 705)
- Handvesten van den Crimpenreweerd**. Gouda 1785 (4o 241)
- Handvesten, Octroijen, Privilegien en Regten aan de stede Vlaardingen**. 's Gravenhage 1772 (Fo 96)
- Handvesten, Keuren, Privilegien enz. van den Overwaard**. Gorinchem 1782 (8o 706)
- Harpe, J.F. de la**, *Abrégé de l'histoire générale des voyages et de ce qu'il y a de plus remarquable etc*. Parijs 1816 (8o 544)
- Haug, C.G.**, *Inleiding tot de algemene geschiedenis*. Delft 1820 (8o 647)
- Hermann, H.**, *Topographie des Rheins*. Mainz 1825 (8o 626)
- Hess, J.L. v.**, *Beschreibung der stad Hamburg*. Hamburg 1769 (8o 628)
- Heude, W.**, *Reis op de Perzische Golf*. Amsterdam 1820 (8o 645)
- Histoire abregée de la ville de Bergen op Zoom**. 's Gravenhage 1761 (8o 608)
- Histoire de Conde, Louis I de Bourbon, prince de Condé**. Keulen 1694 (8o 607)
- Hoeven, E. v. d.**, *Hollands aeloude vryheid*. Amsterdam 1706 (4o 236)
- Hollantsche Mercurius** vervattende de voornaemste geschiedenissen voorgevallen in 't Christenryck sedert 1650-1658 (4o 237)
- Immerzeel, J.**, *Geschiedenis der belegering en kapitulatie van 't kasteel van Antwerpen*. Amsterdam 1833 (8o 690)
- Introduction to Geography**. Londen 1783 (4o 212) (4o 477)
- Janicon, F.M.**, *De republiek der Vereenigde Nederlanden*. 's Gravenhage 1731 (8o 676)
- Jeffrey, J.**, *Atlas des Indes occidentales ou description Géohydrographique des Regions, des Côtes, des Isles et des mers, connues sous le nom d'Indes occidentales*. Londen 1777 (A 7)
- Jordan, C.**, *La coalition de France*. An VI (8o 562)
- Kampen, N.G. v.**, *Geschiedenis van Griekenland*. Delft 1827 (8o 655)
- Kanter, J. de & J. ab**, *Utrecht Dresselhuis, De Provincie Zeeland*. Middelburg 1824 (8o 709)
- Kemp, A.**, *Leven der doorluchtige Heeren van Arkel ende jaar-beschrijving der stad Gorinchem*. Gorinchem 1656 (4o 247)
- Keuren en ordinantien van Sint Michiel in Putte**. Delft 1660 (4o 242)
- Keuren en privilegien van Voorne**. Rotterdam 1717 (4o 240)
- Keuren ende Ordonnantien van Rhijnland**. Leiden 1769 (4o 244)
- Keuren van de Krimpenre-waerd**. Gouda 1690 (4o 242)
- Kircherus, A.**, *Toonneel van China*. Amsterdam 1668 (Fo 91)
- Klerck, J. de**, *Kerkelijke oudheden*. Amsterdam 1764 (8o 714)
- Konijnenburg, J.**, *Nationaal gedenkboek der hernieuwde Nederlandsche Unie*. 's Gravenhage 1816 (8o 685)
- Koning, J.**, *Leven van J.C.J. van Speijk*. 's Gravenhage 1832 (8o 748)
- Kool, A.R.**, *Aanteekeningen tot de kaart van het Hondsbossche en Duinen te Petten* (8o 218)
- Korte beschrijving van Geertruidenberg**. Dordrecht 1774 (8o 717)
- Krayenhoff, C.R.T.**, *Chorographische kaart van het Koninkrijk Holland* (P 84)
- Krayenhoff, C.R.T.**, *Bijdragen tot de Vaderlandsche geschiedenis*. Nijmegen 1831 (8o 686)
- Kremer, H.**, *Beknopte beschrijving van Groningen*. Groningen 1818 (8o 719)
- Ladvocat, J.B.**, *Dictionnaire historique portatif*. 's Gravenhage 1754 (8o 553)
- Ladvocat, J.B.**, *Dictionnaire géographique portatif*. Parijs 1770 (8o 524)
- Land-regt van Thielre en Bommelreweerden, mitsgaders Herwaarden, enz.** Arnhem 1721 (4o 243)
- Leger, J.**, *Histoire générale des Eglises évangéliques des vallées de Piemont ou Vaudoises*. Leiden 1669 (Fo 74)
- Leidsman door London**. Amsterdam 1759 (8o 644)
- Leven en daden van Bonaparte**. 's Gravenhage 1801 (8o 667)
- Levesque, P.Ch.**, *Histoire de Russie*. 1760 (8o 596)
- Lipman, S.P.**, *Geschiedenis van de staatkunde der Mogendh. van Europa*. Amsterdam 1832 (8o 722)
- Lodewijk Ernst hertog van Lunenburg**. Amsterdam 1786

(8o 745)

Lombard, *Bijzonderheden uit de tijden der omwenteling.* 's Gravenhage 1820 (8o 665)
London and its environs. Londen 1781 (8o 623)
Loon, G. v., *Aloude Hollandsche historie.* 's Gravenhage 1734. (Fo 87)
Loon, G. v., *Beschrijving der Nederlandsche historipenningen.* 's Gravenhage 1723. (Fo 88) (Fo 89)
Lovens, C., *Aardrijkskundig handboek der Bataafsche republiek.* 1800 (8o 636)
Luzac, J., *Socrates als burger beschouwd.* Leiden 1796 (8o 743)
Manuscrit de St. Hélène (8o 571)
Marshall, J., *het leven van G. Washington.* Haarlem 1805 (8o 744)
Mauvillon, E. de, *Histoire de Gustave Adolphe Roi de Suède.* Amsterdam 1764 (8o 597) (8o 618)
Meerman, J., *Eenige berichten omtrent het Noorden en Noord-oosten van Europa.* 's Gravenhage 1804 (8o 659)
Meerman, J., *Eenige berichten omtrent de Oostenrijksche en Pruisische en Siciliaansche Monarchien.* 's Gravenhage 1804 (8o 660)
Meerman, J., Josia, *Antonius Pius en Hendrick IV met elkander vergeleeken.* 's Gravenhage 1807 (8o 702)
Mees, Az.G., *Lambertus Hortensius van Montfoort als geschiedschrijver.* Utrecht 1836 (8o 750)
Melle, J. v., *Grundliche nachricht von Lubeck.* Lübeck 1787 (8o 630)
Memoire justificatif du Général Moreau (4o 83)
Mémoires contemporaines ou souvenirs d'une femme. Parijs 1827 (8o 563)
Mémoires de Fouché Duc d'Otrante. Parijs 1824 (8o 573)
Mémoires de Frédéric Henri, Prince d'Orange, avec son portrait. Amsterdam 1733 (4o 231)
Mémoires de Jean de Wit. Regensburg 1709 (8o 607)
Mémoires de Paris et de ses environs. Parijs 1749 (8o 537)
Mémoires des contemporains. Brussel 1823 (8o 611)
Mémoires du Baron de la Motte Fouqué. Berlijn 1788 (8o 584)
Mémoires du Doct. Automarchi ou les derniers momens de Napoléon. Parijs 1825 (8o 567)
Mémoires du général de Hogendorp. (8o 621)
Mémoires du Marquis du Feuquières. Londen 1737 (8o 594)
Mémoires et observations sur lesquels l'Assemblée Nationale doit statuer. 1790 (4o 83)
Mémoires sur l'Égypte. Parijs An VIII (8o 577)
Mercier, L.S., *Le nouveau Paris.* Brunswijk 1800

(8o 540)

Merkwaardigheden uit den tiendaagschen veldtocht. Amsterdam 1833 (8o 691)
Meteren, E. v., *Nederlantsche historien.* 1608 (Fo 85)
Michel, M., *L'indicateur fidèle ou Guide des Voyageurs qui enseigne toutes les routes royales et particulières de la France.* Parijs 1765 (4o 228)
Mollien, G., *Voyage dans la république de Columbia en 1823.* Parijs 1824 (8o 550)
Montesquieu, Ch.L., *Groothed en ondergang der Romeinen.* Amsterdam 1776 (8o 657)
Muller, J. v., *Algemeene geschiedenis.* Haarlem 1820 (8o 649)
Nederlandsche Oudheden. Amsterdam 1733 (8o 397)
Nepos, C., *De levens van doorluchtige mannen.* Amsterdam 1796 (8o 742)
Niemann, A.C.H., *Handbuch der Schleswig-Holsteinischen Landeskunde.* Sleswijk 1799 (8o 627)
Notice descriptive sur l'Angleterre, l'Écosse et l'Irlande. Parijs 1803 (8o 589)
Nouvel atlas de la généralité de Paris. Parijs 1762 (A 8)
Nouvelles lettres provinciales (8o 571)
Oldenbarnevelt, J.G. v., *Brieven over Texel.* Delft 1789 (8o 703)
Oldenbarnevelt, J.G. v., *Reglement orde enz. van Texel* 1792 (8o 703)
Orbis antiquae tabulae geographicae secundum Ptolemeum col. (A 1)
Ordonnance de Roi. Metz 1792 (8o 603)
Orlers, J.J., *Beschrijving der stad Leyden.* Leiden 1641 (4o 246)
Oudenhoven, J. v., *Geschiedenis en beschrijvinge der Stadt Heusden.* Amsterdam 1794 (4o 248)
Oudheden van Zuidholland en van Schieland. Leiden 1719 (8o 701)
Oudiette, C., *Dictionnaire géographique et topographique des treize départmens.* Parijs 1804 (8o 527)
Over de oude en tegenwoordige natuurgesteldheid van Holland. Amsterdam 1734 (8o 186)
Palm, J.H. v.d., *De vrede van Europa.* Leiden 1814 (8o 739)
Pars, A., *Katwijsche oudheden.* Leiden 1697 (8o 697)
Pépé, G., *Verhaal der staatkundige en militaire gebeurtenissen te Napels in 1820 voorgevallen.* Amsterdam 1822 (8o 669)
Pépé, G., *Relation des événements politiques et militaires.* Parijs 1822 (8o 564)
Pièces diverses du général Bonaparte. Parijs An VIII (8o 572)
Plempier, P., *Oudheden van Alphen.* Leiden 1728 (8o 713)

Pommereul, Fr.R.J. de, *Campagne du général Buonaparte en Italie.* Parijs 1797 (8o 575)

Pradt M., de, *Mémoires historiques sur la révolution d'Espagne.* Parijs 1816 (8o 553)
Précis de l'histoire de Napoléon. Brussel 1825 (8o 565)
Prince, R., *Ammerkingen der staatsomwenteling in Noord-Amerika.* Amsterdam 1785 (8o 680)
Principes politiques sur le rappel des protestants en France. Amsterdam 1764 (8o 427)
Rademaker, A., *Kabinet van Nederlandsche en Kleefsche Outheden.* Amsterdam (4o 251)
Raynal, G.T.Fr., *Histoire du Stadhouderat.* 1750 (8o 602)
Recherches sur l'art militaire 1767. (8o 579)
Recueil de pièces diplomatiques relatives aux affaires de la Hollande et de la Belgique. 's Gravenhage 1831 (8o 605)
Recueil de pièces et de documens officiels sur le prisonnier de sainte Hélène. Brussel 1818 (8o 569)
Recueil des séances de la 2e chambre des états Généraux. Brussel 1818 (8o 606)
Recueil van de tracetten gemaekt ende gesloten tusschen de H.M. Heeren Staten-Generael der vereenigde Nederlanden ter eere ende verscheide Koningen, Princen ende Potentaten ter andere zijde. 's Gravenhage 1688 (4o 239)
Regnier, L'Égypte après la bataille d'Héliopolis. Parijs 1802 (8o 578)
Reichard, H.A.O., *Itinéraire de l'Allemagne.* Parijs 1807 (8o 541)
Reichard, H.A.O., *Guide des voyageurs en Europe.* Weimar 1793 (8o 533)
Relation détaillée du passage de la Limat. Parijs 1801 (8o 580)
Reponse sur l'histoire de Napoléon. Brussel 1829 (8o 581)
Roemer, J., *Het 5e halve eeuwfeest over het ontzet der Stad Leiden in 1574.* Leiden 1824 (8o 679)
Rousselin, A., *Vie de Lazare Hoche.* Parijs An VI (8o 614)
Sainte-Croix, C.E.J.G., *Histoire des progrès de la Puissance navale de l'Angleterre.* Yverdon 1783 (8o 588)
Sallé, A., *Het staatkundig leven van den maarschalk Soult.* Zaltbommel 1835 (8o 668)
Sanson, G., *Geographische en historische beschrijvingh, der vier bekende wereldds-deelen.* Utrecht 1683 (4o 232)
Scheltema, J., *Geschied- en letterkundig mengelwerk.* Utrecht 1822 (8o 695)
Schotanus, C., *Beschrijvinge van de heerlyckheydt van Frieslandt tusschen 't Flie end de Lauwers.* 1664 (Fo 92)
Schrock, J.G., *Kort begrip der Algemeene geschiedenis.* Amsterdam 1796 (8o 650)
Scriverius, P., *Beschryvinghe van Out Batavien.* Arnhem

1612 (8o 675)

Ségur, S.P. de, *Histoire des principaux événements du règne de Guillaume II. roi de Prusse*. Parijs 1800 (8o 593)

Ségur, S.P. de, *Algemeene geschiedenis*. Amsterdam 1834 (8o 648)

Seidlin, S.K., *Krijgsbedrijven tusschen Denemarken en Engeland. Oud-Nederland uit den grootsten nood gered*. (8o 658)

Simons, A., *Over het kasteel van Antwerpen*. Utrecht 1831 (8o 689)

Sluysken, A.J., *Verhaal van de Kaap de Goede Hoop*. 's Gravenhage 1797 (8o 350)

Smids, L., *Schatkamer der Nederlandsche oudheden*. Haarlem 1737 (8o 696)

Smids, L., *Medalische zinnebeelden der 36 Graaven van Holland*. Amsterdam 1712 (8o 721)

Soeteboom, H., *Oud-heden van Zaan-land, Stavoren, Vroonen enz.* Amsterdam 1702 (8o 698)

De Souvereiniteit der staaten van Holland. (8o 737)

Spaan, G. v., *Beschrijvinge der stad Rotterdam*. Rotterdam 1713. (8o 714)

Spaen, W.A. v., *Oordeelkundige inleiding tot de historie van Gelderland*. Utrecht 1814 (8o 682)

Speeleveldt, T., *Brieven over het eiland Walcheren*. 's Gravenhage 1808. (8o 704)

Spiegel, L.P. v. d., *Brieven en negotiatien*. Amsterdam 1803 (8o 723)

Stael, v., *Brieven over Engeland*. Dordrecht 1827 (8o 663)

Stoke, M., *Hollandsche riimkroniek*. 's Gravenhage 1620 (Fo 84)

Stuart, M., *Vaderlandsche historie*. Amsterdam 1821 (8o 672)

Stuart, M., *Jaarboeken van het koninkrijk der Nederlanden*. (8o 673)

Stuart, M., *Romeinsche geschiedenissen*. Amsterdam 1830 (8o 656)

Suvorov, A.V.K.I., *Histoire des campagnes du Comte*

Alexandre Suworow. Londen 1799 (8o 582)

Système du monde. Bouillon 1770 (8o 615)

Tableau historique et politique du cap de Bonne Espérance. Holland. 1783 (8o 553)

Tafereel van de bezittingen in de tien Nederlandsche provincien. Amsterdam 1790. (8o 737)

Tafereelen der Staatsomwenteling in Frankrijk.

Zaltbommel 1824 (8o 664)

Tetens, J.N., *Reisen in die Marschlander an der Nordsee*. Leipzig 1788. (8o 631)

Toulougeon, Histoire de France. Parijs 1801 (8o 560)

Trois chapitres sur les deux arrêtés du 20 Juin 1829.

(8o 569)

Tuckeij, J.H., *Aardrijkskunde voor Koophandel en*

Zeevaart. (8o 633)

Twent, A.P., *Wandeling naar de Zeeuinen van Wassenaar tot dicht aan Scheveningen*. 1805 (8o 374)

Vaublanc, V., *Rivalité de la France et de l'Angleterre*.

Parijs 1804 (8o 587)

Verdeeling van Holland in Departementen. Amsterdam 1811 (8o 636)

Verhaal van het oproer te Brussel - Raadgevingen aan het Congres te Weenen. (8o 688)

Voet van Oudheusden, A.W.K., *Historische beschrijvinge van Culemborg*. Utrecht 1753 (8o 715)

Volkman, J.J., *Reisboek door Italiën*. Amsterdam 1779 (8o 642)

Voltaire, F.M.A. de, *Siècles de Louis XIV et de Louis XV*. Parijs 1815 (12o 4)

Voltaire, F.M.A. de, *Abrégé de l'Histoire universelle*. 's Gravenhage 1754 (8o 555)

Voltaire, F.M.A. de, *Le siècle de Louis XIV*. Parijs 1808 (8o 561)

Voyage d'un amateur des arts en Flandre, dans les Pays-Bas, en Hollande etc. Amsterdam 1783 (8o 129)

Vrolijke reis door Noorwegen. Amsterdam 1781 (8o 643)

Waarachtige historie van het geslachte,

(8o 480)

Backer, G. de, *Dictionnaire des proverbes françois*. Brussel 1710 (8o 448)

Banier, A., *Les métamorphoses d'Ovide*. Parijs An VII (8o 458)

Bilderdijk, W., *Bloemtjens*. Amsterdam 1785 (8o 482)

Bilderdijk, W., *Vertoogen van Salomo*. Amsterdam 1788 (8o 483)

Bilderdijk, W., *Zegefeest*. 's Gravenhage 1807 (8o 484)

Bilderdijk, W., *De ziekte der Geleerden*. Amsterdam 1807 (8o 485)

J. van Oldenbarnevelt. Rotterdam 1670 (8o 747)

Wagenaar, J., *Vaderlandsche historie*. Amsterdam 1788 (8o 671)

Wagenaar, J., *Vaderlandsche historie*. Amsterdam 1790 (8o 671)

Wagenaar, J., *Register op de bijvoegsels en nalezingen*. Amsterdam 1798 (8o 671)

Wagenaar, J., *Amsterdam in zijne opkomst, aanwas, geschiedenissen, voorregten, koophandel, enz.* Amsterdam 1760. (Fo 93) (8o 711)

Wagenaar, J., *Beschrijving der stad Bergen op Zoom*. Amsterdam 1780 (8o 718)

Wagenaar, J., *Tegenwoordige staat der Vereenigde Nederlanden*. Amsterdam 1739 (8o 707)

Wagenaar, J., *Tegenwoordige staat van Friesland*. Amsterdam 1785 (8o 708)

Warin, A., *Influence du commerce du Royaume des Pays-Bas*. Brussel 1827 (8o 609)

Wassenbergh, E. & H. Bosscha, *De levens van doorluchtige Grieken en Romeinen onderling vergeleken door Plutarchus*. Dordrecht 1825 (8o 741)

Water, J. v. d., *Groot placaatboek van Utrecht*. Utrecht 1729. (Fo 100)

Water, J.W. te, *Levensberigt van J. Meerman*. 1816 (8o 749)

Wicquefort, A. de, *Histoire des Provinces-Unies des Pays-Bas*. 's Gravenhage 1719. (Fo 82)

Wijck, H.J. v. d., *Der mittel Rhein und Mannheim*. 1825 (8o 626)

Wijk, J. van Rz., *Algemeen aardrijkskundig woordenboek*. Dordrecht 1821 (8o 632)

Young, A., *Voyage en Italie*. Parijs 1796. (8o 551)

Young, A., *Voyage en Suede*. 's Gravenhage 1789 (8o 551)

Zöllner, J.F., *Briefe uber Schlesien, Krakau etc.* Berlijn 1779 (8o 629)

Zomeren, C. v., *Beschrijving der stad Gorinchem en landen van Arkel*. Gorinchem 1755 (Fo 98)

Bilderdijk, W., *Ter nagedachtenis van Mr. J. Hinlopen*. Rotterdam 1829 (8o 486)

Bos, L. v., *Praaltooneel van Doorluchtige Mannen*. Amsterdam 1676 (4o 251)

Bourquet, M., *Oraisons choisies de Cicéron*. Parijs 1805 (8o 460)

Boyer, A., *Dictionnaire royal françois-anglois et anglois-françois*. Rotterdam 1757 (4o 207)

Bruining, G., *Nederduitsche sijnonijmen*. Rotterdam 1820 (8o 454)

Bruins, C., *Noordhollandsche arkadia*. Amsterdam 1752

Taal- en Letterkunde

Abkoude, J. v., *Naamregister van Nederduitsche Boeken*. Rotterdam 1773 (4o 253)

Akademische vaderlandsche leerredenen. Utrecht 1831 (8o 429)

Algemeene Konst- en Letterbode (8o 511)

Ange, J.T. P & W. Bilderdijk, *Lofrede en lijkzang op S.F.J. Rau*. Haarlem 1808 (8o 487)

Annales universelles de l'industrie, des sciences, de la littérature et des arts. (8o 132)

Antonides v.d. Goes, J., *De IJstroom*. Amsterdam 1828

(80 700)

Cats, J., *Alle werken van...* Amsterdam 1700 (Fo 80)

Chambaud, L., *Nouveau Dictionnaire françois-anglois et anglois-françois*. Parijs 1785 (40 206)

Chomel, M.N. & J.A. de Chalmot, *Algemeen huishoudelijk natuur-zedekundig- en kunstwoordenboek*. Leiden 1778-1793 (40 111)

Chompré, D., *Dictionnaire de la fable*. Parijs 1766 (80 441)

Collot d'Escury, H., *Hollands roem in kunsten en wetenschappen*. 's Gravenhage 1825 (80 478)

Comte, M. & Dunoyer, *Le Censeur Européen*. Parijs 1817 (80 473)

Cours théorique et pratique de la langue française. Parijs 1807 (40 204)

Crébillon, P.J. de, *Oeuvres complètes*. Parijs 1790 (40 208)

Debonale, S., *Nieuwe fransche spraakkunst*. Amsterdam 1818 (80 445)

Dictionnaire de l'Académie française. Nîmes 1786 (40 205)

Dictionnaire Français-allemand. Straatsburg 1787 (80 441)

L'Ecolier de Brienne, ou le chambellan indiscret. Parijs 1818 (80 468)

L'Esprit (80 476)

Elger, W. den, *Gedichten en Rotterdamse arcadia*. Amsterdam 1726 (40 217)

Elger, W. den, *Zinnebeelden der Liefde*. Amsterdam 1726 (40 217)

Feith, R., *Ode en Gedichten*. Amsterdam 1791 (80 488)

Fénélon, Fr. de, *Les aventures de Télémaque fils d'Ulysse*. Leiden 1761 (Fo 77)

Fénélon, Fr. de, *Oeuvres diverses*. Parijs 1824 (80 469)

Ferwerda, A., *Catalogus universalis of algemeene naamlijst van Latijnsche, Nederduitsche en Fransche boeken, met de prijzen*. Leeuwarden (80 521)

Fokke Simonsz, A., *De Moderne Helikon*. Amsterdam 1792 (80 491)

Formey, J.L.S., *La belle Wolfienne*. 's Gravenhage 1774 (80 465)

Frenoy, du, *Biographie des jeunes demoiselles*. Parijs 1816 (80 472)

Frisch, J.L., *Nouveau dictionnaire Français-Allemand et Allemand-Français*. Leipzig 1746 (80 442)

Furetière, A., *Essais d'un dictionnaire universel*. 's Gravenhage 1701 (Fo 76)

Gessner, S., *Oeuvres*. Parijs 1799 (80 461)

Gotsched, *Hoogduitsche spraakmeester* (80 448)

Grotius, H., *Epistolae ineditae*. Haarlem 1829 (80 457)

Goudoever, A. v., *Redevoering*. (80 496)

Hall, M.C. v., *Gedichten*. Amsterdam 1811 (80 492)

Hall, M.C. v., *M Valerius Messala Corvinus*. Amsterdam 1820 (80 493)

Hennert, J.F., *Uitgeleezene Verhandelingen over de Wysbegeerte en Fraaie letteren*. Utrecht 1796 (80 361)

Hoeven, E. v.d., *Leeven en dood der gebroeders J. en C. de Witt*. Amsterdam 1705 (40 252)

Hoogstraten, D. v., *Woordenboek der Nederlantsche en Latijnsche talen*. Dordrecht 1719 (40 211)

Hoogvliet, A., *Abraham de Aartsvader*. Rotterdam 1776 (40 218)

Huijgens, C., *Koren-bloemen*. Amsterdam 1672 (40 215)

Huydecoper, B., *Rijmkronijk van Melis Stoke*. Leiden 1772 (80 674)

Journal général de la littérature étrangère. Parijs 1760 (80 474)

Kantelaar, J., *Redevoeringen en Dichtstukken*. Haarlem 1826 (80 495)

Kantelaar, J., *Lofrede op H.A. Schultens*. (80 496)

Koning, J., *Algemene ophelderende verklaring van het oud letterschrift*. Leiden 1818 (80 456)

Landrè, G.N. & P. Agron, *Nouveau dictionnaire portatif des langues Français et Hollandaise*. 's Gravenhage (80 443)

Lannoy, J.C. de, *Dichtkundige werken*. Leiden 1780 (80 481)

Lennep D.J. v., *De Werken en dagen van Hesiodus*. Amsterdam 1823 (80 494)

Letter- en oudheidkundige verhandelingen van de Holl. Maatschappij der wetenschappen te Haarlem. Haarlem 1815 (80 508)

Lettre à Emilie sur la mythologie. Amsterdam 1791 (80 462)

Les lettres de Cicéron à ses amis. 's Gravenhage 1709 (80 459)

Levizac, J.P.V.L. de, *Cours de littérature d'hist et de philos.* Parijs 1814 (80 467)

Lille, J. de, *De drie rijken der Natuur*. Haarlem 1813 (80 488)

Loosjes, J., *Johan de Wit*. Haarlem 1805 (80 489)

Martin, H., *Beredeneerd Nederduitsch woordenboek*. Amsterdam 1832 (80 453)

Meerman, J., *Montmartre*. Parijs 1812 (40 222)

Memoires posthumes du Comte de Custine. Hamburg 1794 (80 464)

Mettrie, J. de la, *Oeuvres philosophiques*. Amsterdam 1764 (80 466)

Molière, J.P.B., *Oeuvres*. Parijs 1736 (40 209)

Mording, B.J., *Dictionnaire universel des synonymes de la langue Française*. Parijs 1802 (80 439)

Nieuwentyt, B., *Gronden van Zekerheid*. Amsterdam 1728

(40 223)

Noël, Fr. J.M., *Abrégé de la mythologie universelle*. Parijs 1805 (80 463)

Nomsz, J., *Willem den Eerste*. Amsterdam 1780 (40 220)

Nomsz, J., *Mengelwerken*. Amsterdam 1782 (40 221)

Nouveau dictionnaire du voyageur françois-allemand-latin et allemand-françois-latin. Frankfort 1757 (80 530)

Oeuvres posthumes de Burke. Londen 1792 (80 464)

Petisci, S., *Lexicon Latino belgium*. Dordrecht 1725 (40 203)

Plat, V.A.C. le, *Virgilius in de Nederlanden of Aeneas, heldendicht*. Brussel 1802 (80 497)

Plutarque de l'enfance. Lyon 1810 (80 471)

Pope, A., *Proeve over den Mensch*. Amsterdam 1797 (80 491)

Quedenfeld, J.C., *Syntaxis der Fransche taal*. Amsterdam 1809 (80 446)

Rabus, P., *De weergalooze Dichter P.J. Beronicius*. Amsterdam 1702 (80 479)

De Recensent (80 513)

Register op de Koninklijke courant (80 517)

Restaut, P., *Principes de la Grammaire Française*. Lyon 1805 (80 438)

La Revue des Revues pour l'année 1830. Brussel (80 475)

Rogers, N., *Drie parabellen ofte gelijkenissen*. Amsterdam 1661 (40 200)

Roux, F., *Nouveau dictionnaire Français et Allemand, Allemand et Français*. Halle 1796 (80 440)

Le sac blanc. Parijs 1820 (80 470)

Sewel, W., *Woordenboek der Nederduitsche en Engelsche talen*. Amsterdam 1766 (40 212)

Siegenbeek, M., *Verhandeling over de Nederduitsche spelling*. Amsterdam 1804 (80 449) 1805 (80 450)

Stockmanns, C.G., *Neu eröffneten Musentempel aus den Fabeln der Alten*. Amsterdam 1754 (Fo 79)

Swinden, J.H. v., *Lijkrede op Pieter Nieuwland*. 1795 (80 496)

Uitlegkundig woordenboek op de werken van P.K. Hooft. Amsterdam 1825 (80 455)

Vaderlandse letteroefeningen (80 512) (80 514)

Veen, O. v., *Zinnebeelden getrokken uit Horatius Flaccus*. Amsterdam 1683 (40 216)

Verhandelingen der derde Klasse van het Kon.Ned.Inst. in de Latijnsche taal. Amsterdam 1820 (40 224)

Voltaire, Fr.M.A. de, *Hendrik de Groot*. Amsterdam 1753 (40 219)

Vondel, J. v.d., *Palamedes*. Amersfoort 1707 (40 214) 1736 (80 479)

De vriend des Vaderlands (80 516)

Weijerman, J.C., *De voornaamste gevallen van den*

wonderlijken *Don Quichot op een vrolijk trant beschreven.*
's Gravenhage 1746 (Fo 81)

Overige (Staatskunde, Theologie, Medicijnen, Filosofie)

Académie universelle des jeux: *contenant les règles de tous les jeux.* Amsterdam 1777 (8o 131)

Adam, V., *Fêtes des environs de Paris* (P 18)

Les agréments de la Campagne. Leiden 1750 (4o 210)

Bakker, J.A., *verhandeling over de Duitse wijsbegeerte.* Utrecht 1835 (8o 502)

Ballenstedt, J.G.I., *De Vóórwereld.* Dordrecht 1819 (8o 375)

Beels, L., *Drietal van bevestigingen predicatien.* Amsterdam 1748 (4o 200)

Begin, *voortgang ende eind der vrye ende der gewaande erf-gravelike bediening.* Amsterdam 1683 (8o 736)

Berkheij, J. Le Francq v., *Natuurlijke historie van Holland en het rundvee.* Amsterdam 1769 (8o 371) (8o 372)

Bericht uit het rijk der dooden toegezonden aan de oliekoekbakker der zeven dorpen in brand, om te dienen tot een bijvoegsel op de *biographia ultrajectina.* 1782 (8o 754)

Biblia, *dat is De Gantsche H. Schrifture vervoattende alle de canonycke boecken des Ouden en Nieuwen Testaments.* Dordrecht 1702 (Fo 75)

Biographia ultrajectina of gulde legende van de Stichtse Sinter-klaas. ter drukkerij van de oliekoekbakker. 1782. (8o 754)

Blair, H., *Lessen over de redekunst en fraaie wetenschappen.* Deventer 1788 (8o 444)

Boileau Despréaux, N., *Oeuvres.* Amsterdam 1718 (P 16)

Catteau, B., *Manier om paarden wel te behandelen.* Vlissingen 1789 (8o 352)

Darjes, J.G., *Einleitung in des Freiherrn von Bielefeld Lehrbegriff der Staatsklugheit.* Berlijn 1786 (8o 433)

Dassevaal, S., *Geschiedkundig Overzicht omtrent het beheer der staatsuitgaven.* 's Gravenhage 1822. (8o 733)

Dassevaal, S., *Over het tegenwoordige ministerie 1815.* (8o 733)

De generaal Kraijenhoff voor het hoog Militair Geregts-hof beschreven en vrijgesproken. Nijmegen 1830 (8o 687)

Dijk, C.M. v. & A.v. Beek, *Onderzoekingen aangaande het zwart in de melisbrooden.* Amsterdam 1829 (8o 367)

Donker Curtius, W.B., *Over de theorie der straffen en het bewijs der misdaden.* Utrecht 1827 (8o 435)

Doornik, J.E., *Vrijmoedige gedachten over Neerlands Indië.* Amsterdam 1826 (8o 727)

Engeltrum, J.N., *Onderzoek ... of het getal doodgeborene of*

Weiland, P., *Nederduitsch taalkundig woordenboek.* Amsterdam 1799 (8o 451)

kort na de geboorte gestorvene kinderen hier te lande in de laatste jaren is toegenomen. Utrecht 1830 (8o 382)

Euphonia (8o 515)

Eytelwein, J.A., *Beschreibung der Brauerei und branntweimbrennerei auf dem Lande.* Berlijn 1802 (4o 101)

Fleurigeon, M., *Code administratif.* Parijs 1809 (8o 432)

Fontenelle, M., *Oeuvres diverses.* (P 17)

Galama, S.J., *Verhandeling over de levertraan.* Utrecht 1832 (8o 381)

's Gravenhaagsche Stads almanak. (8o 519)

Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden. Brussel 1829 (12o 1)

Handleiding tot de kennis van het staatsbestuur in het koninkrijk der Nederlanden. Dordrecht 1825 (8o 757)

Hartman, P.C., *Des menschen geest in betrekking tot zijn ligchaam.* Leiden 1825 (8o 499)

Haver Droeze, F.J., *Verhandeling over de kanker.* Utrecht 1824 (8o 378)

Hesz, J.J., *Versuche zu Sehen.* Hamburg 1797 (8o 173)

Hoeven, J. v.d., *Over de eindoorzaken.* (8o 382)

Hogendorp, G.K. v., *Over de oorzaken van het verval des handels 1828.* (8o 734)

Hogendorp, G.K. v., *Bijdragen tot de huishouding van Staat.* 's Gravenhage 1818 (8o 725)

Hogendorp, G.K. v., *De natie.* 's Gravenhage 1830 (8o 726)

Hübner, J., *De nieuwe, vermeerderde en verbeterde kourantentolk.* Amsterdam 1748. (4o 213)

Hull, W. v.d., *Over de belangrijkheid eens 60jarigen ouderdoms.* Amsterdam 1832 (8o 498)

Jaarboekje uitgegeven op last van Z.M. den Koning.

's Gravenhage (8o 370)

Jaarboekje voor Zuidholland. (8o 519)

Jong, C. de, *Verantwoording en verdediging.* Haarlem 1804 (8o 348)

Koele, F.L.A., *Om de wederstreving tegen de koepokinenting te bouwen te komen.* Utrecht 1825 (8o 317)

Koninklijke almanak. (8o 437)

Leeuwenhoek, A. v., *Ontledingen en Ontdekkingen.* Leiden 1696. (4o 198)

Lehnbij, J.F., *Over de Berekeningen der Hollandsche munten in Franken.* Amsterdam 1811 (8o 417)

Lessen over de wellevendheid. Leeuwarden 1836 (12o 2)

Lipman, S.P., *Geschiedenis van de staatskunde der voornaamste Mogendheden van Europa.* Amsterdam 1832

Winkelman, O.R.F.W., *Nederduitsch en Fransch woordenboek.* Utrecht 1783 (8o 447)

(8o 722)

Magazin aller neue Erfindungen, Entdeckungen und Verbesserung. Leipzig. (4o 110)

Manuel de philosophie. Berlijn 1769 (8o 438)

Metelerkamp, R., *De toestand van Nederland.* Rotterdam 1804 (8o 724)

Milleran, R., *Le nouveau secrétaire de la cour.* Parijs 1761 (8o 430)

Le nouveau testament. Rijssel 1668 (8o 428)

Oeuvres complètes de le Febvre. Maastricht 1778. (4o 43)

Oeuvres de la Rochefoucauld. Parijs 1802. (8o 580)

Perau, l'Abbé, Maurice Comte de Saxe, mes reveries, ourvrage posthume, augmenté d'une histoire de sa vie etc. Parijs 1757. (4o 53)

Pool, G.J., *Onderzoek naar de oorzaken der hersenvliesontsteking bij kinderen.* Utrecht 1830 (8o 380)

Rapport van Rijnland over de finantien. 1795 (8o 734)

Register op de decreeten der vergadering van het Provinciaal Bestuur van Holland. 's Gravenhage 1796 (Fo 101)

Resoluitien... des Oeconomischen taks van de Holl. Maatsch. van wetenschappen te Haarlem. Haarlem 1785 (8o 518)

Richardus, Cl., *Apollonii Pergaei conicorum.* Antwerpen 1655 (Fo 2)

Schröder, J.F.L., *Over de prikkelbaarheid.* Amsterdam 1835 (8o 503)

Schull P.S. & A. v. d. Hoop, *bijdragen tot boek- en menschenkennis.* Dordrecht 1832 (8o 520)

Sententiën van Breda en Geertruidenberg. (Fo 103)

Sentimental Beauties of Dr. Blair. Amsterdam 1802 (8o 477)

Spiegel, L.P. v. d., *Brieven en negotiatien.* Amsterdam 1803 (8o 723)

Staat der finantiën. 1797 (Fo 103)

Staatsblad (8o 436)

Sta vroeg op. Utrecht 1836 (12o 2)

Statuten, ordonnantiën, ende costumen van Frieslandt. Leeuwarden 1650 (12o 8)

Storij, P., *Verantwoording.* Amsterdam 1805 (8o 349)

Thomassen, E.J., *Verslag der gele koorts en nader onderzoek.* Amsterdam 1824 (8o 376)

Thon, *Wachsfabrikant und Wachszieher.* Hamburg 1828 (8o 174)

Tibullus, A., *Opera, cura J. Broukhusii.* Amsterdam 1708. (4o 202)

Tijdeman, H.W., *Grondbeginselen der staatshuishoudkunde*. Dordrecht 1825 (8o 434)

Tijdeman, P.H., *Over de invloed van het gevoel voor het schoone*. Utrecht 1837 (8o 503)

Uijtenbogaert, J., *Leven, Kerckelijcke bedieninghe*. 1645 (4o 201)

Uitlegging van de opschriften op altaaren der Romeinen. 1787 (8o 735)

Verhandelingen uitgegeven door de Hollandsche Maatschappij der Weetenschappen te Haarlem. Haarlem 1755 (8o 506)

Verhandelingen van het Provinciaal Utrechts genootschap. Utrecht 1781 (8o 509)

Verhandelingen van het Zeeuwsch genootschap der wetenschappen te Vlissingen. Middelburg 1769 (8o 510)

Vernède, J.H., *Sermons*. Leiden 1807 (8o 428)

Verslag... Gedeputeerde Staten van Utrecht. (8o 343)

Verzameling van eenige staatsstukken over het grondgebied in de Nederlanden. 's Gravenhage 1834 (8o 731)

Vooght, C.J., *Verhandelingen van Politie*. (4o 186)

Vorstman, J.G., *Verhandeling over den kanker*. Utrecht 1824 (8o 377)

Vries, J. v. Oudekerk de, *Verhandeling over den Nederlandschen koophandel*. Haarlem 1828 (8o 728)

Vrijaart, R., *Openhartige brieven*. Deventer 1781 (8o 738)

Vrijmoedige gedachten over de tegenwoordige huishouding van staat in de Nederlanden. Amsterdam 1822. (8o 735)

Vuillaume, *Maurerisches Handbuch oder Angabe aller Gebrauche in der französischen Maurerei*. Leipzig 1829 (8o 147)

Zillesen, C., *Wijsgeerige staatshuishoudkunde*. Rotterdam 1815 (8o 732)

Bibliografie Jan Blanken

- Blanken Jzn, J.**, "Eerste antwoord op de vraag, voorgesteld door de Hollandsche Maatschappij der Weetenschappen te Haarlem, wegens de geschiktste middelen, om de voornaamste gebreken in de ordinaire scheprad-molens te verbeteren", in: *Verhandelingen van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen*, 29 (1973), 1-35
- , "Memorie over de rivier het Haringvliet en de Reede van Hellevoetsluis", in: *Verhandelingen van het Bataafsche Genootschap voor proefondervindelijke wijsbegeerte*, X, (1796), 67-91
- , "Vervolg op de memorie over de Rivier het Haringvliet en de Reede van Hellevoetsluis" in: *Verhandelingen van het Bataafsche Genootschap voor proefondervindelijke wijsbegeerte*, X, (1796), 92-118
- , "Verhandeling over het aanleggen en maaken van zoogenaamde drooge dokken in de Hollandsche zeehavens, bijzonder toegepast op de gelegenheid van 's lands dok en werf te Hellevoetsluis", in: *Verhandelingen van het Bataafsche Genootschap voor proefondervindelijke wijsbegeerte*, X (1796), 1-19
- , "Nader en meer uitvoerig verslag van 's lands nieuwe stoom-machine te Hellevoetsluis", in: *Algemeene Konst- en Letterbode*, 32, (1802), 87-94
- , *La nouvelle machine à feu à Hellevoetsluis*, Haarlem 1802
- , *Nieuw ontwerp tot het bouwen van min kostbare sluizen, welke alle de vereischten der bekende sluizen bezitten, en daarenboven de steeds ontbrekende, meer uitgebreide nuttigheden van dezelve vervullen kunnen*, 's-Gravenhage 1808
- , *Antwoord aan A.F. Goudriaan, tot wederlegging van deszelfs in druk uitgegeven bedenkingen, wegens een Nieuw Ontwerp der sluizen*, 's-Gravenhage 1808
- , "Over de oorzaken van de toenemende opslibbing van het IJ, en de middelen tegen dezelve", in: *Natuurkundige Verhandelingen van de Koninklijke Maatschappij der Wetenschappen*, 4, 1e stuk, (1808), 1-58
- , *Memorie over het zoogenaamde verhang in den waterspiegel van de voornaamste kanalen en boezems; mitsgaders over de ruimte der sluizen enz.*, tot nadere verklaring van het ontwerp, ter verlenging van de zoogenaamde rivier de Linge naar Steenhoek enz., Utrecht 1817
- , *Beschouwing over de uitstrooming der Opper-Rijn en Maas-wateren door de Nederlandsche rivieren tot in zee, benevens de*

- overwegingen dezer beschouwing van de heeren Goudriaan, van Utenhove, Moll en Donker Curtius*, Amsterdam 1819
- , *Memorie ter verklaring van de grondbeginselen, waarop rustende zijn, de beschouwing, en de daarbij voorgestelde ontwerpen, tot het herleiden, en geheel vereenigd openen, van de zoogenaamde Werkendamse Killen, in ééne Nieuwe Merwede, als hoofdriever, door de groote Westkil, enz.*, volgens derzelver bestaande natuurlijke strekking, naar het Hollands Diep, met de bedijking der Oude Beneden-Merwede en den Biesbosch, Amsterdam 1819
- , *Vervolg-memorie, ter oplossing van bijzondere bedenkingen tegen het Ontwerp tot het herleiden, en vereenigd openen van de zoogenaamde Werkendamse Killen, in ééne Nieuwe Merwede, en daarmede verbodene bedijkingen van de oude Beneden-Merwede, den Biesbosch en het geheele Bergsche veld*, Amsterdam 1819
- , *Kort bijvoegsel tot de vervolg-memorie, ter oplossing van bijzondere bedenkingen tegen het ontwerp, tot het herleiden en vereenigd openen van de zoogenaamde Werkendamse Killen in ééne Nieuwe Merwede enz.*, Amsterdam 1820
- , *Nota ter algemeene overdenking wegens de bedreigde veiligheid der Provinciën Holland, Utrecht en Gelderland, bijzonderlijk van de Betuwen etc. door de jaarlijks opklimmende gevaren van overstrooming, bij ijsgang en hoog rivierwater*, Amsterdam 1821
- , "Memorie van korte aantekeningen, wegens de geaardheid der grondlagen, benevens derzelver hoogten en diepten, voor zoo ver deze bij nauwkeurig onderzoek, in de strekking en nabijheid van het groot Amsterdamse Kanaal, door Noord-Holland, tusschen het IJ en de reede van Texel, of die van De Helder en het Nieuwe Diep gevonden zijn", in: *Verhandelingen der eerste Klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten*, 1e reeks, 6, (1823), 101-123
- , *Memorie, betrekkelijk den staat der rivieren, in opzigt harer bedijkingen, der dijkbreuken en der overstroomingen, van vroegere tijden, tot die der laatste, in het jaar 1821: benevens de daarin opgeslotene aanmerkingen op het proef-ontwerp, tot sluiting van de rivieren den Neder-Rijn en de Lek, en het storten van derzelver water op den IJssel, van den luitenant-generaal baron C.R.T. Krayenhoff*, Utrecht 1823
- , *Nota over de inrigting om de beweegkracht eener stoommachine op de schepradmolens toe te passen*, z.p. 1824
- , "Beschrijving, kort en zakelijk verklarende de wijze, hoe eenvoudig en onkostbaar, door vermindering en

- wijziging in het samenstel van de raden of gaande werken der thans bestaande schepradmolens, te bewerken zij, dat iedere molen zoogenaamd één hoog opmalende, met minder kracht van wind meerder zal uitwerken dan hij tegenwoordig doet", in: *Nieuwe Verhandelingen van het Bataafsche Genootschap der proefondervindelijke wijsbegeerte*, VI, 2e stuk, (1826), 176-220
- , *Memorie over de proefmalingen, welke gedurende dezes winter zijn gedaan met de Culeburgsche wind-wipmolens aan de Horn bij Leerdam*, Utrecht 1827
- , *Waterstaat- en werktuigkundig betoog, tot het weder in gebruik stellen, en geenszins verlaten, der nog overige vijf voormolens van den Zederikboezem bij Ameide*, Utrecht 1828
- , *Verhandeling over het bekende ontwerp, ter vereenvoudiging van de rader- en gaande werken der gewone windwatermolens enz.*, Vianen 1828
- , *Memorien over de hooge aangelegenheid van den Noorder Lekdijk en zijne sluizen*, Utrecht 1829
- , *Korte Verhandeling over het vereenvoudigend stelsel in de raderwerken van onze gewone poldermolens met de waarnemingen, die eene dubbele uitwerking bevestigen*, Vianen 1829
- , *Memorie van geschiedkundige aantekeningen, over de vroegere binnendijksche waterontlastingen door sluizen en waterleidingen tot in de buitenrivieren, en de daarop gevolgde stichting, der windwatermolens, met derzelver lage en hooge boezems enz.*, Utrecht 1834
- , *Eerste vervolg-memorie van geschiedkundige aantekeningen over de vroegere binnendijksche waterontlastingen, door sluizen en waterleidingen tot in de buiten-rivieren enz.*, Utrecht 1835
- , *Verhandeling over de algemeene rivier en waterstaatkundige ontwerpen, welke van de vorige eeuwen, tot op heden gevormd en uitgevoerd, of nog in overweging zijn: met de uitwerkselen tot op den tegenwoordigen tijd, ...*, Utrecht 1836
- , *Afdeelingen van de zeven hooge boezemmolens bij Haastrecht vereenvoudigd*, Amsterdam 1838
- , *Bijdragen en aanmerkingen der onderscheidene van ouds bekende en latere geschriften over de boven- en benedenrivieren, hoe derzelver wateren van de hooge Alphische gebergten door de Boden-zee en vervolgens nederwaarts door de Boven- en Beneden-Rijn, de Waal en Maas door het midden van Holland tot in de Noordzee zich hebben moeten ontlasten*, Utrecht 1838

Glossarium

Aanwas grondtoename van terreinen langs een rivier ten gevolge van slibafzetting door de stroom

Aardwerk civiel of militair ingenieurswerk gemaakt van aarde en zand

Acces weg of begaanbare terreinstrook, die door een niet begaanbaar of voor een aanval ongeschikt terrein voert

Amsterdams cement cement bereid door branden van uit het IJ gebaggerde klei, waarna het wordt gemalen

Arsenaal inrichting voor het opbergen en bewaren van oorlogsbehoeften, tuighuis

Bagno dwangarbeidersinrichting in oorlogshaven

Balans hefboom waar aan de ene arm de zuigerstang en aan de andere de drijfstang en de pompstangen zijn bevestigd

Bandijk rivierdijk, geschikt om de hoogste waterstanden bij open rivier te keren

Banquet sterke versnijding aan de dagzijde van een dokmuur

Barge trekschuit

Barrière rij van vestingsteden in de Zuidelijke Nederlanden waarin de Republiek van 1715-1783 manschappen gelegerd had, die aldus een 'buffer' vormde tegen Frankrijk

Bastion vijfhoekige gemetselde of aarden uitbouw van een verdedigingsmuur of wal

Bateau-porte (schipdeur) afsluitdeur bij een gegraven dok. De deur is hol, zij wordt drijvende in de sponningen van de ingang van het dok gebracht en dan met water gevuld. Bij het leegpompen van het dok wordt de deur door de waterdruk stevig in de sponningen gedrukt

Batterij een aantal stukken geschut, of plaats waar geschut wordt opgesteld

Beer gemetselde waterkering in de hoofdgracht tussen het binnenwater en het buitenwater

Benedenrivieren die gedeelten van de hoofdrijvieren van Nederland die het dichtst bij de zee liggen en waarop de invloed van de getijden van de zee nog sterk merkbaar is. Naar spraakgebruik liggen de benedenrivieren beneden Loevestein en Krimpen aan de Lek. De hogerop gelegen gedeelten van de hoofdrijvieren noemt men de Bovenrivieren

Bergboezem stuk land in een polder, door kaden van het overige deel afgescheiden, dat in natte tijden kan dienen tot voorlopige bergplaats van overtollig water (boezem) voor de polder

Beun insnijding aan de voorkant van de bak van een drijvende modder- of baggermolen, waar de jacobsladder of emmerladder doorheen gaat

Boogveld stuk muur waarmee een boog boven een deur- of raamdorpel is opgevuld

Boezem een tijdelijke bergplaats van water, gevormd door een stelsel van kanalen, vaarten, meren en plassen dat buiten de polders is gelegen en is afgesloten van het buitenwater, waarop door de polders en hoge gronden water wordt geloosd en waaraan in tijden van droogte water kan worden onttrokken

Bovenkruier windmolen waarvan alleen de kap beweegbaar is en die dus ronddraait wanneer hij op de wind wordt gezet

Bovenmond plaats waar een rivier uit een andere rivier haar oorsprong neemt

Bovenrivier zie Benedenrivieren

Buitenwater in waterstaatkundige zin de zee en de rivieren die daarmee in open verbinding staan

Calamiteuze polder noodlijdende polder, die voor de hoge kosten van zeekering en oeververdediging rijkssubsidie ontvangt

Caponnière een aan de voet van een vestingwal of fortwal gelegen uitbouw, doorgaans aan beide zijden voorzien van schietgaten, waaruit de vesting- of fortgracht kan worden bestreken

Centrifugaalpompe wateropbrengend werktuig. Bij een centrifugaalpompe vloeit de vloeistof axiaal in een snel draaiend schoepenrad en wordt naar buiten geslingerd. De centrifugaalpompe heeft een grote opvoerhoogte

Citadel kleine vesting op een strategisch punt bij of binnen een stad gelegen

Cocarde een uit lint vervaardigd onderscheidingsteken van militaire, nationale of partijpolitieke betekenis, gewoonlijk in de vorm van een rozet of ovale knoop

Condensor reservoir bij een stoommachine waarin de afgewerkte stoom gecondenseerd i.e. tot water wordt verdicht

Contrescarp het al of niet met een muur beklede talud aan de veldzijde van de hoofdgracht

Courtine gedeelte van de hoofdwal tussen twee bastions

Driehoeksmeting (triangulatie) methode voor het opmeten van land volgens welke men een net van driehoeken ontwerpt, de hoeken van al die driehoeken meet en bovendien één basis; uit deze gegevens kan men dan alle zijden van de driehoeken berekenen

Droogdok kunstwerk waarbinnen in het droge herstellingen aan schepen onder de waterlijn kunnen worden verricht. Een vast droogdok bestaat uit een vloer met opgaande wanden (banquetten), voorzien van een beweegbare waterkering (schipdeur)

Dubbelwerkende stoommachine stoommachine waarbij aan beide kanten van de zuiger in de stoomcilinder arbeid wordt verricht

Duiker koker onder een weg, door een dijk of dam, tot het afvoeren of inlaten van water

Dijkval wegvallen van een stuk dijk over de gehele breedte van de dijk of een gedeelte daarvan, ten gevolge van een oeverafschuiving of een val

Flank gedeelte van een bastion, dat grenst aan de hoofdwal

Friese ruiter obstakel ter verdediging van doorgangen bestaande uit een boom of balk van een paar meter lengte, bestoken met pinnen, aan de uiteinden rustende op kruishouten. Ook wel Spaanse ruiter genoemd

Gedetacheerde werken vooruitgeschoven verdedigingswerken, die onder het bereik liggen van het geschutvuur van de hoofdwal van een vesting

Gors de reeds begroeiende aanwassen van zeeklei die iets boven de gewone vloed en hoger zijn gelegen

Heemraad lid van een dijk- of waterschapsbestuur
Heemraadschap 1. de waardigheid van de heemraad

2. publiekrechtelijk lichaam – het waterschap –, belast met de zorg voor waterkering en waterlozing, waarin heemraden het bestuur voeren

3. het gebied van het waterschap, waarover zich het gezag van heemraden uitstrekt

Heireep het touw waarmee het blok van een heitoestel naar boven getrokken wordt

Hellend scheprad scheprad met een as die onder een hoek van 56° tot 60° is gesteld

Hessenkarren huifkarren, waarmee Hessische kooplieden over de oude zandwegen in Oost- en Midden-Nederland naar Holland trokken om glas en aardewerk te verkopen

Hoofd een in zee of in een rivier vooruitstekend werk, van hout of steen, bij ons te lande veelal van rijshout en steen, dwars op de oever in zee of rivier uitgebracht

Hoogheemraadschap een waterschap waarvan het bestuur gezag uitoefent over lagere waterschapsbesturen

Hoornwerk buitenwerk van een vesting, bestaande uit een gebastioneerd front en twee lange, doorgaans evenwijdige flanken, aansluitend aan de vestinggracht

Houwitser type kort geschut waarmee men projectielen onder een kromme baan kan verschieten
Inlaagdijk een dijk, aangelegd achter een dijkvak waarvan men vreest dat het niet lang meer zal standhouden. Beide einden ervan sluiten aan op de oude dijk

Inundatie onderwaterzetting als verdedigingsmiddel
Jagen met een paard of paarden een vaartuig voorttrekken

Javaan meesterknecht, onderbaas

Kaapstander windas, waarvan de spil loodrecht op het onderstel of de voetstukken staat. Men treft ze bijvoorbeeld aan op kaaien en sluismuren voor het openen van sluisdeuren of het draaien van bruggen

Kadijk kaaidijk of smalle dijk

Kam- of randmolen een door paarden getrokken, horizontaal liggend rad, dienend voor de aandrijving van één of meer tonmolens

Kazemat ruimte voor geschut in een rondeel, bastion of fort; ook klein zelfstandig verdedigingswerk met geschut

Keel open achterzijde van een rondeel, waltoren, bastion, ravelijn, batterij e.d.

Kettingmolen molen bestaande uit een cylinder waarin een ketting met schijven loopt en die gebruikt wordt voor het ophalen van water

Kettingpomp wateropvoertuig bestaande uit een ketting met schotjes of kannetjes

Kielen een schip overzij halen, om er vanonder het nodige werk aan te kunnen verrichten

Kil(len) waterdiepte tussen twee zandbanken of hoogten, tussen gorzen of waarden

Kistdam dam tot afsluiting of kering van water, bestaande uit evenwijdig lopende rijen van ingeheide palen met een beschoeiing van planken. De aldus gevormde 'kist' is opgevuld met kleigrond of andere specie

Koggeschip scheepstype, hier te lande van de 10de tot de 15de eeuw in gebruik geweest, oorspronkelijk als handels-, later ook als oorlogsschip; breed en kort, met rechte hoogopstaande stevens en aanvankelijk één mast met razeil

Kolk de kamer of de ruimte tussen de beide paren sluisdeuren

Koudwaterpomp pomp dienend voor de circulatie van het koelwater van de condensor

Krabbelaar werktuig om modder of zand los te woelen op de bodem van een vaarwater, zodat dit door de stroming wordt afgevoerd. Ook benaming van type bagger-zeilschip

Krib hoofd in een rivier, van rijswerk en stenen gemaakt, om de breedte der rivier te verminderen, de stroom te versterken, het afschuiven van de oever tegen te gaan of land te winnen

Kroonwerk buitenwerk van een vesting, bestaande uit twee gebastioneerde fronten en twee lange zijvleugels, aansluitend aan de gracht van de vesting

Kunstwerk civiel of militair ingenieurswerk waarvoor andere materialen dan aarde en zand zijn gebruikt

Kustbatterij geschutopstelling langs de kust van waaruit havenmonden, vaargeulen e.d. bestreken konden worden

Latei draagstuk, draagbalk die dient tot horizontale overspanning boven een deur-, venster- of schoorsteenopening

Legakker smalle strook grond tussen veenplassen waarop bij de winning van baggerturf de turven te drogen worden gezet

Leidam dam, dienend om de rivierstroom een gewenste richting te geven

Linie reeks van verdedigingswerken, die elkaar ondersteunen

Louis-stijlen of Lodewijk-stijlen naar de Franse 17de en 18de eeuwse koningen genoemde stijlonderscheidingen in de ontwikkeling van Renaissance, Barok, Rococo en Classicisme, in hoofdzaak uitgaande van de verschillen in de versieringsmotieven van de interieur- en meubelkunst, die ook bij de ornamentale behandeling van de gevelarchitectuur voorkomen

Lichtpomp pomp dienende om het condenswater en stoom uit de condensor af te voeren

Maaiveld natuurlijk peil van het terrein

Macadam(-systeem) wegverharding bestaande uit twee lagen steenslag, grof en fijn, op een onderlaag van keien of breuksteen volgens het stelsel van de Schotse ingenieur MacAdam

Mastbok hijswerktuig om masten op schepen te plaatsen

Mortier type zeer kort geschut voor het verschieten van projectielen onder sterk gekromde banen

Noorderkwartier tijdens de Republiek der Verenigde Nederlanden het deel van Holland dat ten noorden van het IJ lag

Opperwater het aan de benedenrivieren van boven komend rivierwater, ter onderscheiding van het water dat aldaar onder invloed van de getijden heen en weer stroomt

Oreillon (of orillon) ronde uitbouw aan de

schouderhoeken van een bastion. Diende om het geschut, dat was opgesteld aan de flanken van het bastion, te beschermen tegen vuur van de aanvallers
Overlaat verlaagd dijkvak, waarover bij hoog water de rivier gelegenheid krijgt zijwaarts af te vloeien, zodat de druk op dijkgedeelten die kostbaar land beveiligen, afneemt

Overtoom dubbel hellend vlak op een dam of kade tussen twee wateren, waarover kleine vaartuigen gehaald worden met behulp van een lier en losse of vaste rollen die men onder het vaartuig legt

Pakwerk een soort bekledingsmuur van afwisselend rijshout en puin en klei; de steile voorkant geeft steun aan de buitenglooiing van dijken

Plunjer zuiger

Plunjerpomp perspomp met een plunjer als oppersend constructiedeel; de plunjerpomp wordt gebruikt als voedingspomp voor stoomketels

Portlandcement cement bereid door branden van een mengsel van kalk en leem, waarna het wordt fijngemalen; het wordt spoedig hard en blijft dat ook in water

Ravelijn verdedigingseiland in de hoofdgracht ter dekking van de courtine of hoofdwal

Redoute eenvoudig, rechthoekig, gesloten veldwerk met aarden wal, al of niet van een natte gracht voorzien

Retraitelinie aaneengesloten reeks van verdedigingswerken dienend om een terugtrekkend leger op te vangen

Retranchement uit een wal of walmuur bestaande afsnijding, in beginsel aangelegd om, indien de vijand door een bres is binnengedrongen, de verdediging nog te kunnen voortzetten

Rosmolen molen, door een paard of paarden in beweging gebracht

Rustica muurwerk van natuursteenblokken waarbij de voorzijde van de blokken onbewerkt is gebleven. Vooral toegepast in de sokkels van gevels en poortomlijstingen

Rijs, rijshout dunne taaie takken van verschillende houtsoorten die, voorzien van hun topeinden, bladeren en zijtakken, in bundels werden gebonden

Rijswaard langs de benedenrivieren gelegen buitendijkse grond met griend (rijshout) begroeid

Saillant vooruitspringend deel van een bastion

Schaardijk dijk, die onmiddellijk aan een rivier ligt en niet door uiterwaarden daarvan gescheiden is

Schans een zelfstandig, aarden verdedigingswerk, dat van zeer uiteenlopende vorm kan zijn

Scheepskameel drijflichaam, bestaande uit twee helften, dat door waterinlaat dieper komt te liggen. Door uitpompen van de aan beide zijden van een schip bevestigde bakken van de kameel vermindert de diepgang van het schip

Schephoofd krib aan het punt van separatie, waarmee men de waterverdeling over twee riviervakken beïnvloedde

Scheprad rad met schoepen, dat door rond te wentelen water verplaatst en dat bijvoorbeeld gebruikt wordt als bemalingswerktuig

Schoep elk der schuine borden op de omtrek van een schep- of waterrad

Schouw inspectie van een dijk, sluis, watergang of ander schouwbaar object door dijkgraaf en heemraden

Schutsluis sluis, bestaande uit een aan weerszijden door deuren afgesloten kolk of kamer, waardoor vaartuigen kunnen worden geschut, dat wil zeggen overgebracht van de ene naar de andere vaarweg, waarvan de waterstand ten opzichte van elkaar verschilt

Schijfwielpomp wateropvoertuig, bestaande uit een horizontale schijf met schotjes voor het opvoeren van water tot een kleine hoogte

Sluishoofd het verzwaarde gedeelte der muren van een schutsluis waarin de sluisdeuren hangen

Sondering globale verkenning van de bodem tot enige diepte onder het aardoppervlak, door middel van een ijzeren staaf die in de grond wordt gedrukt

Spaanse ruiter zie Friese ruiter

Spaarbekken bekken waarin water wordt verzameld om op zekere tijd gebruikt te worden

Stadsfabriek oude benaming voor stadsbouwmeester

Stoomcilinder cilinder waarin de zuiger van een stoommachine heen en weer bewogen wordt

Tandkrans het geheel der tanden van een tandrad

Tenaille eenvoudige inspringende hoek van een schans of linie

Tjasker kleine windmolen bij welke de schuinstaande as niet alleen de wieken doch aan de onderzijde tevens een schroef draagt

Tonmolen wateropvoertuig, bestaande uit een cilindervormige buis waarin door middel van een as met schoepen water omhoog wordt gevoerd

Tracé het beloop; ook wel grondplan, ontwerp

Tras fijngemalen tufsteen, vooral in verbinding met vette kalk een uitstekende metselspecie die zowel onder water als in de lucht zeer hard wordt

Tredmolen molen die in beweging gebracht wordt door op een rad te treden

Vangdam aarden dam waarvan een van de belopen (taluds) door een geschoorde afheijng is vervangen

Vlotbrug te openen brug die op vloten of drijvende balken rust

Voorde doorwaadbare plaats in een beek of rivier

Voormolen hoogst gelegen bemalingsmolen in een polder

Vijzelmolen tonmolen waarin een spiraalschroef draait en waarmee men water verplaatst

Waaierdeur sluisdeur, bestaande uit twee bladen – de eigenlijke sluisdeur en de iets grotere waaier – die een hoek van 90° of 75° met elkaar maken. Door overdruk op de waaier kan bij elke binnen- en buitenwaterstand de waaiersluis geopend of gesloten worden

Waaiersluis sluis die bij elke binnen- en buitenwaterstand geopend en gesloten kan worden en daartoe voorzien is van waaierdeuren

Waal diepe kolk, bij dijkbreuken ontstaan door het uitslaan en wegspoelen van land aan de binnenzijde

Wang zijkant

Waterlinie aaneengesloten reeks van onderwaterzettingen en verdedigingswerken

Waterschap lichaam met publiekrechtelijk gezag, dat onder toezicht van Provinciale Staten in een bepaald gebied voor de belangen van waterlozing en waterkering zorgt. Met de term wordt ook het gebied onder een zulk bestuur aangeduid.

Wetering een watergang, tocht, brede sloot enz. waarlangs de afwatering van lage landen plaats heeft, waarlangs deze kunnen 'wateren' of 'weteren'

Wiel zie Waal

Wipwatermolen kleine standaardmolen, waarvan het hele bovenstel op de wind kan draaien

Winterbed van een rivier het stroomdal voor zover het bij de hoogste waterstanden met water gevuld wordt

Ijsgang het zich bewegen van drijfijjs op de stroom of het getij

Zomerbed bed of bedding van een rivier in de zomer: in het algemeen bij gewone waterstand

Zomerdijk dijk, die alleen in staat is de in de zomer voorkomende vloed te keren, dus – in tegenstelling met een winterdijk – niet de gewoonlijk alleen 's winters voorkomende hogere vloed

Zuiderkwartier vroegere benaming voor Holland ten zuiden van het IJ

ISBN 90 6474 701 6

